



T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COĞRAFYA ANABİLİM DALI

GÖLYAZI'NIN (BURSA) TURİZM COĞRAFYASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin ALTINGÖZ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Taner KILIÇ

Bilecik, 2019

10088743

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

GÖLYAZI'NIN (BURSA) TURİZM COĞRAFYASI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin ALTINGÖZ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Taner KILIÇ

Bilecik, 2019

10088743



SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYSIS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: Yasemin ALTINÖZ
Anabilim Dalı : Coğrafya
Programı : Coğrafya
Tez Danışmanı : Doç.Dr.Taner KILIÇ
Tezin Özgün Adı : Gölyazı'nın (Bursa) Turizm Coğrafyası
Tezin İngilizce Adı : Tourism Geography of Gölyazı (Bursa)

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 15 / 11 / 2019

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ ~~AY~~
~~ÇOKLUĞU~~ ile Coğrafya Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı: Doç.Dr.Taner KILIÇ

Üye Dr.öpr.Üyesi Levent UNCU

Üye : Doç.Dr.Mutlu YILMAZ

Üye :

Üye :

İmza

[Handwritten Signatures]

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20..... tarih ve
...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

Gölyazı'nın Turizm Coğrafyası adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Yasemin ALTINGÖZ

15.11.2019

ÖNSÖZ

Tez çalışma sürecimin en başından sonuna kadar sahip olduğu engin bilgi ve tecrübeleriyle rehberim olan danışmanım Doç. Dr. Taner Kılıç'a değerli emeği, özverili çalışmaları ve katkıları için içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Çalışmam boyunca destek ve güven vererek yol gösterici olmuştur. İngilizce özet kısmının yazılmasına, çevirilere, tezi okuyarak düzeltmelere katkı sağlayan kardeşlerim İsmail Çakmak, Semra Altıngöz Zarplı ve Çağdaş Zarplı'ya teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her alanında olduğu gibi tez çalışmamın mülakat görüşmeleri ve anketleri sırasında da yanımda olan aileme teşekkürlerimi iletirim. Bugüne gelinceye kadar üzerimde emeği olan tüm hocalarıma minnet ve saygılarımı sunarım.

Yasemin ALTINGÖZ

15.11.2019

ÖZET

Turizmin gelişmesi için refah seviyesi, gelişmiş ulaşım araçları ve boş zaman gereklidir. Sanayi devriminden önce dünyada tarım toplumu egemendi. Dolayısıyla insanlar, bu imkânlarla sanayi devrimiyle kavuşmuştur.

Sanayinin gelişmesi ile birlikte yoğun iş temposu, gürültü ve şehir hayatı gibi etkenler insanların fiziksel ve psikolojik olarak yıpranmasına neden olmaktadır. Gölyazı gibi büyükşehirlerin yakınında bulunan doğal ve kültürel olarak çekici özelliklere sahip kırsal yerler, bu şehirlerde yaşayanlar tarafından rekreatif faaliyetlerde bulunmak için tercih edilmektedir.

Gölyazı'ya gelen turistler Bursa, Kocaeli, Balıkesir, Adapazarı, İstanbul gibi sanayi ve nüfusun yoğun olduğu büyük şehirlerden gelmektedir. Çalışma alanımızı oluşturan Gölyazı köyü, Uluabat Gölü'nün kıyısında bulunan bir yarımada ve çeşitli büyüklükteki adalardan oluşan, geçimini balıkçılıkla sağlayan tarihi bir Rum Köyü'dür. Gölyazı köyünün doğal turizm çekicilikleri tarihi turizm çekiciliklerine göre ön plandadır. Gölyazı, Ramsar Sulak Alanlar ve Yaşayan Göller Ağı projelerine dâhil edilerek tüm dünyanın ilgisini çekmiştir.

Araştırmanın amacı, sahip olduğu doğal ve kültürel çekicilikleri sayesinde özel bir destinasyon olan Gölyazı'yı turizm coğrafyası bakımından ele alıp incelemektir.

Araştırmanın ilk aşamasında literatür çalışması yapılmış, ilgili kurumlardan veri ve belge temin edilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında alan araştırmaları yapılarak anket, mülakat ve gözlemler yapılmıştır.

Araştırma evreni, Gölyazı köyünü ziyaret eden, araştırma örnekleme ise 2017 ve 2018 yaz aylarında Gölyazı köyüne gelen ziyaretçilerden oluşmaktadır. Araştırmada karma araştırma tekniği uygulanmıştır. Nitel araştırma kapsamında yargısal örnekleme yöntemi ile belirlenen yerel halk, esnaf ve ilgili kamu görevlileri ile yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma kapsamında ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 258 ziyaretçiye anket uygulanmış, elde edilen veriler SPSS 21.0 programına dâhil edilerek analizler gerçekleştirilmiş ve sonuçları yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Gölyazı'da çevre temizliği ve tarihi yapılara özen gösterilmemesi nedeniyle turizmin istenilen düzeyde olmadığı gözlenmiştir. Anketlerden çıkan sonuçlarda, ziyaretçiler özellikle çevre temizliğinin yetersiz olmasına değinmiştir. Bu konuda öncelikle yerel halkın bilinçlendirilmesi, ilçe ve büyükşehir belediyelerinin daha titiz çalışması sağlanmalıdır. Gölyazı'da yeni yapılan binaların, geleneksel binalarla doku ve yapı uyumsuzluğu bulunmaktadır. Bu durum görüntü kirliliğine neden olmaktadır. Oluşan görüntü kirliliğinin önlenmesi için Anıtlar Yüksek Kurulu ve belediye ile koordineli bir şekilde çalışmalıdır. Gölyazı'da turizm çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir. Göl kıyısında yürüyüş parkurları yapılması, bisiklet yolunun açılması gibi yenilikler turizm açısından çekiciliği artıracaktır. Yerel halkın sürdürülebilir turizm konusunda bilinçlendirilmesi, köyde turizmin düzenli ve uzun ömürlü olmasını sağlayacaktır.

Gölyazı'ya bazı günlerde 10 binden fazla ziyaretçi gelirken bazı günlerde 20-30 kişi gelmektedir. 14 Şubat sevgililer günü, resmi tatillerde Gölyazı, taşıma kapasitesini aşmaktadır. Kalabalık olduğu dönemlerde köy halkı, ziyaretçilere hizmet sunma konusunda yetersiz kalmaktadır. Kalabalık nedeniyle ziyaretçilerin köyden memnuniyetsiz ayrılması tekrar gelmeleri konusunda isteksizliğe sebep olmaktadır.

Turizmle uğraşmak isteyen yerel halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ziyaretçiler, yerel halkın yaşadığı mekânları tercih etmektedir. Fakat hizmetin yetersiz kalması, ziyaretçilerin memnuniyetsizliğine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gölyazı, turizm, rekreasyon, sürdürülebilir turizm, tarihi-kültürel turizm, ekoturizm.

ABSTRACT

Tourism requires prosperity, improved means of transport and leisure. Before the industrial revolution, the agricultural society was dominant in the world. Therefore, people have achieved these opportunities with the industrial revolution. In this case, rural areas with natural and cultural features around the cities such as Gölyazı are preferred by people for recreational activities.

With the development of industry, factors such as intense work tempo, noise and city life cause people to wear out physically and psychologically. Tourists coming to Gölyazı come from industrial and populated cities such as Bursa, Kocaeli, Balıkesir, Adapazarı and İstanbul. Gölyazı village, which forms our study area, is a historical fisherman Greek Village consisting of a peninsula and islands of various sizes on the shores of Lake Uluabat. Natural tourism features are more prominent than historical tourism features. Ramsar attracted the attention of the world by being included in the Wetlands and Living Lakes Network Projects.

Gölyazı should be handled in various aspects thanks to its natural and cultural features. It is a field that requires interdisciplinary work. Since 1998, workshops have been held at various intervals. Representatives of various institutions, organizations, associations and non-governmental organizations participated in the workshops. There have not yet been participants from geographers.

The aim of the study is to examine Gölyazı in terms of tourism geography. The studies conducted for this purpose are field research, data and documents obtained from related institutions and literature review. The research population consists of the visitors visiting Gölyazı village and the research sample consists of the visitors coming to Gölyazı village in the summer of 2017 and 2018. In the research, mixed research technique was applied. Within the scope of qualitative research, interviews were conducted with semi-structured interview technique with local people, artisans and related public officials determined by judicial sampling method. Within the scope of the quantitative research, a questionnaire was applied to 258 visitors determined by easy sampling method.

According to the results of the research, it is determined that tourism is not at the desired level in Gölyazı. In the results of the surveys, tourists complained about inadequate environmental cleanliness. At times, the bad smells coming from the lake disturb the visitors. In this regard, first of all, local people should be made more aware and district and metropolitan municipalities should work more meticulously. Since Gölyazı is a protected area, long-lasting excavations cause image pollution. Tourists want to improve the landscaping. Tourists want to improve the landscaping. The new buildings in Gölyazı have a mismatch of texture and structure with traditional buildings. This causes image pollution. The High Council of Monuments should work in coordination with the municipality. Tourism diversity in Gölyazı needs to be increased. Innovations such as hiking trails on the lake shore and the opening of a bicycle path will increase the attractiveness of tourism. Raising awareness of local people on sustainable tourism will ensure that the village tourism is organized and long-lasting. Gölyazı is visited by 15.000 people on some special days; in winter it is limited to 20-30 visits on some weekends. During the crowded periods, the villagers are inadequate in providing services and hosting to the visitors. Tourists are reluctant to visit again, sometimes because of poor implication.

Local people who want to deal with tourism need to be raised and educated. Tourists prefer local people. However, insufficient service leads to dissatisfaction of tourists.

Key Words: Gölyazı, tourism, recreation, sustainable tourism, historical-cultural tourism, ecological tourism.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
GRAFİKLER LİSTESİ	xiv
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖLYAZI'NIN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1.1. DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ	5
1.1.1. Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler	5
1.1.2. İklim Özellikleri	5
1.1.3. Bitki Örtüsü ve Özellikleri	7
1.1.4. Hidrografik Özellikler	7
1.2. BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	9
1.2.1. Nüfus Özellikleri	9
1.2.2. Yerleşim Özellikleri	11
1.2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri	12

İKİNCİ BÖLÜM

GÖLYAZI'NIN TURİZM ÇEKİCİLİKLERİ

2.1. TURİZM ÇEKİCİLİKLERİ.....	15
2.1.1. Sürdürülebilir Turizm Bakımından Gölyazı.....	15
2.1.1.1. Ramsar Sulak Alanları Koruma Sözleşmesi.....	18
2.1.1.2. Yaşayan Göller Ağı Projesi	21

2.1.1.3. Uluabat Gölü Yönetim Planı	21
2.1.2. Ekoturizm Bakımından Gölyazı	23
2.1.3. Rekreasyon Bakımından Gölyazı	32
2.1.4. Tarihi-Kültürel Turizm Özellikleri Bakımından Gölyazı.....	39
2.1.5. Kırsal Turizm Bakımından Gölyazı	53
2.1.5.1. Köy Turizmi	53
2.1.5.2. Tarım (Agro) Turizm.....	56
2.1.5.3. Kuş Gözlemciliği.....	57
2.1.5.4. Göl Turizmi	57
2.1.5.5. Sportif Olta Balıkçılığı Turizmi	59
2.1.5.6. Bisiklet Turizmi	60
2.1.5.7. Diaspora Turizm	60
2.1.5.8. Miras Turizmi	62
2.2. GÖLYAZI KÖYÜNÜN SWOT ANALİZİ.....	62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÖLYAZI'NIN TURİZM COĞRAFYASI ÜZERİNE BİR NİTEL VE NİCEL ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1. ARAŞTIRMA ANALİZLERİ VE BULGULAR.....	64
3.1.1. Nitel Araştırma Sonuçları.....	64
3.1.2. Nicel Araştırma Analizleri ve Bulgular.....	69
3.1.2.1. Demografik Bulgular	70
3.1.2.2. Turist Profili.....	73
3.1.2.3. Karşılaşılan Sorunlar	76
3.1.2.4. Çapraz Tablo Analizleri.....	82
SONUÇ VE ÖNERİLER	97

KAYNAKÇA.....	104
EKLER	108
ÖZGEÇMİŞ	110

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

GEEAYYK: Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu

UNEP (UN Environment Programme): Birleşmiş Milletler Çevre Programı

UNWTO (World Tourism Organization): Dünya Turizm Örgütü

SKKY: Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği

TS: Türk Standartları

WCED: Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu

WWF: Doğal Hayatı Koruma Vakfı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1: Gölyazı'nın Yıllara Göre Nüfusu	9
Tablo 1.2: Gölyazı Balık Kooperatifi Yıllara (2006-2015) Göre Avlanan Balık Türleri (Kg).....	13
Tablo 1.3: Gölyazı'daki Tarımsal Ürünlerin Üretim Alanları	14
Tablo 2.1: Rekreasyon Formülündeki Öğeler ve Alabilecekleri Puanlar / Gölyazı Köyü Peyzaj Değeri.....	34
Tablo 2.2: Gölyazı Köyünün Güçlü ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar ve Tehditler	63
Tablo 3.1: Ankete Katılanların Cinsiyet Dağılımları	70
Tablo 3.2: Ankete Katılanların Yaş Dağılımları	70
Tablo 3.3: Ankete Katılanların Eğitim Durumuna Göre Dağılımları.....	71
Tablo 3.4: Ankete Katılanların Mesleki Dağılımları	72
Tablo 3.5: Ankete Katılanların Gelir Durumuna Göre Dağılımları	72
Tablo 3.6: Ankete Katılanların Geldikleri Şehirlerin Dağılımları.....	73
Tablo 3.7: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynaklarının Dağılımları.....	74
Tablo 3.8: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Ziyaret Etme Sebeplerinin Dağılımları	75
Tablo 3.9: Ankete Katılanların Konaklama Durumlarının Dağılımları	75
Tablo 3.10: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Tercih Sebeplerinin Dağılımları.....	76
Tablo 3.11: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım Araçlarının Dağılımları.....	77
Tablo 3.12: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım ile İlgili Görüşlerinin Dağılımları.....	77
Tablo 3.13: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Gerçekleştirdiği Faaliyetlerin Dağılımları.....	78

Tablo 3.14: Gölyazı Köyündeki İşletmelerin Yeterliliği ile İlgili Ankete Katılanların Görüşlerinin Dağılımları	78
Tablo 3.15: Ankete Katılanlara Göre Gölyazı Köyündeki Eksikliklerin Dağılımları	79
Tablo 3.16: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Geçirdikleri Sürelerin Dağılımları	79
Tablo 3.17: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Harcama Tutarlarının Dağılımları	80
Tablo 3.18: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Turizme Yönelik Önerilerinin Dağılımları.....	81
Tablo 3.19: Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynağının Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	82
Tablo 3.20: Gölyazı Köyünü Ziyaret Sebebinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	83
Tablo 3.21: Gölyazı Köyünü Tercih Sebebinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	83
Tablo 3.22: Gölyazı Köyündeki İşletmelerin Yeterliliğinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	84
Tablo 3.23: Gölyazı Köyünde Gerçekleştirilen Faaliyetlerin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	84
Tablo 3.24: Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Gölyazı Köyünde Tespit Ettikleri Eksikliklerin Dağılımı	85
Tablo 3.25: Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	86
Tablo 3.26: Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynağının Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	87
Tablo 3.27: Gölyazı Köyünü Ziyaret Etme Sebebinin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	87
Tablo 3.28: Gölyazı Köyünü Tercih Sebebinin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	88

Tablo 3.29: Gölyazı Köyünde Gerçekleştirilen Faaliyetlerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	88
Tablo 3.30: Gölyazı Köyündeki Eksikliklerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	89
Tablo 3.31: Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	90
Tablo 3.32: Gölyazı Köyünde Harcanan Paranın Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı.....	91
Tablo 3.33: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım Aracının Ulaşım İle İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı.....	92
Tablo 3.34: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım İle İlgili Görüşlerinin Bölgelere Göre Dağılımı	92
Tablo 3.35: Ankete Katılanların Gölyazı Köyü İle İlgili Bilgi Kaynağının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	93
Tablo 3.36: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Gerçekleştirdikleri Faaliyetlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	93
Tablo 3.37: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Eksiklikler İle İlgili Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	94
Tablo 3.38: Ankete Katılanların Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	95
Tablo 3.39: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Harcadıkları Paranın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	96

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Gölyazı ve Çevresinin Fiziki Haritası.....	5
Şekil 2.1: Uluabat Gölü ve Uydu Görüntüleri	16
Şekil 2.2: Gölyazı'nın Tarihi-Kültürel Alanları.....	46
Şekil 3.1: Kesriye (Castoria) Köyünün Uydu Görüntüleri	65
Şekil 3.2: Ankete Katılanların Geldikleri Şehirlerin Dağılışı Haritası.....	74

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1: Gölyazı Köyü Sıcaklık Grafiği (2006-2019)	6
Grafik 1.2: Gölyazı Köyü Yağış Grafiği (2005-2019).....	6
Grafik 1.3: Gölyazı Köyü Aylık Kuvvetli Rüzgârlı Gün Sayısı (2007-2019)	7
Grafik 1.4: Uluabat Gölü Su Seviyesinin Değişim Grafiği.....	8

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

- Fotoğraf 1.1:** Uluabat Gölü'nün su seviyesi yağışlı dönemlerde yükselmektedir.....8
- Fotoğraf 1.2:** Gölyazı köyündeki balık mezadında Uluabat Gölünden tutulan balıklar satılmaktadır.10
- Fotoğraf 1.3:** Gölyazı'da yeni yapılan evler, tarihi sokak tasarımına uygundur.....11
- Fotoğraf 1.4:** Gölyazı köyünde geleneksel ve modern mimari örnekleri yan yana görülmektedir.12
- Fotoğraf 2.1:** Gölyazı köyünde elektrik direkleri üzerinde leylek yuvaları bulunmaktadır.....17
- Fotoğraf 2.2:** Gölyazı köyündeki balıkçı tekneleri, leyleklerin ziyaret noktalarından biridir20
- Fotoğraf 2.3:** Erozyon nedeniyle gölün sığlaşması göl yüzeyinin daralmasına neden olmaktadır.....24
- Fotoğraf 2.4:** Göldeki kimyasal ve katı atıklar göl ekosistemini tehdit etmektedir25
- Fotoğraf 2.5:** Köylülerin ve turistlerin bıraktığı çöpler görüntü kirliliğine neden olmaktadır.....26
- Fotoğraf 2.6:** Gölyazı halkı, evlerinin etrafının temizliğine dikkat etmemektedir.....26
- Fotoğraf 2.7:** Uluslararası ve ulusal projelerden sağlanan hibeler, Gölyazı'daki restorasyon çalışmalarında kullanılmıştır27
- Fotoğraf 2.8:** Gölyazılı köylüler, yaptıkları ürünleri evlerinin önündeki tezgâhlarda satmaktadır28
- Fotoğraf 2.9:** Gölyazılılar, yazları evlerinin bahçesini çay bahçesi olarak işletmektedir28
- Fotoğraf 2.10:** Bursa'nın ünlü markalarından Ayanoğlu, Gölyazı köyünde kahvaltılık evi açmıştır30
- Fotoğraf 2.11:** Gölyazılılara ait olan işletmelerde turistlere hizmet verilmektedir30
- Fotoğraf 2.12:** Gölyazılılar, yaptıkları elişlerini tezgâhlarda satmaktadır31

Fotoğraf 2.13: Gölyazı köyünün panoramik fotoğrafları tanıtım reklamlarında büyük ilgi çekmektedir	32
Fotoğraf 2.14: Gölyazı günün farklı saatlerinde farklı güzellikte manzaraya sahiptir...35	
Fotoğraf 2.15: Gölyazı sahip olduğu doğa manzarasıyla fotoğrafçıların tercih ettikleri bir yerdir	35
Fotoğraf 2.16: Göl kıyısında yapılan çevre düzenlemeleri sırasında bulunan piknik alanlarında değişiklik yapılmaktadır	36
Fotoğraf 2.17: Gölyazı’da turistlerin önemli gereksinimlerinden biri olan tuvaletler henüz yapılmaktadır	37
Fotoğraf 2.18: Gölyazı’da profesyonel hizmet veren bir pansiyon bulunmaktadır	38
Fotoğraf 2.19: Gölyazı sokaklarına atılan çöpler, görüntü kirliliğine neden olmaktadır	38
Fotoğraf 2.20: Gölyazı köyündeki tarihi hamam, Osmanlı döneminden kalmıştır.....	40
Fotoğraf 2.21: Gölyazı köprüsü ada üzerinde bulunan Merkez ve yarımada üzerinde bulunan Bayır mahallelerini birbirine bağlamaktadır.....	40
Fotoğraf 2.22: Osmanlı döneminden kalma köprü hala kullanılmaktadır	41
Fotoğraf 2.23: Gölyazı'daki cami Osmanlı döneminden kalmıştır	41
Fotoğraf 2.24: Gölyazılılar, evlerinin tadilatlarını tarihi dokuya uyumsuz bir şekilde yapmıştır	42
Fotoğraf 2.25: Gölyazı'daki bazı evler Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından restore edilmiştir.....	43
Fotoğraf 2.26: Gölyazı köyünde restore edilmeyi bekleyen kale duvarları bulunmaktadır.....	43
Fotoğraf 2.27: 725 yaşındaki Ağlayan Çınar, köy meydanındaki doğal anıtlardan biridir	44
Fotoğraf 2.28: Tarihi evlerin duvarlarında kayıkların bağlanması için konulan askılar görülmektedir	44

Fotoğraf 2.29: Gölyazı köyündeki Tarihi Çınar, ziyaretçilerin en çok vakit geçirdiği yerlerden biridir	45
Fotoğraf 2.30: Gölyazı'nın her köşesi ayrı bir doğal güzelliğe sahiptir.....	45
Fotoğraf 2.31: Tapınağa ait parçalar su seviyesinin yükseldiği zamanlarda sular altında kalmaktadır	47
Fotoğraf 2.32: Tahrip olmuş mezar taşları arkeolojik çalışmalarla tespit edilmiştir	47
Fotoğraf 2.33: Tahrip olan tiyatro alanı çalışmalarla restore edilmektedir.....	48
Fotoğraf 2.34: Tarihi Simitçi Kalesi, Apolyont Antik Kenti'nin giriş kapısı olarak kullanılmıştır.....	49
Fotoğraf 2.35: Adanın etrafında tarihi surlara ait kalıntılar mevcuttur	50
Fotoğraf 2.36: Adaya hâkim bir yer üzerinde kale duvarına ait kalıntılar bulunmaktadır	50
Fotoğraf 2.37: Adanın etrafını çevreleyen duvarlar restore edilmeyi beklemektedir	51
Fotoğraf 2.38-2.39: Kesme taşların üzerinde kabartmalı şekillerden oluşan duvar kalıntıları bulunmaktadır	51
Fotoğraf 2.40: Altyapı çalışmaları sırasında bulunan tarihi taşlar bulunmuştur	52
Fotoğraf 2.41: Gölyazı'daki Tarihi Yel Değirmeni restore edilen eserler arasındadır ..	52
Fotoğraf 2.42: Gölyazılı kadınlar, balıkçılıkla uğraşmaktadır	54
Fotoğraf 2.43: Gölyazı'da balıkçılık, geleneksel ekonomik faaliyetlerden biridir	55
Fotoğraf 2.44: Gölyazılı kadınlar eşleriyle birlikte mezatta satış yapmaktadır	55
Fotoğraf 2.45: Gölyazılı kadınlar yöresel yiyecekler yaparak kırsal turizmin gelişmesine katkı sağlamaktadır	56
Fotoğraf 2.46: Gölyazı köyü göl turizmi potansiyeline sahiptir	59
Fotoğraf 2.47: Gölyazılı mübadiller, dini günlerde Aziz Panteleimon Kilisesinde ayine gelmektedir	61
Fotoğraf 3.1: Gölyazı köyünde tarihi yapılar temel olarak değerlendirilerek üzerine yapılan yeni yapılarla birleştirilmiştir.....	66

Fotoğraf 3.2: Gölyazı köyündeki eski yapılarda yaşayan insanlar tadilatlarında yeni yapı malzemeleri kullanmaktadır67

GİRİŞ

İnsanların para kazanma amacı dışında devamlı yaşadıkları yerlerin dışına seyahat etmeleri, gittikleri yerlerden talep ettikleri beslenme, barınma, dinlenme, eğlenme ihtiyaçlarını temin etmeleri sırasında oluşan ilişkiler bütününe turizm denir (Kozak vd., 2017: 5). Turizmdeki önemli unsurlar para kazanma amaçlı yapılmaması, boş vakitlerde yapılması, yer değişikliği ve turizm aktivitelerine katılımdır.

Turizmin başlangıcı, Mısır'daki piramitlerin (M.Ö.3000-2000 yıllarında) ziyaretiyle başlamıştır. Yunan olimpiyatları, Roma'daki kaplıca turizmi, Kütüs ve Efes'e yapılan dini ziyaretler dünyadaki turizm gelişmelerindedir (Özgüç, 2013: 205).

Dünyada sanayi devriminin getirdiği refah artışı turizmin gelişmesinde etkili olmuştur. Sanayinin gelişmesiyle birlikte boş zaman kavramı ortaya çıkmıştır. İnsanlar yorucu çalışma hayatlarında mola verme gereği duymuştur.

Ülkemizdeki ilk turizm faaliyetinin, Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1863'te İstanbul'daki bir resim sergisine yapılan ziyaretle başladığı ifade edilmektedir (Özgüç, 2013: 490). Türkiye Cumhuriyeti tarihinde turizmle ilgili ilk müessese 1923'te "Seyyah'ın Cemiyeti" ismiyle kurulmuştur. 1950'de ise ilk kez Turizm Müesseseleri Teşvik Kanunu çıkarılmıştır.

2023 kalkınma planının hedefleri arasında yerel turizm potansiyeline sahip yerlerin planlamasına yönelik kararlar alınmıştır. Fiziki planlamalarla ilgili kurumlar arasında koordinasyon sağlamak, yerel planlama çalışmaları yapmak, yerel bazda konseyler ve Yerel Gündem 21 gibi komisyonlar oluşturmak yer almaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007: 7).

Gölyazı köyü, 29 Mart 2009 tarihine kadar belediye statüsüne, 2009 ile 2012 arasında Nilüfer Belediyesine bağlı köy statüsüne sahiptir. 6 Aralık 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 6360 sayılı kanun çerçevesinde 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanununda yapılması öngörülen değişikliklere göre köy statüsünü kaybetmiş; Bursa Büyükşehir Belediyesi Nilüfer İlçe Belediyesine bağlı bir mahalle haline gelmiştir. Ancak kırsal turizmde destinasyon olarak köy kavramının yaygın kullanımı nedeniyle çalışmada Gölyazı köyü ifadesi kullanılmıştır. Gölyazı, yasa değişikliği nedeniyle mahalle statüsü kazanmış olsa bile sosyo-ekonomik yaşam

özelliklerinde herhangi bir değişiklik görülmemesi nedeniyle yerli halk tarafından köy olarak nitelendirilmektedir.

Araştırma sahamız olan Gölyazı köyü, Bursa'nın turizm potansiyeline sahip önemli destinasyonları arasındadır. 2023 kalkınma planı doğrultusunda Yerel Gündem 21 komisyonu kurulmuş ve komisyonun girişimiyle 2009 ve 2016 yılında Gölyazı'da çalıştaylar yapılmıştır. Çalıştaylarda alınan kararlar doğrultusunda Gölyazı'nın alt ve üst yapı sorunları ile tarihi eserlerin korunmasına yönelik sorunlarına çözümler üretilmiştir.

Araştırmanın amacı; sahip olduğu doğal ve kültürel çekicilikleri sayesinde özel olan Gölyazı'yı turizm coğrafyası açısından incelemektir. Bu amaca yönelik olarak, Gölyazı'nın turizm potansiyelinde etkili olan coğrafi, tarihi ve doğal unsurlar ile birlikte köy halkı, yerel yönetimler ve ziyaretçilerin görüşlerinin belirlenmesi arzu edilmektedir.

Araştırmanın yöntemi; karma yöntem olarak belirlenmiştir. Karma yöntem, araştırmaların nicel ve nitel aşamalarının birleştirilmesi veya ilişkilendirilmesi ile uzlaşmaya varılabilen yorumlar ve bu birleşimden çıkarılan sonuçlardaki olası hususları tanımlayan stratejileri kullanma olarak tanımlanmaktadır. Karma araştırmaya başvurulmasının sebebi, nitel araştırmaların her zaman doğru sonuca ulaştırmamasıdır. Bu sebepten karma araştırma yöntemi uygulanarak nitel araştırma ve nicel araştırma birlikte kullanılmıştır. Araştırma süresince nitel araştırma kapsamında mülakatlar ve nicel araştırma kapsamında anketler gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırma boyutunda mülakatlardan elde edilen bilgiler ve nicel araştırma boyutunda literatür taramaları sonucunda oluşturulan anket ile Gölyazı köyünü ziyaret eden kişilerin köy, köydeki turizm faaliyetleri, köyün turizm anlamındaki eksiklikleri ve turizm ile ilgili düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Nitel araştırma boyutunda örneklem seçimi, ihtimalsiz örnekleme yöntemlerinden yargısal örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Yargısal örnekleme yöntemi, araştırmacının araştırmanın konusuna bağlı olarak veri toplanacak cevaplayıcıların belirli özelliklere sahip olmasının arzu edilmesidir (Kavak, 2013: 225). Nicel araştırmada uygulanan yargısal örnekleme yöntemi ile mülakat yapılan kişilerin, Gölyazı köyü ve turizm coğrafyası ile ilgili araştırma konusuna uygun bilgilere ve deneyimlere sahip olması amaçlanmıştır.

Nitel araştırma kapsamında öncelikle Gölyazı köyü muhtarı ile mülakat yapılmış, ardından Nilüfer Belediyesinin Gölyazı, Gölyazı Kültürevi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Tarih ve Turizm Bürosu yetkilileri ile görüşülmüştür. Gölyazı köyü halkı ile Çınaraltı olarak adlandırılan meydana mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Gölyazı köyünde bulunan pansiyon, restoran, çay bahçesi gibi çeşitli işletmelerin sahipleriyle mülakatlar yapılmıştır. Bursa Tarım İl Müdürlüğü Balıkçılık ve Su Ürünleri bölümü ve DSİ Müdürlüğü yetkilileri ile mülakatlar yapılmıştır.

Mülakatlar, 2017 yılının Nisan ve 2018 Eylül ayları arasında gerçekleştirilmiş olup, Gölyazı köyü halkı, köy muhtarı ve işletme sahipleri ile randevusuz, Nilüfer Belediyesi yetkilileri ve Bursa Tarım İl Müdürlüğü mühendisleri ile randevu alınarak görüşülmüştür.

Gölyazı ile bilgilerin, deneyimlerin ve mevcut durumun elde edilmesi adına genel sorulardan başlanarak görüşülen kişinin konumu, unvanı, sahip olduğu bilginin çeşidine göre ayrıntılı sorularla sürdürülecek şekilde yarı yapılandırılmış mülakat tekniği uygulanmıştır.

Gerçekleştiren mülakatlarda elde edilen bilgiler, görüşmeler sırasında yazılı olarak not alınmış ve daha sonra deşifre edilerek kayıt altına alınmıştır. Karma araştırmanın ilk boyutunu oluşturan nitel araştırma ile ilgili mülakat sonuçları, bir sonraki başlıkta yer alan nitel araştırma sonuçları alt başlığı altında sunulmuştur.

Nitel araştırmadan elde edilen bilgiler ve literatür taraması ışığında nicel araştırma boyutuna geçilmiştir. Nicel araştırma kapsamında anket tasarımı gerçekleştirilmiştir. Ön ve arka sayfadan oluşacak şekilde tasarlanan anket formunun (Ek-1) ilk kısmında araştırmanın adı ve amacı, araştırmacının bilgileri ve elde edilecek bilgilerin gizliliği yer almıştır. Anket formu, demografik bilgiler, turist profili ve karşılaşılan sorunlar başlıklarını içeren üç bölüm halinde oluşturulmuştur. Anket formu oluşturulurken soruların anlaşılır, basit ve cevaplayıcının zamanını çok fazla almayacak şekilde olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmanın evreni olarak Gölyazı köyünü ziyaret eden ziyaretçiler seçilmiştir. Bu seçimin yapılmasında Gölyazı köyünün yıl boyunca sürekli ziyaretçi alması ve ziyaretçilerin turistik amaçla köyle ilgili deneyim elde etmeleri etkili olmuştur. Ancak Gölyazı köyünü ziyaret eden tüm ziyaretçilere ulaşılması mümkün olmaması nedeniyle

örnekleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın örnekleme ise Gölyazı köyünü 2017 ve 2018 yaz aylarında çeşitli dönemlerde ziyaret edenlerden oluşturulmuştur. Örneklemin oluşturulmasında anketin uygulanacağı yaz mevsiminin Gölyazı köyüne gerçekleştirilen ziyaretlerin arttığı dönem olması ve yıl boyunca yapılan ziyaretlerin büyük kısmının yaz aylarında gerçekleştirilmesi etkili olmuştur.

Nicel araştırma boyutunda anketin tasarlanması, araştırma evreni ve örnekleminin seçiminin ardından veri toplama yöntemi olarak ihtimalsiz örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi, cevaplayıcıların araştırmacının isteğine göre belirlendiği örnekleme yöntemidir (Kavak, 2013: 221). Örnekleme büyüklüğü, anakütle büyüklüğünü temsil edebilmesi açısından $\alpha= 0,05$ anlamlılık düzeyinde ve $d= 0,05$ örnekleme hatası ile belirlenmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2014: 50). Yazıcıoğlu ve Erdoğan tarafından oluşturulan örnekleme büyüklüğü tablosuna göre, hafta içi ve hafta sonu ziyaretçi sayısı 10 bin düzeyine ulaşan Gölyazı köyü için örnekleme büyüklüğü $\alpha= 0,05$ anlamlılık düzeyinde ve $d= 0,05$ örnekleme hatası ile 240 olarak tespit edilmiştir. 2017 ve 2018 yaz ayları boyunca çeşitli dönemlerde hafta içi ve hafta sonu yüz yüze görüşme yöntemi ile gerçekleştirilen anketlerde 266 katılımcıdan yanıt alınmış, bazı bölümlerin boş ve yarım bırakılması ve gerçeği yansıtmayacak bilgileri içermesi nedeniyle 8 anket çıkarılarak analiz edilecek anket sayısı 258 olarak belirlenmiştir. Anketler, anket formunun SPSS 21.0 programında tanımlanması ve anket ile ilgili verilerin programa dâhil edilmesinin ardından analize tabi tutularak nicel araştırma analizleri ve bulgular alt başlığı altında sunulmuştur.

Araştırmanın kısıtlılıkları; Gölyazı köyüne gelen turist ve ziyaretçi sayısına ait net veriler elde edilememesi alan çalışmasına etki eden kısıtlardan biridir. İşletmecilerin kendi yerlerine gelen turist sayısını tespit etmesi, gelen tur otobüslerinin verdiği sayı ya da otoparktaki araçların durumuna bakılarak turist sayısı belirlenmeye çalışılmaktadır. Yerli ve yabancı turist sayısının da ayrımı yapılamamaktadır.

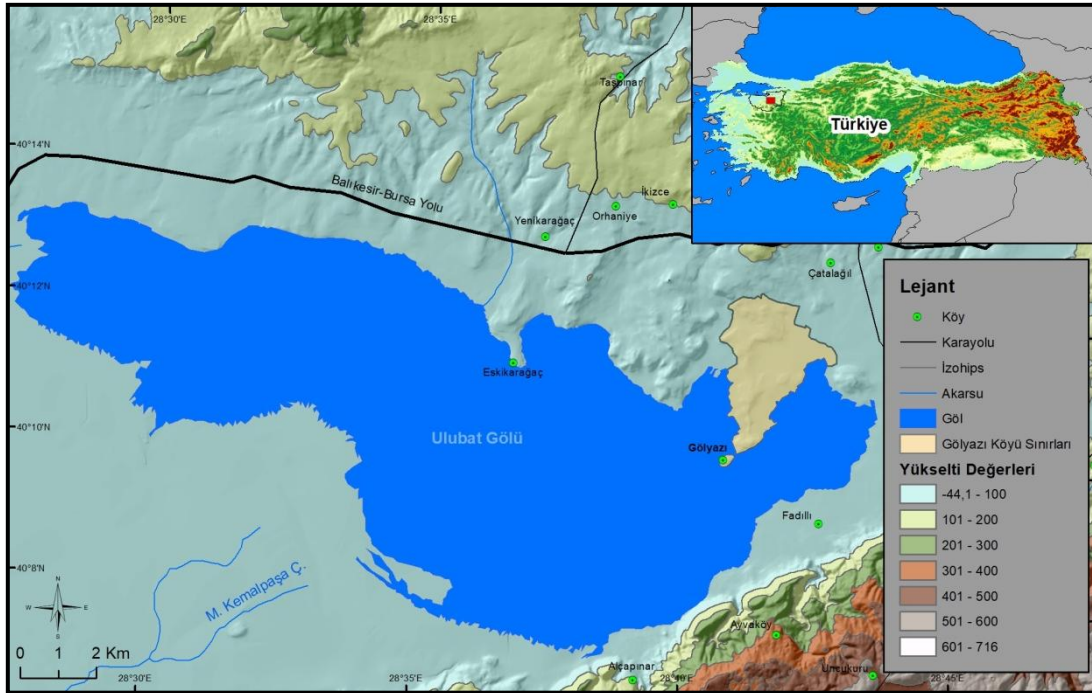
BİRİNCİ BÖLÜM

GÖLYAZI'NIN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1.1. DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler

Marmara bölgesi, yer şekilleri itibariyle çeşitlilik göstermektedir. Güney Marmara bölümünde az engebeli bir sahada Tersiyer sonlarından itibaren tektonik çukurlar oluşmuştur. Bu çukurlar zamanla sularla dolarak Kuş, Uluabat, İznik gibi tektonik gölleri oluşturmuştur (Atalay ve Mortan, 1995).

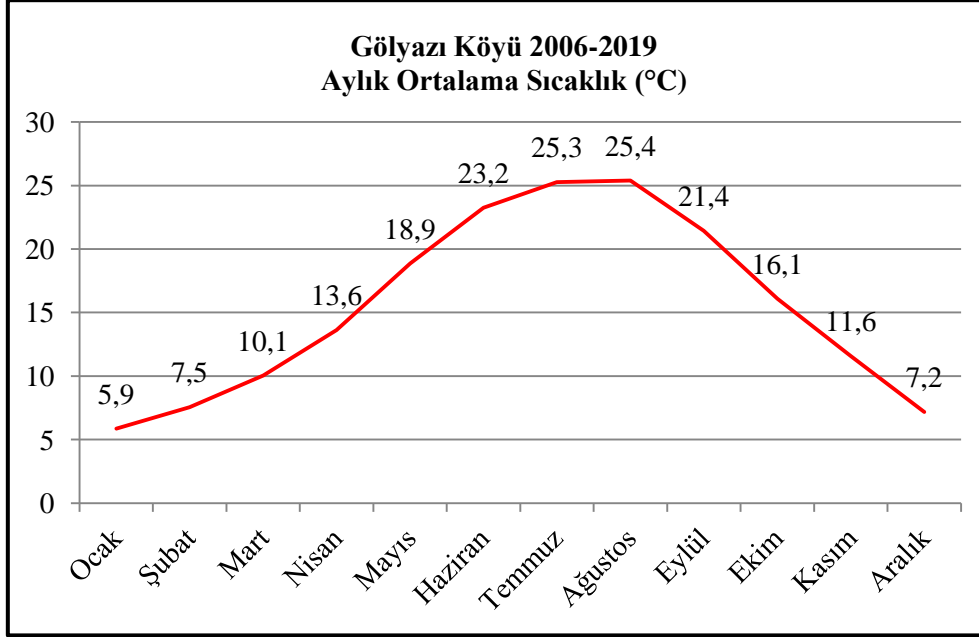


Şekil 1.1: Gölyazı ve Çevresinin Fiziki Haritası

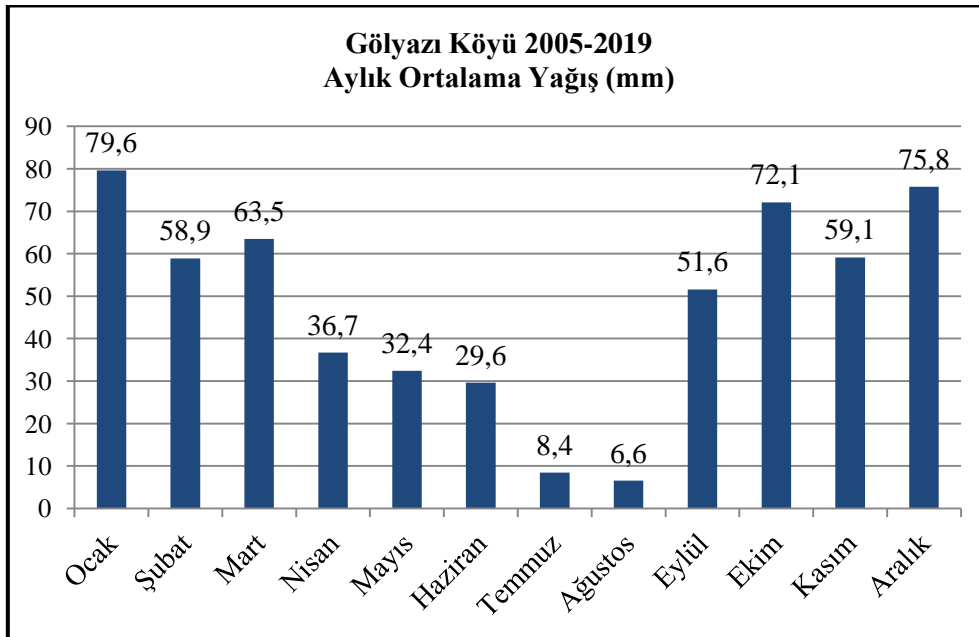
1.1.2. İklim Özellikleri

Araştırma sahamızın bulunduğu Güney Marmara'da Akdeniz iklimi görülmektedir. Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar yağışlı ve serin geçer (Efe, 2004: 90). 17673 numaralı Karacabey meteoroloji istasyonu

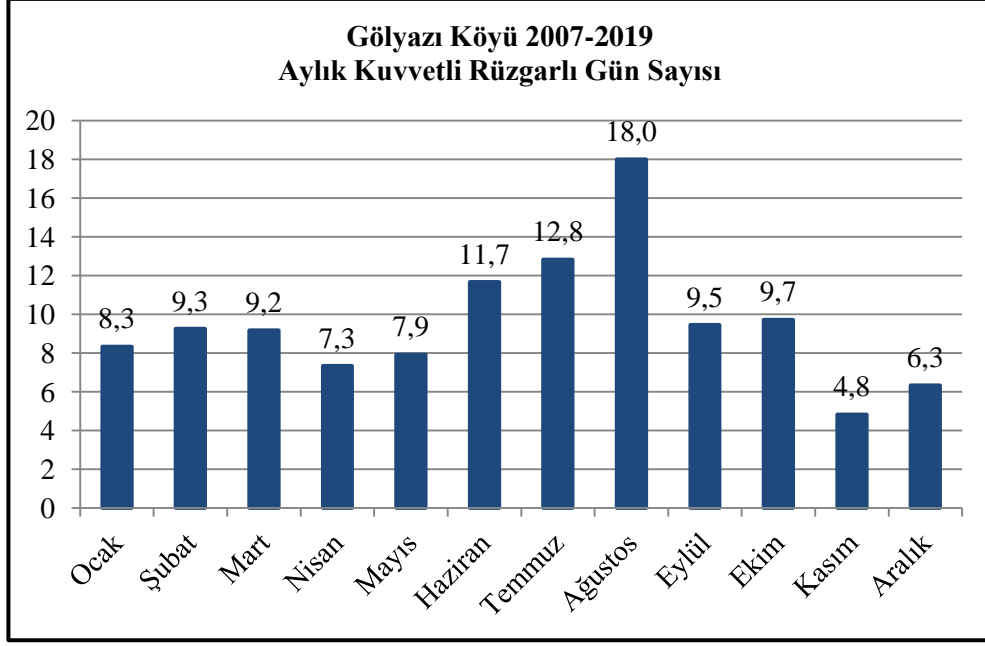
verilerine göre Gölyazı’da hâkim rüzgâr yönü kuzeydir. Deniz üzerinden gelen Kuzey sektörlü rüzgâr getirdiği nemli havayı kıyı kesimlere iç kesimlerden daha çok yağış olarak bırakmaktadır. İç ve yüksek kesimlerde iklim biraz daha karasallaşmaktadır. Yağışların büyük bölümü kış aylarında düşmekte, geri kalan kısım ise bahar aylarında görülmektedir. Gölyazı bahar, yaz ve kış aylarında farklı güzelliklere sahiptir (Çevre Bakanlığı Raporu, 2002: 18).



Grafik 1.1: Gölyazı Köyü Sıcaklık Grafiği (2006-2019)



Grafik 1.2: Gölyazı Köyü Yağış Grafiği (2005-2019)



Grafik 1.3: Gölyazı Köyü Aylık Kuvvetli Rüzgârlı Gün Sayısı (2007-2019)

1.1.3. Bitki Örtüsü ve Özellikleri

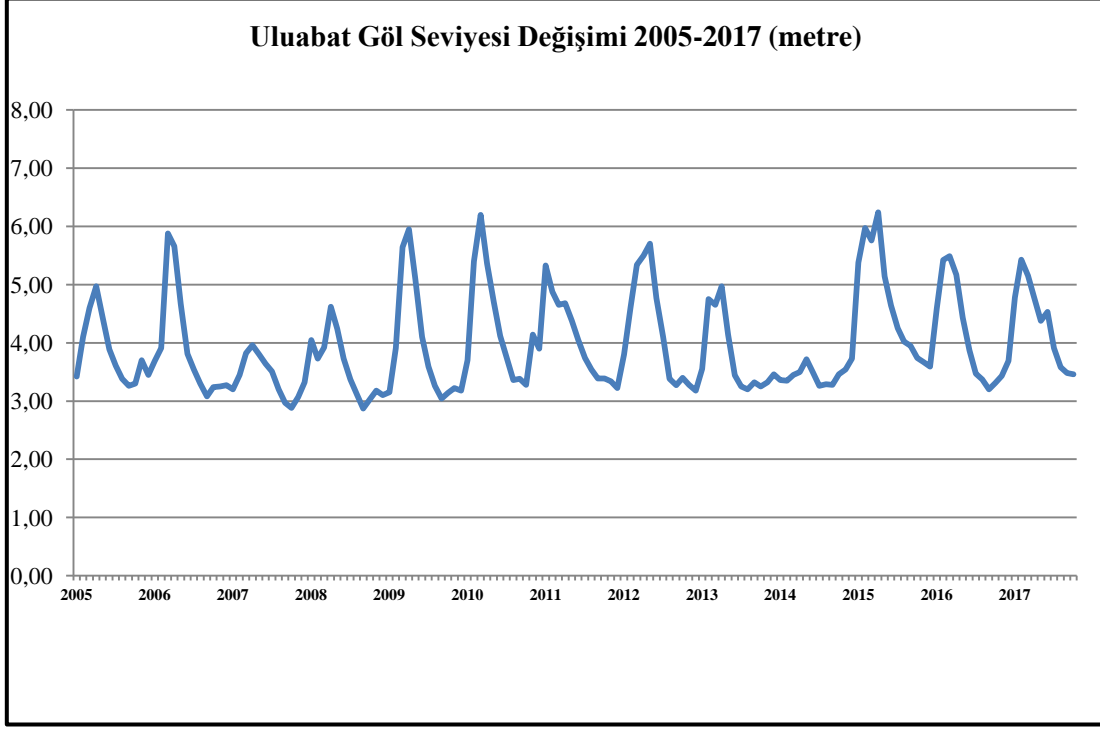
Maki bitki örtüsü, Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde görülen odunsu ve otsu bitkilerdir. Maki bitki örtüsü kuzeyde Marmara Denizi kıyılarında görülmeye başlar. Güneye gidildikçe Ege ve Akdeniz kıyıları boyunca görülür. (Saya ve Güney, 2014: 188).

Gölyazı ve çevresinde Akdeniz iklimi görüldüğü için bitki örtüsü genel olarak makidir. Yabani zeytin, zakkum, defne gibi çalılıklar yaygındır. Ayrıca lavanta, kekik, yasemin ve fundalıklar da görülmektedir. Halk geçim kaynağı ve ihtiyaçları için bunlardan istifade etmektedir. İç kesimlerde ve yüksek yerlerde ise çam türleri, ıhlamur, kavak gibi karma yapraklı ormanlar bulunmaktadır.

1.1.4. Hidrografik Özellikler

Uluabat Gölü'nün yüzölçümü yaklaşık 136 km²'dir, en geniş haline ulaştığında 160 km²'yi geçmektedir. Gölün ortalama derinliği 2,5 metredir. Sığ yerlerde ise 1-2 metreyi bulmaktadır. Uluabat Gölü tektonik oluşumlu tatlı su gölüdür. Gölün en önemli

kaynağı Mustafakemalpaşa Çayı'dır (Kirmasti). Mustafakemalpaşa Çayı'nın drenaj alanı 10.604 km²'dir. Bu çay ise Orhaneli ve Emet çaylarının birleşiminden meydana gelir (Çevre Bakanlığı Raporu, 2002: 16).



Grafik 1.4: Uluabat Gölü Su Seviyesinin Değişim Grafiği



Fotoğraf 1.1: Uluabat Gölü'nün su seviyesi yağışlı dönemlerde yükselmektedir.

Kaynak: Nilüfer Belediyesi Basın Bürosu Arşivi.

Gölyazı'da Uluabat Gölü'nün varlığına bağlı olarak göl turizmi yapılmaktadır. Bu nedenle Uluabat Gölü ve ekosisteminin varlığı Gölyazı için önem arz etmektedir.

Göllerimizin geniş anlamda Akdeniz ikliminin etkisinde kalanlarında (Kuş, Ulubat, İznik, Sapanca) su seviyesi maksimumları ilkbaharda minimumları ise sonbaharda görülür. Göllerimizin bir kısmı fazla sularını denize yollar. Yani bir gidegenle dış drenaja bağlıdır. Kuş, Ulubat, Hazar, Çıldır gölleri gibi. Gölün tek su çıkışı Ulubat Deresi'dir. Gölün gidegenidir (Hoşgören, 1994: 19).

1.2. BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.2.1. Nüfus Özellikleri

Nüfus belli sınırlar içinde, belirli bir idari alanda yaşayan insan sayısına denir (Özgür, 1998: 7).

Nüfus belirli bir bölgenin yine belirli bir zaman sürecinde sahip olduğu toplam insan sayısıdır (Ayhan, 2014: 191). Nüfus kavramı ekonomi içerisinde öneme sahip olduğundan politika uygulama süreçlerinde de öneme sahiptir. Kaynak kullanımı sürecine göre nüfus çift yönlü olarak etki etmektedir. İlki kaynak üretme, ikincisi de kaynak tüketme etkileridir. Bu iki etki nüfusun beslenme aşamasından doğal çevre aşamasına kadar uzanan geniş alanlarda incelenmektedir (Yanardağ ve Özgen, 2003).

Tablo 1.1: Gölyazı'nın Yıllara Göre Nüfusu

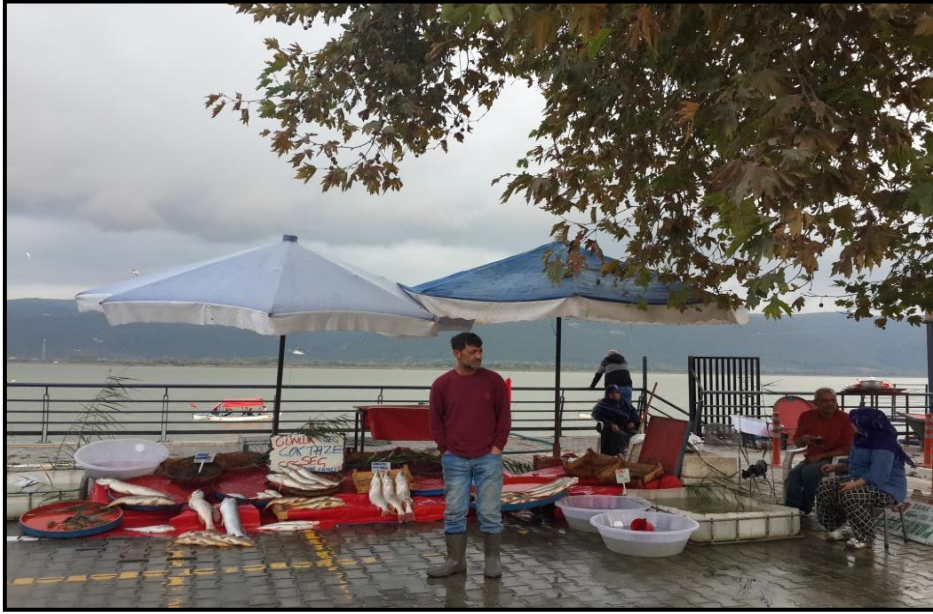
Yıllar	Toplam Nüfus	Yıllar	Toplam Nüfus
2007	1.732	2013	1.501
2008	1.865	2014	1.466
2009	1.687	2015	1.441
2010	1.589	2016	1.419
2011	1.539	2017	1.391
2012	1.545	2018	1.380

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İnternet Sitesi, www.tuik.gov.tr, Erişim tarihi: 10.06.2019.

Tablo 1.1'e göre Gölyazı'nın nüfusunda 2009 yılından itibaren azalma görülmektedir. Alan çalışmamıza göre nüfusun azalmasının sebebinin göç olmadığı, doğum oranının azalmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

2018 yılı nüfus verilerine göre Gölyazı'da yaşayan nüfusun demografik durumları incelendiğinde toplam nüfus 1380'dir. Gölyazı'da nüfusun yaş yapısına bakıldığında 0-24 yaş aralığındaki nüfusun toplam nüfusa oranı %29, 25-64 yaş grubunda olan nüfusun toplam nüfusa oranı %59 dur. 65 yaş ve üzeri nüfusun toplam nüfusa oranı ise %12'dir (Nilüfer Belediyesi, 2016: 10-11). Gölyazı olgun bir nüfus yapısına sahiptir.

Köylülerin geleneksel geçim kaynakları arasında tarım, hayvancılık, balıkçılık gelmektedir. Köydeki genç nüfus, yakın çevredeki sanayi tesislerinde çalışmaktadır. Aynı zamanda tarım ve hayvancılıkla da uğraşmaktadır.



Fotoğraf 1.2: Gölyazı köyündeki balık mezadında Uluabat Gölünden tutulan balıklar satılmaktadır.

1.2.2. Yerleşim Özellikleri

Gölyazı, Apolyont Gölü'ne uzanan bir yarımada ile Halilbey ve Nailbey adaları olmak üzere ikisi büyük 9 adadan oluşmaktadır. Adalarda yerleşik yaşam yoktur. Nüfuslanma daha çok yarımada da yoğunlaşmıştır.

Tarım ve ticaretin gelişmesiyle halk daha geniş alanlara yerleşmeye gereksinim duymuştur. Yerleşme için adanın Bursa'ya yakın olan tarafını daha çok tercih etmişlerdir. Güneybatı kısmı ise daha çok tarım alanları olarak kullanılmıştır.

Gölyazı'nın tarihi sokaklarının tasarımına bakıldığında şehir planlamacılığında dikkat edilerek yapıldığı görülmektedir. Sokak yönelimleri bölgenin iklim özellikleriyle uyumlu olup rüzgâr ve güneşlenme açısından şehirciliğin teknik özelliklerine göre oluşturulmuştur. Sokak lambaları ve grid doku adanın simetrik bir şekilde tasarlandığını göstermektedir. Adanın sıkışık dokusuna ve göl kıyısındaki tarihi binalara bakıldığında Osmanlı zamanında yerleşim açısından gözde mekânlardan biri olduğu anlaşılmaktadır. Göl kıyısındaki evlerin büyüklüklerine bakıldığında Avrupalı konutlara özenilerek yapıldığı fark edilmektedir (Göksu, vd. 1998: 188).



Fotoğraf 1.3: Gölyazı'da yeni yapılan evler, tarihi sokak tasarımına uygundur.

Gölyazı'da evlerin bir bölümü ipekböceği üretimine ayrıldığı için üretim ev mimarisini de etkilemiştir. Rum evleri yüksek aralıklı ve çok katlı olup ilk katları tuğladan inşa edilmiştir. Evlerin tahtadan olan üst katlarında ise ipek kozası üretimi yapılırdı (Göksu, vd. 1998: 182). Yoksulluğun yaygın olduğu zamanlarda eskiyen kullanılmayan üst katlar ise yakacak yapılarak iptal edilmiştir.

Gölyazı'da eski ve yeni yapılar bir arada bulunmaktadır. 1994'te belediyenin kurulmasından sonra sokaklar parke taşlarla döşenmiştir. 19. ve 20. yy başlarında evler 2-3 katlı yapılmaya başlanmıştır. Yeni yapılan evler tarihi dokuyla uyuşmamaktadır. Tüketici toplumunun getirdiği özelliklerden biri olan konforlu, lüks ve pratik yaşam

mimariye de yansımaktadır. Yeni yapılan evler bu özelliklere sahiptir. Fakat yeni ve eski yapılar uyumsuz bir şekilde yan yana bulunmaktadır. Bu durum köyün görüntüsünü bozmaktadır. Turistleri hayal kırıklığına uğratmaktadır.



Fotoğraf 1.4: Gölyazı köyünde geleneksel ve modern mimari örnekleri yan yana görülmektedir.

1.2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri

Gölyazı'da günümüzde en önemli ekonomik faaliyet olan turizmin yanı sıra küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Koyun yetiştiriciliği sığır yetiştiriciliğinden daha fazladır. Yaz aylarında göl sularının çekildiği yerler otlak olarak kullanılmaktadır. Bölgede süt ve besi hayvancılığı nitelikli ve yaygın bir şekilde yapılmaktadır. Mandıracılık vardır. Burada elde edilen ürünler yerel pazarda ve Bursa'da satışa sunulmaktadır.

Gölyazı'nın geçim kaynakları arasında ipek böcekçiliği yer almaktaydı. Çin'den gelen ucuz ipekle birlikte ipek böcekçiliği sona ermiştir. Geçmişte bölgede yaygın olarak bulunan dut ağaçları da benzer akıbete uğramış, tamamı kesilerek dut yetiştiriciliğinin yerini köylülerin karayemiş adını verdiği incir ağaçları almıştır.

Uluabat Gölü, Türkiye'nin en önemli tatlı su kaynaklarından biridir. Gölyazı köyü Uluabat kıyısında yer aldığı için köyün geleneksel geçim kaynaklarından biri balıkçılıktır. Eski zamanlarda köylüler köyde tutulan balıkların Mudanya'ya, Mudanya'dan İstanbul'a, İstanbul'dan yurt dışına kadar gönderildiğini ifade etmektedir. Köyde kadınlar ve çocukların ağ örme, balık tuzlama gibi işlerde çalıştıklarını, balığa dahi çıkmış olduklarını anlatmaktadır.

Tablo 1.2: Gölyazı Balık Kooperatifi Yıllara Göre (2006-2015) Avlanan Balık Türleri (Kg)

Yıllar	Turna	Sazan	İsrail	Karışık	Kerevit
2006	60	14	90	50	0
2007	52	8	77	45	0
2008	46	9	82	40	0
2009	42	7	85	42	0
2010	48	12	90	44	0
2011	40	24	406	24	0
2012	41	10	455	21	0
2013	50	12	317	79	0
2014	34	19,5	39.720	58	0
2015	12	23	292	54	29.900

Kaynak: Bursa Tarım İl Müdürlüğü, 2015.

Tablo 1.2'ye göre yıllar itibari ile balık türlerine göre avlanma miktarları verilmiştir. Günümüze doğru yaklaştıkça kerevit türü hakim olmaya başlamıştır. Bu hâkimiyetin sebebi, kerevitle ilgili yasağın kaldırılmasıdır. Turna ve sazan türleri yıllar itibari ile benzer seyir izlemiştir. 2014 yılında İsrail sazanının sayısındaki artışın sebebi, göldeki ekosistemin temizlenmesinin amaçlanmasıdır.

Gölyazı ve çevresinde gerek iklim gerekse yer şekillerinin elverişli olması itibariyle tarımsal üretim yaygındır. Gölyazı'da zeytin, incir, üretimi fazladır ve ihracatı yapılmaktadır. 1980'li yıllarda ipek böcekçiliği üretimi sona erince köylüler karayemiş

dedikleri incir üretimine başlamıştır. Ekonomik getirisi açısından köylü bu üründen memnundur. Bunun yanında buğday, arpa, mısır, nohut, fasulye gibi tarımsal ürünler de üretmektedir.

Tablo 1.3: Gölyazı'daki Tarımsal Ürünlerin Üretim Alanları

Ürün	Üretim Alanı (dekar)
Zeytin	500
İncir	250
Hububat	60
Armut	50

Kaynak: Bursa Tarım İl Müdürlüğü, 2015.

Tablo 1.3'te görüldüğü üzere Gölyazı'da tarımsal ürün üretiminde ekonomik getirisi olan zeytin ilk sırada yer almaktadır. Beraberinde incir üretimi de bu köy için önem arz etmektedir.

Nilüfer Belediyesi tarafından 2009 yılında yapılan anket çalışması verilerine göre Gölyazı'da yaşayan insanların % 46'sı balıkçılıkla uğraşmaktadır. Tarım ile uğraşanların oranı ise % 26'dır (Nilüfer Belediyesi, 2016: 11).

İKİNCİ BÖLÜM

GÖLYAZI'NIN TURİZM ÇEKİCİLİKLERİ

2.1. TURİZM ÇEKİCİLİKLERİ

2.1.1. Sürdürülebilir Turizm Bakımından Gölyazı

Sürdürülebilir turizm, turizm gelişmelerine paralel olarak doğal, kültürel, ekolojik ve biyolojik tüm kaynakların korunması ve sürekliliğinin sağlanarak turizm faaliyetlerinin planlanması ve yürütülmesidir (Kervankıran, 2013: 38).

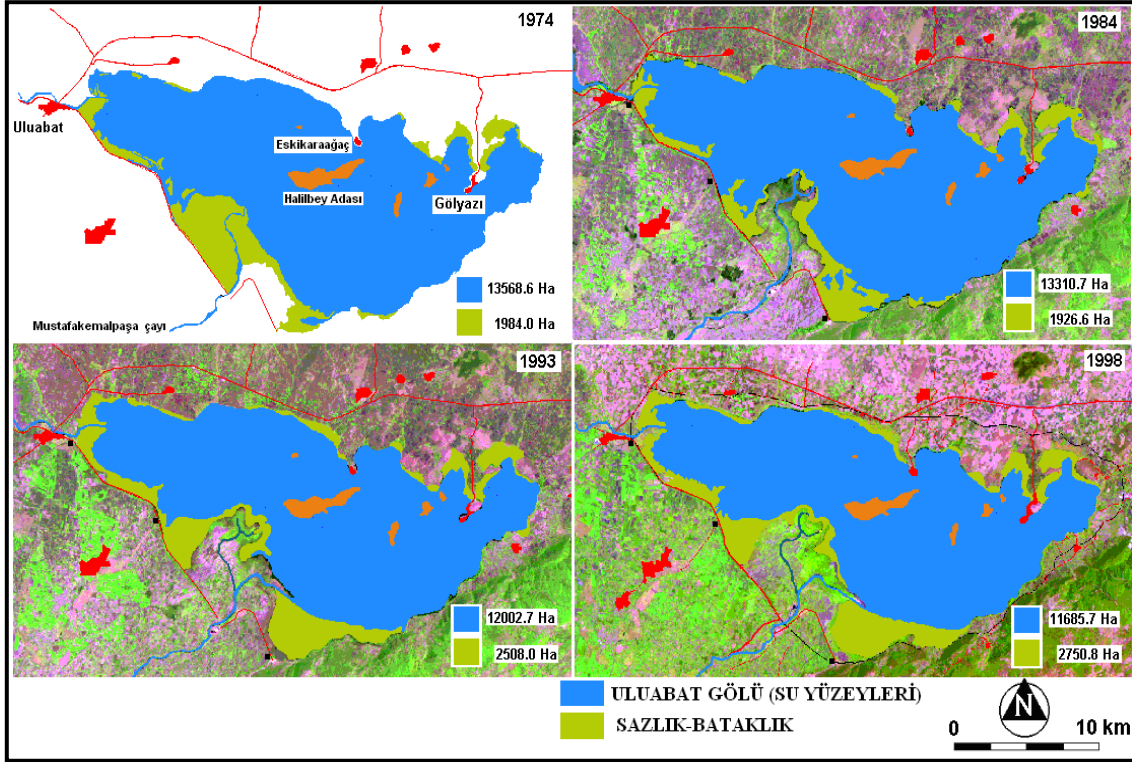
Sürdürülebilir turizmde,

- Yöredeki turizmin gelişiminde kilit unsur olan çevresel kaynakların en uygun şekilde kullanılması, doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına yardımcı olunması ile ilgili gereken ekolojik süreçlerin devamlılığı,
- Ev sahibi toplulukların sosyo-kültürel gerçekliğine saygı gösteren, yerleşik ve yaşayan kültürel mirasını, geleneksel değerlerini koruma, kültürlerarası anlayışa ve hoşgörüye katkı sunma,
- İstikrarlı istihdam, gelir kazanma olanakları ve topluluklara ev sahipliği yapan sosyal hizmetler de dâhil olmak üzere, adil bir şekilde dağıtılmış tüm paydaşlara sosyo-ekonomik faydalar sağlamak ve yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunmak için uygulanabilir, uzun vadeli ekonomik operasyonların sağlanması hedeflenmektedir (UNEP ve UNWTO, 2005: 11).

Saha çalışmasındaki bulgulara, sürdürülebilir turizmin tanımına ve hedeflerine bakıldığında Gölyazı'da sürdürülebilir turizm modelinin uygulanmasının daha verimli olacağı görülmektedir. Bölgede turizmin varlığını sağlayan ana etmenlerden biri Uluabat Gölü'dür. Çünkü çalışma sahamız olan Gölyazı köyü, Uluabat Gölü'nün varlığına bağlı yarımada üzerine kurulmuş bir yerleşim yeridir.

Sürdürülebilir turizmin hedefleri arasında yer alan ekolojik süreçlerin devamlılığı esasına göre Uluabat Gölü ve ekosisteminin varlığının korunması en önemli

mevzudur. Gölün varlığını tehdit eden unsurlardan biri erozyondur. Uluabat Gölü'ne dökülen akarsuların taşıdığı alüvyonlar göl alanını zamanla daraltmıştır (Ardel, 1945: 162). Aşağıdaki Uluabat Gölü ve çevresine ait olan uydu görüntülerine bakıldığında gölün güney taraflarında yükseltinin daha fazla olduğu görülmektedir. Kaynağını güneyden alıp göle dökülen akarsular getirdikleri alüvyonlarla gölde erozyona neden olmaktadır.



Şekil 2.1: Uluabat Gölü ve Uydu Görüntüleri

Kaynak: Dirim, M.S., Aksoy, E., Özsoy, G., 2009: 57.

Gölyazı köyü kuşların göç yolları üzerinde yer alması nedeniyle çok sayıda leyleğe ev sahipliği yapmaktadır. Yaptığımız görüşmelerde leyleklerin çatılara ve elektrik tellerine zarar vermesi nedeniyle köylüler tarafından zamanla istenilmediği belirtilmiştir. Günümüzde ise Eskikaraağaç köyü leyleklere sahip çıkarak Leylek Şenlikleri düzenlemekte ve bu yolla gelir elde etmektedir. Gölyazılılar yerel çeşitliliklerin muhafaza edilmesinin önemli olduğunu ve sahip çıkılması gerektiğini sonradan anlamış bulunmaktadır.



Fotoğraf 2.1: Gölyazı köyünde elektrik direkleri üzerinde leylek yuvaları bulunmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin amaçları arasında halkın kültürel değerlerinin, çeşitliliklerinin korunması ve sürekliliğin sağlanarak turizm faaliyetlerinin planlamasına dair çalışmalar yer almaktadır. Gölyazı mübadeleye uğramış tarihi bir köydür. Gavur mezarlığı denilen yerde eski Rum mezarları bulunmaktadır. Yunanistan'daki mübadiller yılın belli zamanlarında atalarının mezarlarını ziyaret etmek için Gölyazı köyüne organizasyon düzenlemektedir. Gölyazı'ya geldiklerinde burada vakit geçirmekte, hatıralarını canlandırmakta, eski komşularıyla sohbet etmektedir. Bu güzel paylaşımlar yeni nesiller arasında da güzel ilişkilerin kurulmasını sağlamaktadır. Yunanlılara ait mezarlar zamanla tahrip olmuştur. Yunanlı ziyaretçilerin de bu sebeple köye gelişleri azalmıştır. Gölyazılılar sahip olduğu tarihi ve kültürel özellikleri koruyamamıştır. Tarihi ve kültürel turizm açısından avantaja dönüştürülebilecek bir durum yok edilmiştir. Yapılan projeler ışığında Yunanistan'daki Gölyazılı mübadillerle tekrar irtibat kurulmuş ve Gölyazı'ya davet edilmiştir. Gölyazılı mübadillerin yaşlılık ve vefatı nedeniyle bu ziyaretler artık gerçekleştirilememiştir. Onların yerine çocukları ve torunları ziyarete gelmiştir. Fakat bu ziyaretlerin devamlılığı sağlanamamıştır. Çünkü yeni nesille kurulan bağ için çok geç kalınmıştır.

Sürdürülebilir turizmin yöntemlerinden biri, önce uluslararası koruma altına alınan bir yerin daha sonra bölgesel ve yerel koruma projeleriyle desteklenmesidir.

Çeşitli çevre derneklerinin sayesinde Gölyazı köyüne dikkat çekilmiştir. Bu nedenle ilk önce Uluabat Gölü ve Gölyazı Uluslararası Ramsar Koruma Sözleşmesi'ne alınmıştır. Ardından bölgesel bir proje olan Yaşayan Göller Ağı Projesi'ne dâhil edilmiştir. Ulusal ve bölgesel projelerin ışığında Gölyazı'yı da kapsayan yerel proje olan Uluabat Gölü Yönetim Projesi uygulanmıştır. Projeler kapsamında gölün varlığını tehdit eden faktörler kontrol altına alınmıştır. Erozyonu önlemek için çevresine yapılan barajlar, göle atılan sanayi ve evsel atıkların kontrolü bunlardan bazılarıdır.

2.1.1.1. Ramsar Sulak Alanları Koruma Sözleşmesi

Ramsar Sulak Alanları Koruma Sözleşmesi Türkiye'de 17.05.1994 tarih ve 21937 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmeliğin amacı, Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi)'nin uygulanmasına yönelik uluslararası öneme sahip olsun veya olmasın tüm sulak alanların korunması, geliştirilmesi ve bu konuda görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esaslarını belirlemektir.

Bir sulak alanın Ramsar kapsamına alınabilmesi için birtakım kriterlere sahip olması gerekir. Bu kriterlerin en önemlileri şöyledir (www.ramsar.org, 1999):

- Sulak alanın kendine has bir ekosisteminin olması gerekir.
- Sulak alan nesli tükenmekte veya tehlike altında olan bir biyoçeşitliliğe sahip olmalıdır.
- Sulak alan kendine özgü su kuşu türüne sahip olmalıdır. Düzenli olarak 20.000 ya da daha fazla su kuşunu desteklemelidir.
- Önemli miktarda doğal balık alt türlerini ya da ailelerinin popülasyonlarını barındırmalıdır.

Türkiye'de toplam 1327 adet sulak alandan 135 adedi Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan tayin edilmiştir. Ülkemizde uluslararası öneme sahip sulak alanların niteliklerinden en az birini yerine getiren sulak alan, Resmi Gazete'de yayımlanma işleminden sonra Ramsar alanı kabul edilmektedir (OSİB, 2013: 99).

Uluabat Gölü yukarıda verilen kriterlere uyumlu sığ denilebilecek nitelikte bir göldür. Bu nedenle güneş ışınları daha geniş alanlara nüfuz edebilmektedir. Göl güneş ışığından fazlaca istifade edebildiği için plankton ve fitoplaktonlarca zengindir. Değişik türden çok sayıda canlının üremesi için doğal ortam oluşmuş, bu durum gölün kendine özgü bir ekosisteminin oluşmasını sağlamıştır. Uluabat Gölü, Türkiye'nin en geniş beyaz nilüfer (*Nymphaea alba*) yataklarına sahiptir. 1996'daki kuş sayımında 429.423 kuş olduğu tespit edilmiştir. Nesli tehlike altında olan kuşlara da ev sahipliği yapmaktadır. Küçük karabatağın ülkemizdeki en önemli üreme alanıdır. 2004 sayımında 1072 tane olduğu tespit edilmiştir (Aybek ve Öz, 2010: 3). Göl, nesli tükenmekte olan kuşlardan tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*), bıyıklı sumru (*Chlidonias hybridus*), pasbas patka (*Aythya nyroca*) gibi kuşlara da ev sahipliği yapmaktadır (www.ramsar.org, 1999). Bunun yanında kıvırcık su sümbülü, tilki kuyruğu ve su sandalye sazı (*Scirpus*), kamış, ılgın göl ekosisteminin birer parçasıdır.

Uluabat Gölü coğrafi konumu sebebiyle kuşların göç yolu üzerinde yer almaktadır. Zengin ekosistem ve uygun iklim koşulları kuşların barınmalarına ve üremelerine ortam hazırlamıştır. 2002 yılı sayımında ortalama 25.000 su kuşu olduğu tespit edilmiştir (Doğal Hayatı Koruma Vakfı, 2008: 71).

Gölde turna ve yayın balığı üretiminin oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Kerevitte ün yapacak kadar geçmişte kerevit üretimi de oldukça fazladır. 1980'lere kadar kerevitler İstanbul'daki balık mezatına götürülür hem bireysel satılır hem de gemilerle Avrupa'ya ihracata gönderilirdi. Köye kerevitaş adıyla balık fabrikası kurulmuştur. Fabrikada yurt içi ve yurt dışına ihracat yapılmıştır. Günümüzde ise yurt içine satışlar yapılmakta ancak yurt dışına satılmamaktadır.

Ramsar Sulak Alanları Koruma Sözleşmesinin amacı, sürdürülebilir turizmin amaçlarıyla örtüşmektedir. Her ikisinde de mevcut doğal çevreyi koruma ve geleceğe bozulmadan taşıma hedefi bulunmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınmanın ve sürdürülebilir turizm kalkınmasının dört temel ilkesini ana hatlarıyla belirtmektedir:

- Bütünsel planlama ve strateji oluşturma,
- Temel ekolojik süreçlerin korunması,

- İnsan mirasının ve biyolojik çeşitliliğin korunması.
- Gelecek nesiller için verimliliğin uzun vadede sürdürülebilmesidir. (The Ecotourism Society, 1991).



Fotoğraf 2.2: Gölyazı köyündeki balıkçı tekneleri, leyleklerin ziyaret noktalarından biridir.

Kaynak: Nilüfer Belediyesi Basın Bürosu Arşivi.

Ramsar Sözleşmesi'nin yöntemleri arasında uluslararası, bölgesel ve yerel işbirliğiyle sürdürülebilir projeler yapmak gelir. 2009 yılında Gölyazı ile aynı coğrafi özelliklere sahip Nilüfer Belediyesi ve Macaristan'da Balatonfüred belediyesi işbirliği ile Avrupa Birliği projesi yapılmıştır. Proje kapsamında Gölyazı köyünde yaşayan ilkokul öğrencisinden, ev hanımına, balıkçıdan, çiftçiye kadar herkesin yararlanacağı seminerler verilmiştir. Verilen seminerlerden bazıları şunlardır: Su kaynakları yönetimi ve sürdürülebilir balıkçılık, turizm ve iletişim, AB yerel yönetimler ve çevre mevzuatı, pansiyonculuk ve girişimcilik. Böylece Gölyazı halkının dünyaya, çevreye ve turizme olan bakış açısı değişmiştir. Yapılan görüşmelerde Gölyazılılar tarafından bu çalışmaların çevreye ve turizme olan bakış açısını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Ancak Gölyazılılar, uygulama kısmına gelindiğinde karşılaştıkları engeller ve destek bulamamaları nedeniyle eğitimlerden elde ettikleri bilgileri hayata geçiremediklerini ifade etmektedir.

2.1.1.2. Yaşayan Göller Ağı Projesi

Sulak alanlar, Avrupa'daki en önemli ve tehdit altında olan ekosistemler arasında kabul edilmektedir. Kültürel ve doğal mirasımızın değerli bir parçası olup, birçok insani ilgi alanı ve aktivitesi için, hayvan ve bitki yaşamındaki zengin çeşitliliği destekleyen habitatlar için son derece önemli bir kaynak sağlar. 20. yüzyılın başlarından beri, Avrupa'nın üçte ikisinde sulak alanların çoğu kaybolmuş ya da bozulmuştur (Avrupa Birliği Yaşayan Göller Projesi, 2004).

Bu projenin genel amacı, sulak alanların sürdürülebilir kalkınmaya uygun şekillerde nasıl akıllıca restore edilip yönetilebileceğini göstermektir. (Avrupa Birliği Yaşayan Göller Projesi, 2004).

Yok olma tehlikesi taşıyan Uluabat Gölü'nün Yaşayan Göller Ağı Projesi'ne dâhil edilmesiyle akılcı önlemler ve sürdürülebilir kararlar alınmıştır. Projenin kararlarının uygulanmasında kara avcılığı kanunu, su ürünleri kanunu, orman kanunu gibi hukuki yaptırımlardan destek alınmıştır.

Uluabat Gölü'nün kuruma tehlikesine karşı ve erozyon tehlikesine karşı çevredeki köylere 3 tane baraj yapılmıştır. Göle dökülen akarsular ve taşıdıkları alüvyonlar kontrol altına alınmıştır. Göle su takviyesinin yapılması göldeki balık üretimini de artırmıştır.

Sürdürülebilir turizmdeki doğal ve kültürel mirasın bozulmadan geleceğe aktarılması özelliği Gölyazı'da da uygulanmaktadır. Özellikle doğal miras alanlarında genel olarak sürdürülebilir turizm uygulanmaktadır. Gölyazı Ramsar Sulak Alanlar Sözleşmesine ve Yaşayan Göller Ağı Projesine dâhil edildikten sonra Yerel Gündem 21, Uludağ Üniversitesi ve Nilüfer Belediyesi bölgenin turizm potansiyelini açığa çıkaracak çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalardan biri Uluabat Gölü Yönetim planıdır.

2.1.1.3. Uluabat Gölü Yönetim Planı

1998 yılında Uluabat Gölü, Ramsar alanı olarak ilan edilmiştir. Ramsar sözleşmesinde özellikle küçük alanlarda yerel çalışmaların daha etkili olduğu belirtilmektedir. Uluslararası projelerin önerileri ulusal ve yerel projelere de ışık

tutmaktadır. Bu bağlamda yerel bir proje olan WWF-Türkiye ile Çevre ve Orman Bakanlığı işbirliği sonucunda Uluabat Gölü Yönetim Planı 2002'de yürürlüğe konulmuştur (www.ramsar.org, 1999).

Uluabat Gölü Yönetim Planı projede yer alan sivil toplum örgütleri ve ilgili kurumlar tarafından uygulanmaya çalışılmıştır. Bu konuda projenin hazırlanmasında ve yönetiminde Uludağ Üniversitesi başta olmak üzere diğer proje yöneticileri de kararlıkla çalışmışlardır. Yerel halkın ve Bursa'da yaşayan kişilerin projede yer alması Gölyazı köyünün daha iyi analiz edilmesini sağlamıştır.

Uluabat Gölü Yönetim Planı çalışmalarını iki ana konu üzerine yoğunlaşarak yapmıştır. Bunlardan ilki sürdürülebilir katılım kavramı ikincisi ise akılcı etkin kullanım kavramıdır. Bu projenin birtakım hedefleri bulunmaktadır. Bu hedefler sırasıyla;

- Uluabat Gölü'nün kirliliğinin önlenmesi,
- Uluabat Gölü'nde öneme sahip olan balıkçılığın sürdürülebilirliğe kavuşturulması,
- Uluabat Gölü'nün sahip olduğu doğal kaynakların akılcı kullanıma kavuşturulması,
- Uluabat Gölü'nün sahip olduğu yaban hayatının daha da zenginleştirilmesi (Aybek ve Öz, 2010: 6).

Proje uygulandıktan sonra belirlenen hedefler kapsamında Uluabat Gölü ve çevresinde olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Balıkçılar gölde erken ve usulsüz avlanma teknikleri kullandıkları için yumurtaların ölmesine, verimin düşmesine ve gölün kirlenmesine neden olmaktadır. Projede yer alan eğitim seminerleri ve hukuki yaptırımlardan destek alınması sayesinde bu olumsuz durumların önüne geçilmiştir. Balıkçılar kendi aralarında kurdukları sistemler sayesinde avlanan balık miktarını kısmen düzene sokabilmiştir.

Göl kirliliği ve yanlış uygulamalar nedeniyle alabalık, yayın, turna ve sazan gibi balık ve kerevit çıkarımı azalmıştır. Köylüler Çernobil olayından sonra kerevitlerde hastalık olduğunu gözlemlemiştir. Bu nedenle uzun yıllar kerevit çıkarımı yasaklandığını söylemektedir. 2015 yılında yasağın kaldırılmasıyla tekrar kerevit çıkarılmaya başlanmıştır. Tarım alanlarında ve sanayide kontrolsüz kullanım nedeniyle

göl suyu seviyesinde azalmalar ve suda kirlilik tespit edilmiştir. Tarım İl Müdürlüğü su işleri birimi, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin işbirliğiyle gölde yapılan çalışmalar başarılı sonuçlar vermiştir. Yeni yapılan Fadıllı, Doğancı ve Çınarcık barajlarından göle salınan sular ve su kullanımının kontrolüyle göldeki su seviyesi yükselmiş, erozyon azalmış, göldeki balık miktarı ve üretimi artmıştır.

Göl çevresindeki tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi kuruluşlarından mezbahaneler, dericiler, yemek fabrikaları atıklarını çevredeki akarsular vasıtasıyla ya da direk göle boşaltmaktaydı. Gerek belediyelerin denetimleri gerekse doğaseverlerin girişimleriyle bu durum kontrol altına alınmıştır.

İl özel idaresi tarafından gerçekleştirilecek bir çalışmada göl çevresindeki köylere ait tüm atık sular doğal arıtma işleminden sonra göle dökülebilecektir. Şu anda sadece Eskikaraağaç Köyü'nde uygulanmaktadır. Zamanla diğer tüm köylerde uygulanacaktır.

2.1.2. Ekoturizm Bakımından Gölyazı

Ekoturizm, 1970'lerde ve 1980'lerde çevre hareketinin 'rahminde' ortaya çıkmıştır (Honey, 1999: 19). Kitle turizminden kaynaklanan memnuniyetsizlik ve çevre kaygısı doğaya dayalı ekoturizmin gelişmesini sağlamıştır. 1980'lerin ortalarına gelindiğinde, az gelişmiş ülkelerin bir kısmı ekoturizmi hem koruma hem de kalkınma hedeflerine ulaşmanın bir yolu olarak görmüştür.

Ekoturizm doğa kaynaklı bir turizmdir. Doğal çevreye, doğal çevre kaynaklarına zarar vermeyen, kullanılan doğal kaynakların kesintisiz korunmasına, yerinde ve uygun işletilmesine olanak tanıyan bir turizm türüdür (Morgül, 2014: 27).

Ekoturizmin 5 temel işlevi "doğal alanların korunması, eğitim, para yaratma, kaliteli turizm ve yerel katılım" olarak ifade edilmiştir (Ross ve Wall, 1999: 123-132). Gölyazı'nın ekoturizmini bu 5 temel işleve göre ele alınacak olursa:

-Doğal alanların korunması:

Ekoturizm, yerel toplumların birliğine, bütünlüğüne, yaşamlarına saygılı, ekosistemin korunmasına ve zarar görmemesine imkân tanıyan, özünde ekosistemle

uyumlu bir şekilde sürdürülen, sorumluluk gerektiren bir doğa gezi deneyimidir (Özbey, 2002).

Gölyazı’da ekoturizmin gelişmesini sağlayan en önemli doğal kaynak Uluabat Gölü ve ekosistemidir. Bu tanıma göre öncelikle Uluabat Gölü ekosisteminin korunmasına ve zarar görmemesine dikkat edilmelidir. Uluabat Gölü’ne dökülen akarsuların getirdiği alüvyonlar gölün derinliğini azaltmaktadır. Bu nedenle gölün yok olma tehlikesi bulunmaktadır. Bunun dışında yoğun sanayi tesislerinin atıkları, çevresindeki yerleşim yerlerinin evsel atıkları ve tarım alanlarından gelen zirai atıklar nedeniyle göl suyu kirlenmektedir. Göldeki canlıların ve göl çevresindeki bitkilerin varlığı için bu durum büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Köylüler Çernobil çevre felaketinden sonra bir dönem balıkların öldüğünü ve kerevitlerin hastalık kapıp yok olduğunu söylemektedir. Göldeki kirlilik göl ekosisteminin bireyleri olan patka, sumru, tepeli pelikan gibi kuş türleri ve endemik bitki olan beyaz nilüferlerin (*Nymphaea alba*) varlığını da tehdit etmektedir.



Fotoğraf 2.3: Erozyon nedeniyle gölün sığlaşması göl yüzeyinin daralmasına neden olmaktadır.



Fotoğraf 2.4: Göldeki kimyasal ve katı atıklar göl ekosistemini tehdit etmektedir.

-Eğitim:

Bir bölgede ekoturizmin gelişmesi için çevre halkının gerekli eğitimleri alması gerekir.

Uludağ Üniversitesi, Nilüfer Belediyesi ve Yerel Gündem 21'in önderliğinde 1998, 2006 ve 2009 yıllarında 3 tane çalıştay yapılmıştır. Çalıştaylarda doğal çevrenin korunabilmesi ve yerli halkın turizmciğin gerektirdiği donanımlara sahip olması amaçlanmıştır. Öncelikle Uluabat Gölü ve çevresinin varlığını tehdit eden unsurlar çevre halkına ve çevredeki sanayi tesislerinin yetkililerine seminerler düzenlenerek anlatılmıştır. Verilen eğitimlerde Gölyazılıların yaşadıkları çevreye sahip çıkmaları için çevreye karşı duyarlı olmaları ve çevre temizliğini içselleştirmeleri hedeflenmiştir. Doğader gibi sivil toplum örgütleri basın ve medya yoluyla Uluabat Gölü'ne ve göl ekosistemine sahip çıkılması için kamuoyunu bilgilendirme çalışmaları yapmıştır.

Yerli halka pansiyon, restoran gibi turizm işletmeleri açması konusunda teşviklerde bulunulmuştur. Köylülere işletmeciliğin gerektirdiği bilgisayar, İngilizce gibi çeşitli kurslar ve sonunda sertifikaları verilmiştir.

Gölyazı'da turizmin gelişmesi için yerli halkın idari ve mülki amirlerin destekleriyle turizme dair eğitim almaları ve yapabilecekleri yatırımlarla alakalı olarak planlama ve teşvikler için çalışmalar yapılmıştır.



Fotoğraf 2.5: Köylülerin ve turistlerin bıraktığı çöpler görüntü kirliliğine neden olmaktadır.



Fotoğraf 2.6: Gölyazı halkı, evlerinin etrafının temizliğine dikkat etmemektedir.

-Para Yaratma:

Ekoturizmin sürdürülebilirliği için uluslararası fonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Fonların sağlanması için konuyla alakalı uzman ekiplerin birtakım projelere başvurması gerekmektedir (Kubaş ve İnan, 2006: 964). Gölyazı'da bu konuda sivil toplum örgütlerinin etkisi oldukça fazla olmuştur. Uluabat Gölü, Ramsar Sulak Alanlar Projesi, Yaşayan göller Ağı Projesi ve Uluabat Gölü Yönetim Projesi gibi uluslar arası, bölgesel ve yerel projelere dâhil edilmiştir. Buralardan gelen fonlar Gölyazı'ya ekonomik kaynak oluşturmuştur. Mimari ve çevre düzenlemesine ödenek sağlamıştır.



Fotoğraf 2.7: Uluslararası ve ulusal projelerden sağlanan hibeler, Gölyazı'daki restorasyon çalışmalarında kullanılmıştır.

-Kaliteli Turizm:

Ekoturizmi tercih eden turistler aynı zamanda yerel halk ile doğa içinde konfor yerine temiz bir hizmetin sağlandığı güvenli ve egzotik alanlarda birlikte yaşamayı tercih etmiş olurlar (Morgül, 2014: 27).

Turistlerin Gölyazı'yı tercih etme nedeni güzel doğa manzarasına sahip bir mekânda yerel halkın sunduğu hizmetlerden faydalanarak güzel vakit geçirmektir. Özellikle hafta sonları köylüler evlerinin bahçesini çay bahçesi olarak gelen

ziyaretçilerin hizmetine açmaktadır. Mekân ve mekânda kullanılan eşyalar konforlu ve lüks değildir. Basit düzeyde ihtiyaca cevap verecek eşyalardan oluşmaktadır. Turistler Gölyazı'da buldukları süre içinde yerel halkla iç içedir. Hizmeti veren kişiler garson ya da aşçılar değil evin sahipleridir. İkram edilen ürünler ev sahiplerinin yapmış olduğu çay, kahve, tost, gözleme gibi sınırlı çeşitte ürünlerdir. Turistlerin Gölyazı köyüne gelmesi, doğa manzarası ve yerel özelliklerinden oluşan bu ortamı bir bütün olarak yaşamayı tercih ettiklerini göstermektedir.



Fotoğraf 2.8: Gölyazılı köylüler, yaptıkları ürünleri evlerinin önündeki tezgâhlarda satmaktadır.



Fotoğraf 2.9: Gölyazılılar, yazları evlerinin bahçesini çay bahçesi olarak işletmektedir.

-Yerel Katılım:

Bölgesel ve ulusal anlamda turizmde yaşanan tüm olumlu süreçler diğer sektörleri de pozitif yönde etkilemektedir. Bununla birlikte doğal kaynakların yakınındaki kırsal bölgelerde yaşayan yerel halkın, turistlerin gıda ve konaklama amacıyla yaptıkları harcamalar sayesinde gelir düzeylerinde artış görülmektedir. Bölgesel kalkınma amacıyla ekoturizm ile ilgili faaliyetlerin plan çerçevesinde gerçekleştirilmesi ortaya çıkacak sonuçların başarısı açısından önem taşımaktadır. Kırsal bölgelerdeki yerel halk turizm ve turistlerle ilgili temel bilgilere hâkim olmalıdırlar. Pansiyon ve restoran gibi işletme sahipleri ziyaretçilerin taleplerini karşılayacak donanımına sahip olmalıdır (Kubaş ve İnan, 2006: 961).

Çalıştaylarda Gölyazılılar ve çevre halkı tarafından Gölyazı'nın turizm potansiyelinin fark edilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Verilen eğitimler arasında kadınlara ev pansiyonculuğu tanıtılmış ve yapmaları için teşvik edilmiştir. Restoran çay bahçesi işletmeciliği hakkında seminerler verilmiştir. Köy halkına valilik yöneticileri tarafından işletmelerde gereken hijyen konusunda seminerler verilmiştir.

Gölyazı'da turizm işletmesi olarak bir pansiyon, 3 çay bahçesi ve 10 restoran bulunmaktadır. Bunların geneli aile işletmeleridir. Uluabat Gölü'nden çıkarılan turna ve yayın balığı eskiden beri köylülerin geçim kaynağı olmuştur. Turizmin başlamasıyla köydeki restoranlarda yöreye özgü bir şekilde pişirilerek turistlere de ikram edilmektedir. Gölyazı'ya gelen turistler burada özellikle balık yemeyi tercih etmektedir. Köyde yetiştirilen zeytin ve zeytinden elde edilen yağ, sabun, köy ekmeği, gözleme, tarhana gibi ev yapımı ürünler ve elişiler turistlerin satın aldığı yöreye özgü ürünlerdir. Köylüler turistlere sattıkları ürünlerle para kazanmakta düzenli olmasa da bir gelir elde etmektedir.



Fotoğraf 2.10: Bursa'nın ünlü markalarından Ayanoğlu, Gölyazı köyünde kahvaltı evi açmıştır.



Fotoğraf 2.11: G lyazılılara ait olan işletmelerde turistlere hizmet verilmektedir.



Fotoğraf 2.12: Gölyazılılar, yaptıkları elişlerini tezgâhlarda satmaktadır.

Gölyazı köyü 1000'in üzerinde nüfusa sahip bir köydür. Bazı hafta sonları köyde köy halkının ve komşu köylerin katıldığı düğün, mevlit, gibi cemiyetler olmakta ve köy kalabalıklaşmaktadır. Özellikle hafta sonları artan ziyaretçi sayısı da bunlara eklenince köyde yoğunluk artmaktadır. Köyde taşıma kapasitesinin artması özellikle böyle dönemlerde köylülerin yaşamını zorlaştırmaktadır. Köyün sokakları ve alanının dar olması köylüleri bu süreçte zorlamaktadır. Köylülerin geleneksel kültürel etkinliklerine saygı duyulması ve gelen turistlerin daha iyi vakit geçirmeleri için böyle zamanlarda daha az turistin giriş yapması sağlanabilir. Köyün giriş kısmına köydeki yoğunluğu gösteren bir pano konulması ve internet ortamında da turistler gelmeden önce mekânın yoğunluğunu görebilmesi, taşıma kapasitesi sorununa bir çözüm olarak önerilebilir.

Bazı ülkelerde ekoturizm terimi sürdürülebilir turizm ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Ekoturizm gerçekten de sürdürülebilirlik ilkelerini benimsemektedir. Ekoturizmin geliştirilmesi, 2002'de yapılan Ekoturizm Bildirgesi'nde de belirtildiği gibi, daha sürdürülebilir turizme yönelik daha geniş stratejilerde yararlı bir araç sağlayabilir (UNEP ve UNWTO, 2005: 12).

2.1.3. Rekreatyon Bakımından Gölyazı

Rekreasyon kavramının ilk örneklerine 19.yy'da ABD'de rastlanılmaktadır (Tekin, 2009: 52). Rekreasyon sözcüğünün kökü creative kelimesinden gelmektedir. Yeniden yaratma anlamındadır. Rekreasyon bireyin serbest zamanlar içinde kendi isteği ve iç itimiyle kendini fiziksel ve düşünsel yönden yenileme amaçlı yaptığı etkinliklerin bütünüdür. Bireyin gerçekleştirdiği etkinlikler sahip olduğu toplumsal, ekonomik, kültürel özelliklerinden etkilenmektedir (Karaküçük, 1999: 78).



Fotoğraf 2.13: Gölyazı köyünün panoramik fotoğrafları tanıtım reklamlarında büyük ilgi çekmektedir.

Kaynak: Nilüfer Belediyesi Basın Bürosu Arşivi.

Rekreasyona duyulan gereksinim sanayileşme ve kentleşme sonucu ortaya çıkmıştır (Özgüç, 2013: 3-4).

Rekreasyon, boş zamanı değerlendirme anlamına gelmektedir. Boş zaman kavramı sanayileşme ve kentleşmenin gelişmesiyle insanların hayatına girmiştir. Sanayi toplumlarında halkın yoğun yaşam temposu insanların fiziksel ve psikolojik olarak daha çabuk yıpranmasına neden olmaktadır. Alım gücünün artması ve boş zamanın olması

rekreasyonel faaliyetlerin gerçekleşmesini sağlamaktadır. İnsanların rekreasyonel faaliyetler için para kazanma amacı taşımadan yer değiştirmesi ve rekreasyonel faaliyetlere göre mekânları kullanması turizm coğrafyasının konusudur.

Rekreasyonun tanımında bulunan unsurlar turizmin tanımında da bulunmaktadır. Bu nedenle kavramları birbirinden ayırmak güçtür.

Turizm, insanların eğlenme, dinlenme, iyi vakit geçirme gibi amaçlarla, para kazanma amacı gütmeyen kısa ya da uzun süreli olarak barınma, beslenme gibi ihtiyaçlarını gittikleri yerlerden karşılamasıyla ortaya çıkan olaylar ve ilişkiler bütünüdür. Turizm faaliyetinde bulunan kişilere turist, günübirlikçi ve ziyaretçi denilmektedir. Turizm faaliyetini gerçekleştirme süresi 24 saatten fazla olan kişilere turist, 24 saatten az olan kişilere ziyaretçi ya da günübirlikçi denilmektedir. Gölyazı'ya gelen misafirler için genelde 24 saatten az vakit geçirdikleri için çalışmamızda ziyaretçi kavramı kullanılmıştır.

İnsanların bedenlen ve ruhen kendilerini yenileyerek çalışma hayatına dönmesini sağlayan rekreasyonel faaliyetler insanları mekân arayışına itmektir. İnsanlar balık tutma, yürüyüş yapma, bisiklete binme gibi rekreasyonel faaliyetler için yaşadıkları şehrin dışında ama yakın kırsal bölgelere gitmeyi tercih etmektedir. Bu tür faaliyetler geniş arazi kullanımını ve bazı doğal özellikler gerektirdiğinden kırsal rekreasyon faaliyetleri olarak nitelendirilmektedir.

Kentsel ve kırsal rekreasyon mekânının bulunduğu yere göre yapılan sınıflandırmadır. Kentsel rekreasyon yerleşme alanlarının sınırları içinde kalan ya da yerleşme alanlarının içiyle sınırlı olan rekreasyona denilmektedir. Kırsal rekreasyon ise yerleşme alanlarının dışında kalan, kırsal nitelikli, doğaya dönük ve çoğunlukla açık hava rekreasyon çeşitlerinin yapıldığı rekreasyona denir. Kentsel ve kırsal rekreasyonun tanımları bu şekilde yapılsa da arada bulunan geçiş zonuna ilişkin rekreasyonel faaliyetlerden dolayı pek kesin olmamaktadır (Pehlivanoğlu, 1976: 152).

Gölyazı; kırsal nitelikli, doğaya dönük ve çoğunlukla açık hava rekreasyon çeşitlerinin yapıldığı yerlerden biri olması nedeniyle yapılan çalışmalarda kırsal rekreasyon alanı olarak kabul edilmektedir. Şehir merkezinin dışında bir köy yerleşmesidir.

Rekreasyonel faaliyetler gerçekleştiği mekâna göre açık hava rekreasyonu ya da kapalı alan rekreasyonu olarak sınıflandırılmaktadır (Kara, 2018: 6). Gölyazı'da yürüyüş yapma, manzara seyretme, balık tutma gibi yapılan çeşitli rekreasyonel faaliyetlere bakıldığında Gölyazı'dan açık hava rekreasyon alanı olarak istifade edildiği gözlemlenmiştir. ‘Bursa İli Gölyazı Köyünün Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli’ adlı alışma Gülez’in 1990 yılında geliştirmiş olduğu rekreasyon potansiyeli değerlendirme kriterlerine göre yapılmıştır.

Tablo 2.1: Rekreasyon Formülündeki öğeler ve Alabilecekleri Puanlar / Gölyazı Köyü Peyzaj Değer

Sembol	Anlamı	Maximum puan öğenin ağırlık puanı	Gölyazı Köyü Peyzaj Değer
P	Peyzaj değer	35	35
İ	İklim değer	25	15
U	Ulaşılabilirlik	20	18
RK	Rekreatif kolaylık	20	7
OSE	Olumsuz etkenler	0 (0-10 arası)	-3
%RP	Rekreatif potansiyel	100	72

Kaynak: elik, A., zmc, P.T., etin, İ., 2016: 36.

Yukarıdaki tabloda ‘Gülez Yöntemi’ndeki referans değerler ve araştırmacının Gölyazı’yla ilgili tespit ettiği değerler gösterilmiştir. Saha alışmamızda gözlemlediğimiz ve elde ettiğimiz bulguların araştırmacının tabloladıştırmış olduğu çalışmasıyla örtüşen ve ayrışan yerleri tespit edilmiştir.

Tabloya bakıldığında Gölyazı’nın ‘Peyzaj değer’ konusunda tam puan aldığı görülmektedir. Peyzaj değerinde su kıyısında olma, yzeyssel durum, görsel kalite gibi özellikler dikkate alınmaktadır. Bu sonuç saha çalışmasında elde edilen bulguları desteklemektedir. Çalışmada Gölyazı’nın daha çok doğal güzelliği nedeniyle tercih edildiği tespit edilmiştir. Peyzaj değerinin yüksek olması nedeniyle fotoğrafçı derneklerinin çalışma alanı olarak değerlendirilmektedir. Gölyazı sahip olduğu etkileyici doğa manzarası sayesinde çeşitli film ve dizi çekimlerinde yer almıştır.



Fotoğraf 2.14: Gölyazı günün farklı saatlerinde farklı güzellikte manzaraya sahiptir.

Kaynak: Nilüfer Belediyesi Basın Bürosu Arşivi.



Fotoğraf 2.15: Gölyazı sahip olduğu doğa manzarasıyla fotoğrafçıların tercih ettikleri bir yerdir.

Tabloda ‘ulaşılabilirlik’ konusunda Gölyazı’nın eksik puan aldığı görülmektedir. Bunun nedenleri arasında köyde toplu taşıma araçlarından sadece belediye otobüsünün

olması, yapılan ulaşımda aktarma kullanılması ve otobüsün bir-bir buçuk saatlik periyotlarla hareket etmesi olabilir.

Tabloda 'rekreatif kolaylık' kriteri konusunda Gölyazı eksik puan almıştır. Saha çalışmamızda elde ettiğimiz bulgularla bu durum örtüşmektedir. Rekreatif kolaylık özellikleri piknik tesisleri, konaklama tesisleri, tuvaletler, su durumu gibi özellikler bakımından değerlendirilmektedir. Gölyazı'da piknik tesisleri ve tuvaletler oldukça eksiktir. Göl kıyısında piknik masaları bulunmaktadır. Fakat masa sayısı gelen ziyaretçi sayısı için yeterli değildir. Masalar bazen kıyıda durmakta bazen kaldırılmaktadır. Çünkü Gölyazı'da sürekli çevre düzenlemeleri yapılmaktadır.



Fotoğraf 2.16: Göl kıyısında yapılan çevre düzenlemeleri sırasında bulunan piknik alanlarında değişiklik yapılmaktadır.

Gölyazı sokaklarında hiç çeşme bulunmamaktadır. Umumi tuvalet sayı olarak yetersizdir. Alt ve üst yapı çalışmalarının uzun süredir tamamlanamamış olması buna engel teşkil etmektedir. Ziyaretçiler içme ve kullanma suyu ihtiyaçlarını marketlerden, tuvalet ihtiyaçlarını oturdukları çay bahçeleri ve restoranların tuvaletlerini kullanarak gidermektedir.



Fotoğraf 2.17: Gölyazı’da turistlerin önemli gereksinimlerinden biri olan tuvaletler henüz yapılmaktadır.

Köyde geceleyin konaklanabilecek sadece bir tane pansiyon bulunmaktadır. Pansiyon şu anki talebi karşılamaktadır. Çünkü Gölyazı’ya genelde günübirlik gelinmektedir. Fakat seçeneklerin çeşitli olması, rekabetin olması kaliteyi artıracaktır. Gölyazı ‘gazino ve büfe’ adlı değerlendirmede tam puan almıştır. Fakat yapmış olduğum anketlerde buradaki tesislerin özellikle de temizliğinin yetersizliğiyle ilgili olumsuz eleştiriler ön plana çıkmıştır.



Fotoğraf 2.18: Gölyazı’da profesyonel hizmet veren bir pansiyon bulunmaktadır.

Tabloya bakıldığında olumsuz etkenler adlı başlıkta Gölyazı’nın düşük puan aldığı görülmektedir. Bu sonuç saha çalışmamızda elde edilen bulguları desteklemektedir. Olumsuz etkenlerin içinde bakımsızlık ve kirlilik bulunmaktadır. Özellikle anketlerde Gölyazı’nın çevre kirliliğinden, bakımsız sokaklarından şikâyet edilmektedir.



Fotoğraf 2.19: Gölyazı sokaklarına atılan çöpler, görüntü kirliliğine neden olmaktadır.

GüleZ Yöntemi'ne göre %61-%75 arasında puan alan yerlerin rekreasyon potansiyeli yüksek olarak kabul edilmektedir. Gölyazı köyü Gülez Yöntemi'ne göre aldığı % 72'lik puanla rekreasyon potansiyeli yüksek bir yerdir (Çelik vd., 2016: 35). Ancak Gölyazı rekreasyon potansiyeli yüksek olmasına rağmen potansiyelinin değerlendirilemediği bir destinasyondur. Bu konuda umut verici olan sorunun, alanın doğal yapısından değil insanların planlamasından kaynaklanmasıdır. Yöneticiler, sivil toplum örgütleri ve köy halkının katıldığı çalıştaylarda alınan kararların uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

2.1.4. Tarihi-Kültürel Turizm Özellikleri Bakımından Gölyazı

Kültür kavramı bünyesinde sosyal antropoloji, tarih, etnoloji ve sosyal psikoloji gibi sosyal bilimlerin ortak inceleme alanlarını barındırır (Arslanoğlu, 2001: 246). Kültürel turizm modern ve geçmiş kültürlerle dair somut ve soyut değerlerle ilgili olarak, onları görme, onlarla ilgili bilgi ve tecrübe edinme maksadıyla gerçekleşen ve bununla alakalı ürün, mal ve hizmetlerin satın alınmasıyla bağlantılı doğrudan ve dolaylı aktivite ve faaliyetlerden oluşan bir turizm kavramıdır (Gülcan, 2010: 102). Kültürel turizmin olması için öncelikle kültürel mirasa sahip olmak gerekmektedir (Hughes ve Allen, 2003: 178-179).

Gölyazı'nın geçmişi MÖ 6. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Gölyazı yaklaşık 2500 yıllık tarihe sahip olması nedeniyle somut ve soyut kültürel unsurlara sahiptir. *Apollonia Ad Rhyndacum* adıyla Roma İmparatorluğuna bağlı antik bir şehirdi. Bizans döneminde tekfurluk haline geldi. 1300'lerin başında Osman Gazi zamanında fethedildi.

Yapı teknikleri sokak tasarımı, tiyatro, kilise, para ve obje gibi tarihi eserlerde Roma, Bizans ve Osmanlı dönemine ait örnekler görülmektedir. Bizans Dönemine ait sikkeler ve çeşitli eşyalar bulunmaktadır. Köyde bulunan tarihi eserler ve sikkeler üzerinde kerevit resimleri görülmüştür. Gölyazı köyünde kerevit üretiminin eski dönemlerde de önemli olduğu anlaşılmaktadır. Osmanlı dönemine ait hamam, cami ve köprü bulunmaktadır.



Fotoğraf 2.20: Gölyazı köyündeki tarihi hamam, Osmanlı döneminden kalmıştır.



Fotoğraf 2.21: Gölyazı köprüsü ada üzerinde bulunan Merkez ve yarımada üzerinde bulunan Bayır mahallelerini birbirine bağlamaktadır.



Fotoğraf 2.22: Osmanlı döneminden kalma köprü hala kullanılmaktadır.



Fotoğraf 2.23: Gölyazı'daki cami Osmanlı döneminden kalmıştır.

Gölyazı yerleşkesi 13.12.1980/12481 sayılı Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu (GEEAKYK) tarafından arkeolojik sit alanı olarak tayin

edilmiştir. 14.07.1988/66 sayılı Bursa Koruma Kurulu kararı ile yerleşmenin bulunduğu ada ve yarımada kesimi 1. Derece, yerleşmenin yayılma alanı dışında kalan Bursa İzmir karayoluna uzanan kesimin bir bölümü ise 2. Derece arkeolojik sit olarak tayin edilmiştir (Göksu, vd. 1998: 223). Köyün sit alanı ilan edilerek koruma altına alınması kültürel mirasa sahip çıkılması açısından faydalı olmuştur. Birinci derece sit alanı ilan edilmesi imar bakımından bir şey yapılmasına izin verilmemesi anlamına gelmektedir. Gölyazı yaklaşık 1400 nüfuslu bir yerleşim yeridir. Köyde aktif yaşantı devam etmektedir. Köylülerin yeni ev yapma, evlerini onarma, köye okul yapma gibi gereksinimleri olmaktadır. Köylüler ihtiyaçlarını giderememekten rahatsız olmaktadır.

Kentsel Arkeolojik Sit Alanı içinde 87 adet yapı sivil mimarlık örneği, 4 adet yapı ve surlar, anıtsal yapı ve 17 adet ağaç da doğal anıt olarak tescillenmiştir (Nilüfer Belediyesi, 2009: 18). Bunlar Gölyazı'nın tarihi ve kültürel çekici unsurlarıdır. Restore edilen sivil mimariler arasında köylülerin yaşadıkları evler de yer almaktadır. Sur ve kalelerin restorasyonlarının yapılması, köyü Roma Dönemindeki tarihi Apolyont görünümüne kavuşturup ilgiyi arttıracaktır.



Fotoğraf 2.24: Gölyazılılar, evlerinin tadilatlarını tarihi dokuya uyumsuz bir şekilde yapmıştır.



Fotoğraf 2.25: Göllyazı'daki bazı evler Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından restore edilmiştir.



Fotoğraf 2.26: Göllyazı köyündeki restore edilmeyi bekleyen kale duvarları bulunmaktadır.



Fotoğraf 2.27: 725 yaşındaki Ağlayan Çınar, köy meydanındaki doğal anıtlardan biridir.

Köyün sosyo-ekonomik özelliklerinin yapılaraya yansıdığı görülmektedir. Bazı eski evlerin iki katlı olmasının nedeni eskiden ipekböcekçiliğiyle uğraşılmasıdır. Evlerin dış duvarında demir askı bulunması kayıkların bağlanması içindir.



Fotoğraf 2.28: Tarihi evlerin duvarlarında kayıkların bağlanması için konulan askılar görülmektedir.

Gölyazı tarih ve doğanın iç içe geçtiği bir yerdir. Doğal anıt ilan edilen çınar ağaçları dallarıyla birlikte çok geniş alanı kaplamaktadır. Bazılarının altına çay bahçesi yapılacak kadar geniştir. Turistler ağaçların serin gölgesi altında oturup göl manzarası seyrederek bedenen ve ruhen dinlenmektedir.



Fotoğraf 2.29: Gölyazı köyündeki Tarihi Çınar, ziyaretçilerin en çok vakit geçirdiği yerlerden biridir.



Fotoğraf 2.30: Gölyazı'nın her köşesi ayrı bir doğal güzelliğe sahiptir.

Ziyaretçiler tarafından çokça tercih edilen Gölyazı birtakım doğal ve kültürel çekiciliklere sahiptir. Çekicilikler insanları turizme yönelten birinci unsurdur. Gölyazı tarihi-kültürel miras kapsamında büyük bir zenginliğe sahiptir. Bu alan ve yapılar bu bölümde açıklanmaya çalışılmıştır.



Şekil 2.2: Gölyazı'nın Tarihi-Kültürel Alanları

Kaynak: Google Haritalar Uygulaması, www.maps.google.com, Erişim Tarihi: 11.06.2019.

Kız adası Apollon Kutsal Alanı, ana karanın 1 km kuzeybatısında bulunan Kız Adası üzerinde bulunmaktadır. Tapınağın bulunduğu temenos, adanın coğrafi şeklini koruyacak şekilde alanı kapsamaktadır. Bu yapıya kayıtlara göre Helenistik Dönem'de başlanılmıştır. Temenos alanının içerisinde Tanrı Apollon'a ait bir tapınak mevcuttur. Temenos duvarında sandal bağlama halkaları bulunmaktadır. Bu da burada bir limanın mevcut olduğunu göstermektedir. Günümüzde bu tapınak büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Fotoğraf 2.31'da görüldüğü gibi sütunların bir kısmının göl suları içerisine dağıldığı görülmektedir (Şahin, 2014: 16-17).



Fotoğraf 2.31: Tapınağa ait parçalar su seviyesinin yükseldiği zamanlarda sular altında kalmaktadır.

Kaynak: Şahin, M., (2014), "Gölyazı / Apollonia Kültür Envanteri", BEBKA Projesi, ss.23.

Şehre ulaşan antik yol Deliktaş mevkişi şeklinde ifade edilen nekropol alanından itibaren görülebilmektedir. İki buçuk metreyi bulan yolun etrafında mezar yapıları ve lahitler bulunmaktadır. Bu antik yolun tekerlek izlerinin arasına denk gelecek şekilde kare biçimli oyuklar yerleştirilmiştir (Nilüfer Belediyesi, 2009). Kentte podyumlu mezarlar dikkati çekmektedir. Bu görkemli mezarlar (Fotoğraf 2.32), kentte ölüm kavramına verilen önemi ve saygıyı ifade etmektedir. Çalışmalarda bu mezar yapılarının ve lahitlerin tümünün Roma Dönemine ait olduğu tespit edilmiştir (Şahin, 2014: 21).



Fotoğraf 2.32: Tahrip olmuş mezar taşları arkeolojik çalışmalarla tespit edilmiştir.

Kaynak: Şahin, M., (2014), "Gölyazı / Apollonia Kültür Envanteri", BEBKA Projesi, ss.26.

Tiyatro Zambak Tepesi'nin güney yamacında bulunmaktadır. Cavea (oturma yerleri) doğal eğim verilerek oluşturulmuştur. Caveanın üst kısımları zamanla tahrip olmuştur. Yalnızca doğu analemma köşesinde olan bloklar kalmıştır. Orkestra ve sahne alanına dair kalıntılara henüz ulaşılammıştır. Oturma bloklarının ortalama yüksekliği 36 cm ve genişliği 67 cm olarak ölçülmüştür (Nilüfer Belediyesi, 2009).



Fotoğraf 2.33: Tahrip olan tiyatro alanı çalışmalarla restore edilmektedir.

Kaynak: Şahin, M., (2014), "Gölyazı / Apollonia Kültür Envanteri", BEBKA Projesi, ss.28.

Şehrin stadyumu Zambak Tepesi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Tiyatronun mimarisinin aksine yalnızca batı bölümündeki oturma alanları eğimden yararlanılarak yapılmıştır. Bu yapı Le Bas tarafından çizilen şehir planında paylaşılmıştır. Le Bas'ın planı batı cephesindeki oturma alanlarını göstermekteyse de günümüzde oturma alanlarının yerleştirildiği ana kayaya oyulmuş temel yataklar dışında gözlemlenebilir bir tarihi kalıntı yoktur (Şahin, 2014: 24). Günümüzde de stadyum, köyün gençleri tarafından sportif faaliyetlerde kullanılmaktadır.

Aziz Pantelemion hatta çeşitli kaynaklara göre Hagias Georgias Kilisesi Rum Ortodoks kiliselerinin en önemli temsilcileridir. Bazı kaynaklar tarihte köyde 3 adet kilisenin bulunduğunu ve asıl kilisenin Aziz Georgias'a ithaf edildiğini yazmaktadır. Kilisenin yenilenme çalışmalarında 1903 yılına dair kalıntılara rastlanılmıştır. Bu tarihin kilisenin bitiş tarihini simgelediği düşünülmektedir. Kilise üç nefli dikdörtgen planlı bir bazilika örneğini temsil etmektedir. Kilise zaman ve yangın gibi faktörlerden hasar almasına rağmen mübadeleye kadar kullanılmıştır. Bursa Nilüfer Belediyesi tarafından

restorasyon çalışmaları yaptırılan kilise günümüzde kültürevi olarak kullanılmaktadır (Öksüz, 2012: 18-19). Aziz Panteleimon Kilisesinde günümüzde resim sergileri, şiir dinletisi gibi kültürel etkinlikler yapılmaktadır.

Kybele ya da Demeter kutsal alanı, Zambak Tepe'nin doğu yamacında ve Uluabat Gölü'nü gören bir alandadır. Kireçtaşından olan ana kayanın tıraşlanarak şekillendirilmesiyle oluşmuştur. Yüzeyinde ustaların çalıştığına dair raspa izleri bulunmaktadır. Ayrıca yüzeyde farklı boyutlarda 3 tane adak nişi bulunmaktadır (Şahin, 2014: 24).

Şehrin giriş kısmı, ikinci yarımada'nın kuzey bölümündeki kalede bulunmaktadır. Şehrin yarımadasındaki şehir surlarının kalıntılarından yola çıkarak, kent girişinin de surlarla çevrili olabileceği düşünülmüştür. Şehirde kalenin, limanın bulunması ve ticaretin varlığı şehrin önemli özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Surların bir kısmı Helenistik Döneme bir kısmı da 12. yüzyıla aittir (Okumuş, 2019: 78).



Fotoğraf 2.34: Tarihi Simitçi Kalesi, Apolyont Antik Kenti'nin giriş kapısı olarak kullanılmıştır.

Apolyont antik şehrinin etrafını çevreleyen sur duvarlarına ait kalıntı örneklerine günümüzde Uluabat Gölü kıyısında rastlanılmaktadır.



Fotoğraf 2.35: Adanın etrafında tarihi surlara ait kalıntılar mevcuttur.



Fotoğraf 2.36: Adaya hâkim bir yer üzerinde kale duvarına ait kalıntılar bulunmaktadır.



Fotoğraf 2.37: Adanın etrafını çevreleyen duvarlar restore edilmeyi beklemektedir.

Gölyazı’da ziyaretçilerin büyük ilgisini çeken kalıntılardan bir tanesi de podyumlu yapıdır. Bu yapı düzgün kesme taşlardan oluşmaktadır ve üst kısmı silmelerle sonlanmaktadır. Bu yükseltinin ufak bir tapınağa ait podyum olduğu öne sürülmektedir. İn situ şeklinde korunmuş yapının göl kenarındaki yeri, büyük öneme sahip olduğunun bir göstergesidir. Günümüzde podyumun üstünde bir ev bulunmaktadır. Ev, modern ilaveler ve tadilatla günümüze kadar gelmiştir (Şahin, 2014: 25-26-30).



Fotoğraf 2.38-2.39: Kesme taşların üzerinde kabartmalı şekillerden oluşan duvar kalıntıları bulunmaktadır.

Gölyazı’da Türk Dönemi’ne ait yapılar içerisinde büyük öneme sahip olan bir hamam yer almaktadır. Yapılış tarihi ile ilgili bilgilere rastlanamamıştır. Dikdörtgen bir

yapıya sahip olan hamam iki küçük kubbeye ait olup sıcaklık ve soğukluk bölümleri mevcuttur. Büyük ve önemli mimari yapılara sahip olan Gölyazı’da aynı zamanda Yel Değirmeni, Osmanlı Dönemi yapılarından Sıbyan Mektebi, Gölyazı Camisi ve daha birçok tarihi eser bulunmaktadır (Şahin, 2014: 37).



Fotoğraf 2.40: Altyapı çalışmaları sırasında bulunan tarihi taşlar bulunmuştur.



Fotoğraf 2.41: Gölyazı’daki Tarihi Yel Değirmeni restore edilen eserler arasındadır.

2.1.5. Kırsal Turizm Bakımından Gölyazı

Kırsal turizm, insanların özellikle yoğun ve gürültülü şehir yaşamından uzaklaşmak amacıyla doğal çevre özelliklerinin çekici olduğu, geleneksel kültürel özellikleri devam eden, otantik yaşam tarzının olduğu yerlerde rekreasyonel faaliyetlerde bulunarak vakit geçirmelerine denir (Haberal, 2015: 67). Kırsal turizm bölgelerinde hem turistlerin hem de yerli halkın istekleri doğrultusunda kırsal alan kalkınma planlamaları yapılmaktadır.

Kırsal alan kalkınması, kırsal alanlarda yaşayan insanların eğitim, sağlık, ekonomi ve sosyal alanda yaşam seviyesinin artırılmasıdır. Tarımsal çalışmaların yapılması, mesleki eğitimlerin alınması, planlamalar yapılması ve kooperatifler kurulması bu amaçla yapılan çalışmalardan bazılarıdır. Kırsal alan kalkınma çalışmalarında eğitim, gönüllülük ve örgütlenme şarttır (Haberal, 2015: 62).

Gölyazı'daki kırsal alan kalkınma çalışmalarına yukarıda bahsedilenlerin dışında turizm de eklenmiştir. Bu amaçla Gölyazı köyü ile benzer özelliklere sahip kırsal turizmde başarılı olan yerlerle diyaloga geçilerek projeler yapılmıştır. Gölyazılı bir grup tarafından Macaristan'ın Balatonfüred adlı yerleşim yerine ziyarette bulunulmuştur. Yurt içinde ise Cumalıkızık Köyü, Beypazarı İlçesi gibi kırsal turizm alanında başarılı olan yerlere ziyaretlerde bulunulmuştur. Gölyazılılar bu ziyaretlerin turizme, çevreye, yaşadıkları mekâna ve sahip oldukları kültüre karşı bakış açılarının değişmesi açısından çok yararlı olduğunu söylemektedir. Balıkçı kadınlar derneği bu ziyaretlerin sonunda oluşturulan etkinliklerden biridir.

Kırsal turizminin bisiklet turizmi, kültür turizmi, kuş gözlemciliği turizmi gibi çok sayıda turizm çeşidi bulunmaktadır (Haberal, 2015: 124). Aşağıda Gölyazı'da yapılan ve yapılabilecek olan kırsal turizm çeşitleri verilmiştir.

2.1.5.1. Köy Turizmi

Fiziki ve beşeri yapısıyla, yaşam tarzı itibariyle geleneksel köy özelliğini kaybetmemiş yerlerde turistlerin de geleneksel yaşamın içine dâhil olmasıyla gerçekleştirilen turizmdir. Köye özgü geleneksel cemiyetler, asker uğurlamaları, köy düğünleri, şenlikler, spor müsabakaları köy turizminin ayırt edici özelliklerindedir.

Gölyazı tarihi bir balıkçı köyüdür. Gölün kıyısındaki kayıklar, köy meydanındaki balık mezadı, evlerinin önünde balık ağı ören köylü kadınlar bu güzel köy tablosunun birer parçasıdır. Köye gelen turistlerin bir kısmı buradaki geleneksel köy evlerinde konaklayarak, köyün geleneksel yemeklerinden hazırlayarak, köylülerle balığa çıkıp köydeki düğün, eğlencelere katılarak kısa bir süre de olsa köy yaşamının bir parçası olabilir. Böylece Gölyazı'da köy turizmi gerçekleştirilebilir.



Fotoğraf 2.42: Gölyazılı kadınlar, balıkçılıkla uğraşmaktadır.



Fotoğraf 2.43: Gölyazı'da balıkçılık, geleneksel ekonomik faaliyetlerden biridir.



Fotoğraf 2.44: Gölyazılı kadınlar eşleriyle birlikte mezatta satış yapmaktadır.



Fotoğraf 2.45: Gölyazılı kadınlar yöresel yiyecekler yaparak kırsal turizmin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

2.1.5.2. Tarım (Agro) Turizm

Turistlerin kırsal yerlerde yerli halkın ürettiği mal ve hizmetleri usulüne uygun şekilde üretim ve hasat işlemlerini doğal ortamında talep etmek için yapılan geçici konaklama ve ziyaretlerden oluşan ilişkilere denir (Haberal, 2015: 137).

Gölyazı balıkçılığın yanında tarımsal üretimin de yoğun olduğu bir kırsal yerleşmedir. Köye girerken zeytin ve incir bahçelerinin arasından girilmektedir. Tarım alanları dar olmasına rağmen köyde incir ve zeytin üretimi oldukça fazladır. "Bursa Karası" denilen meşhur incir çeşidinin ihracatı yapılmaktadır. Zeytinler ise Marmarabirlik tarafından alınmaktadır. Köye gelen ziyaretçiler incir ve zeytinin ekiminden hasatına kadar olan süreçteki işlemlere katılabilir. Ziyaretçiler, zeytin toplayıp sıkma işlemlerini yapabilir. Kendi yağını kendi üretebilir.

Sürdürülebilir kırsal kalkınma konusunda agro-turizm etkilidir (Kılıç ve Başkaya, 2018: 38). Gölyazı'da sulama imkânlarının ve iklim koşullarının uygun olması tarımsal verimin yüksek olmasını sağlamaktadır. Köydeki zeytin ve incir üretimi hem

köyün hem Bursa'nın ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Gölyazı agroturizmin uygulanması için son derece elverişlidir. Tarımla turizmin bir arada olması gençlerin de katılımını artıracak ve farklı bakış açıları getirecektir.

2.1.5.3. Kuş Gözlemciliği

Ülkemiz kuşların önemli göç yolları üzerinde yer alması ve zengin sulak alanlara sahip olması nedeniyle kuş gözlemciliği turizmine elverişli bir konumdadır. Uluabat Gölü'nde 1996 sayımına göre nesli tükenmekte olan tepeli pelikan, bıyıklı sumru, pasbas patka gibi kuş türlerinin bulunduğu 429.423 kuş sayısı tespit edilmiştir. Kuşlar doğal çevredeki değişikliklere karşı çok hassas hayvanlardır. Çevre kirliliği, gürültü kirliliği, sulak alanların tahribatı gibi faktörler kuşların üremesine, hastalanmasına ve göç yollarını değiştirmesine neden olmaktadır. Kuşların çevreden olumsuz yönde etkilenmesini önlemek için sağlıklı ve kapsamlı çevre koruma stratejileri geliştirilmiştir. Uludağ Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu olan ULUKUŞ, Gölyazı'da kuş türlerinin korunması konusunda köy halkını bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirmiştir.

2.1.5.4. Göl Turizmi

Bir yerin sahip olduğu deniz, göl, kaplıca gibi doğal su kaynaklarının varlığı turizmde çekici unsurlar arasında yer almaktadır.

İnsanların turizmde göl kıyısını tercih etmesi sessiz, sakin bir ortamda vakit geçirmek istemesindedir. Göl kıyıları genelde nüfusun ve yerleşim merkezlerinin yoğun olmadığı kırsal çevre içinde yer alır. Bu nedenle kırsal turizm alanında değerlendirilmektedir. Göl ve çevresindeki rekreasyonel faaliyetler arasında avlanma, yürüyüş yapma, bisiklete binme, kuş gözlemciliği yapma, kamp yapma, manzara seyretme gibi faaliyetler yer almaktadır.

Ülkemizde turizmin geliştiği göller coğrafi konumları açısından çeşitli özelliklere sahiptir. Turizm yörelerine ve deniz kıyısına yakın olmak, orman içinde ya da dağlık alanda bulunmak, bir kentin çekim alanında yer almak bunlardan bazılarıdır (Doğaner, 2001: 81). Uluabat Gölü'nde turizmin gelişmesinin nedeni Bursa gibi kalabalık bir kentin çekim merkezinde yer almasıdır. Gölyazı günlük rekreatif

faaliyetleri ve tesisleriyle Bursa başta olmak üzere Balıkesir, İzmit, İstanbul gibi şehirlerin de çekim alanında yer almaktadır.

Göl kıyısında yapılacak tesislerde kıyı kanunu esas alınmaktadır. 1992 yılındaki düzenlemeyle kıyıdan ilk 100 metreye kadar yapılaşmaya izin verilmemektedir. Göl kıyısından ilk 50 metreye kadar olan kısımda gezinmek için yaya yolu, bisiklet yolu, rekreatif yeşil alan, ikinci 50 metrelik mesafede turistik yapı ve tesislerin yapılması için ayrılmıştır. 2.derece sit alanlarında ise sadece turistik yapılara izin verilmektedir (Doğaner, 2001: 89).

Gölyazı'da göl kıyısında yürüyüş yolu yoktur. Halk kışın su seviyesinin yükselmesiyle göl suyunun evlerinin önüne kadar geldiğini söylemektedir. Bu nedenle Gölyazı'da Uluabat Gölü'nün kıyısında çalışmalar başlamıştır. Göl kıyısına hafriyat ve molozlar dökülmüştür. Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından kıyı doldurularak yol yapılacak, yeni yapılan yol hem yüksek hem geniş olacak ve yürüyüş yolu yapılacaktır.

Gölün iklim özelliklerine göre su sporları alanında da yararlanılmaktadır. Gölyazı kuzey yönlü hâkim rüzgârların etkisi altındadır. Türkiye Yelken Federasyonu ile bağlantı kurularak yelken, kürek, sörf gibi su sporları için Gölyazı ve çevresinin uygun olup olmadığı araştırılmalıdır. Bu tür çeşitliliklerin olması Gölyazı'da çeşitliliği artıracak, turizmi canlandıracaktır.

Gölyazı'da göl turizminin geliştirilmesi için 2008 yılında Nilüfer Belediyesi tarafından 'Göl, kültür, balıkçılık ve kuş gözlemciliği turizminde AB modeli' isimli 15 aylık bir proje yapılmıştır. Gölyazı ile doğal çevre özellikleri bakımından benzerlik gösteren Macaristan'ın Balatonfüred Belediyesi ile işbirliği yapılmış ve bu şehre ziyarette bulunulmuştur. Projenin amacı 'etkin, şeffaf ve katılımcı bir ruh' ile yerel yönetimde kapasite artıracak ve sürdürülebilir kalkınmaya destek sağlayacak bir mekânizma geliştirilmiştir. Proje kapsamında belediye çalışanlarına çevre mevzuatı, ev kadınlarına pansiyonculuk ve girişimcilik, balıkçılara sürdürülebilir balıkçılık, esnafa turizm ve iletişim, öğrencilere çevre eğitimine yönelik eğitimler verilmiştir. Eğitimlerin sonunda sertifikalar verilmiştir.



Fotoğraf 2.46: Göllyazı köyü göl turizmi potansiyeline sahiptir.

2.1.5.5. Sportif Olta Balıkçılığı Turizmi

Spor amaçlı yapılan balıkçılık, tüketimden ziyade boş zamanı değerlendirme, doğada vakit geçirme, dinlenme gibi bireysel olarak yapılan rekreatif bir faaliyettir. Ülkemizde sportif olta balıkçılığıyla uğraşanların sayısı 1 milyon civarındadır (Haberler, 2015: 164).

Uluabat Gölü ülkemizin önemli tatlı su gölleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle tatlı su balıkçılığının en fazla yapıldığı yerlerden biridir. Göllyazılı balıkçılar gölden en çok turna, sazan ve alabalık avlamaktadır. Diğerleri kadar çok olmasa da yayın balığı ve kerevit de avlamaktadır.

Ülkemizde sportif olta balıkçılığı henüz pek yaygın değildir. Fakat yurt dışında özellikle Japonya'da turistler için başka ülkelere turlar düzenlenmektedir. Göllyazı'nın tanıtım reklamlarında bu özelliğine değinilmelidir. Medyada çıkan haberlere göre Japonlar dünyada görülmesi gereken 30 yer arasına Göllyazı'yı da almışlardır. Yurt dışına rekreatif amaçlı balık tutmaya giden Japonlarla yeni bir bağlantı kurularak Göllyazı'ya bu amaçla gelmeleri sağlanabilir.

Sportif olta balıkçılığının yönetmeliğindeki kurallar arasında balık yakalamada organik yem kullanma, yakalanan balığı göle geri bırakma gibi göl ekosistemine zarar vermeme esasları bulunmaktadır. Uluabat Gölü, bu nedenle sportif olta balıkçılığına elverişlidir.

2.1.5.6. Bisiklet Turizmi

Nilüfer Belediyesi tarafından Nilüfer Alternatif Turizm Destinasyonları Projesi hayata geçirilmiştir. Mysia Yolları adlı projenin amacı Misi Köyü'nden Gölyazı'ya kadar olan bölgedeki doğal alanları turizme kazandırmaktır. Misi'den Gölyazı'ya kadar olan bölgede dağ bisikleti, çadırlı kamp, sportif olta balıkçılığı turizmi gibi turizm çeşitlerini geliştirmek için çalışmalar yapılmıştır. Bunun yanında atlı doğa yürüyüşü, panoramik manzara seyri fotoğraf çekimi gibi etkinlikler de planlanmıştır. 310 kilometrelik yolda projedeki parkurların koordinatları, iz kayıtları ve haritaları akıllı telefonlardan göreceğ şekilde yön levhalarına parkurlara ve direklere QR kod bantlarıyla yapıştırılmıştır. Misi'yi Gölyazı'ya bağlayan Trans Mysia yolunun 13 km'lik son bölümü Akçalar-Gölyazı Parkurudur (Kuşku, 2016: 31).

Gölyazı'da bisiklet turizminin yapılması ile ilgili Nilüfer Belediyesi tarafından çalışmalar yapılmıştır. Fakat bu projenin tanıtımı gerek Bursa içinde gerekse Bursa dışında pek yapılamamıştır. Gölyazı'da turizm çeşitliliğinin artırılması amacıyla bisiklet turizmi geliştirilmeli, yapılan organizasyonlarla köyde turizm canlandırılmalıdır.

2.1.5.7. Diaspora Turizm

İnsanların atalarının ya da kendisinin göç etmek zorunda bırakıldığı veya ekonomik nedenlerden başka bir yere göç etmek zorunda kalması nedeniyle ayrıldığı yerleri ziyaret etmesine diaspora turizmi denir (Kozak, vd. 2017: 42).



Fotoğraf 2.47: Gölyazılı mübadiller, dini günlerde Aziz Panteleimon Kilisesinde ayine gelmektedir.

Kaynak: Nilüfer Belediyesi Resmi Sitesi (2015), "Yunanistan'dan gelen Rumlar Gölyazı'da ayine katıldı", Erişim Tarihi: 02.11.2019.

Gölyazı Cumhuriyet dönemi mübadele köylerinden biridir. 1919 Yunan işgaline kadar Türkler ve Rumlar hoşgörülü bir şekilde bir arada yaşamıştır. İşgallerle birlikte Türk ve Rum halklarının huzuru bozulmuştur. 24 Temmuz 1923 Lozan Anlaşması ile İstanbul'daki Rumlar ve Batı Trakya'daki Türkler harici Türk ve Rum nüfus mübadeleye uğramıştır. Gölyazı'daki Rumlar Yunanistan'a gitmiş, Yunanistan'dan gelen Türkler ise Rumların yerine yerleştirilmiştir. Son yıllarda Gölyazı'nın turizme kazandırılmaya başlanmasıyla beraber Yunanistan'daki Gölyazılılar yaşadıkları yerleri görmek, atalarının mezarlarını ziyaret etmek için Yunanistan'ın 3 farklı bölgesinden toplanarak otobüslerle Gölyazı'ya gelmişlerdir. Mübadiller restore edilen kilisede geleneklerine göre törenlerini yapmışlardır. Köyün içinde gezinirken daha yaşlı olanlar köydeki yıkılmamış olan evlerin o dönemki sahiplerini, komşuluklarını, yaşamlarını yâd ederek hatıralarını canlandırmışlar yanlarındaki gençlere o dönemin Gölyazı'sını anlatmaya çalışmışlardır. Gölyazılılar gelen misafirlere samimiyetleriyle Türk misafirperverliğini göstermişler, birlikte geçmişi yâd etmişlerdir. Her iki toplum bu ziyaretten memnun ayrılmıştır. Diaspora turizmi için atılmış olan önemli bir adımın devamı sağlanmalıdır.

Gölyazı halkı arasında kurulan bu köprünün gelenekselleştirilmesi her iki toplum için güzel duygular yaşatacaktır.

2.1.5.8. Miras Turizmi

Bir yere ait somut ve soyut özellikleri kapsayan kültürel miras kavramı 1972’de imzalanan Dünya Kültür ve Doğal Mirasının Korunması Hakkında Sözleşme ile önem kazanmıştır (Kozak, vd. 2017: 40).

Köprü, kilise, cami gibi arkeolojik açıdan değerli yapıtlar somut kültürel miras unsurları arasında yer almaktadır. Doğal anıtlar, fizyolojik oluşumlar, tükenme tehdidi altındaki bitki ve hayvan türleri ise doğal miras unsurları arasında yer almaktadır.

Yukarıda miras turizmine ait unsurlar dikkate alındığında Gölyazı’nın bu özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Yaklaşık 2500 yıllık tarihe sahip olan Gölyazı’da Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait yapılar ve yaşam tarzının izleri bulunmaktadır. Aziz Panteleimon Kilisesi, hamam, tiyatro gibi eserler bunlardan bazılarıdır. Yaklaşık 750 yaşında olduğu tespit edilen ağlayan çınar, nesli tükenmekte olan meke, tepeli pelikan kuşları ve sadece burada bulunan beyaz nilüfer (*Nymphaea alba*) çiçekleri doğal miras unsurları arasında yer almaktadır.

Gölyazı’daki soyut ve somut mirasın kıymetinin bilinmesi ve geleceğe aktarılması için değerinin anlaşılması gerekir. Bunun için teknolojik gelişmeler, simülasyonlar ve canlandırmalardan yararlanılabilir. Gölyazı’nın geçmiş dönemlerdeki sosyo ekonomik faaliyetleri arasında yer alan balıkçılık, kerevit üretimi ve ipekböcekçiliğine ait resimler, tarihi eserler ve eşyalar bir müzede sergilenebilir. Gölyazı’nın yaşadığı tarihi zamanlardaki doğal çevre özellikleriyle birlikte sosyo ekonomik hayatı simülasyon gösterileriyle canlandırılabilir.

2.2. GÖLYAZI KÖYÜNÜN SWOT ANALİZİ

Gölyazı’nın turizm potansiyelinin en doğru şekilde değerlendirilebilmesi için Gölyazı’nın her yönüyle tanınması gerekmektedir. Alan çalışması sırasında yapılmış olan nitel ve nicel çalışmaların ışığında literatürün taranması sonucunda SWOT analizi

yapılmıştır. Araştırma sahası ile ilgili güçlü ve zayıf yönler belirlenmiş, fırsat ve tehditler tespit edilmiştir.

Tablo 2.2: Gölyazı Köyünün Güçlü ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar ve Tehditler

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> -Doğal, tarihi ve kültürel çekiciliklerin olması -Alternatif turizm çeşitliliği imkânının olması -Uluslararası, ulusal ve yerel projelerin olması -Turizm yatırımlarına istekli bir kitlenin olması -Ulaşımın kolay olması 	<ul style="list-style-type: none"> -İşletmelerin yetersizliği -Alt ve üst yapı çalışmalarının çok uzun sürmesi -Turizm bilincinin yeterince gelişmemiş olması -Çevre düzenlemesinin sağlanamaması -Turizmle ilgili çalışmaların sistemsiz ve düzensiz yapılması -Sit alanı olması nedeniyle yapılacak bazı çalışmaların iptal olması ve uzun zaman alması -Kurumlar arası koordinasyon sağlanamaması
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Alternatif turizm çeşitliliğinin uygulanmasıyla turizm yıl boyunca canlı tutulabilmesi -Yerel halkın yaşadıkları yerin doğal ve kültürel özelliklerine ilgi duyması - Yoğun nüfuslu sanayi bölgelerine yakın olması. -İlginin yoğun olması -Kültürel etkileşimlerin olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Göl ekosisteminin çevre kirliliğinden etkilenmesi -İmar ve yapı denetiminin yetersiz olması -Kamu kurumlarının kararlarının birbirini desteklememesi ve çatışması -Yerel halkın görüş farklılıklarının olması nedeniyle birlik sağlanamaması -İlçe ve büyükşehir belediyeleri arasında eşgüdümün olmaması -Taşıma kapasitesinin üzerine çıkması -Yerel halkın geleneksel kültürlerinden, otantik yaşam tarzlarından uzaklaşması

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

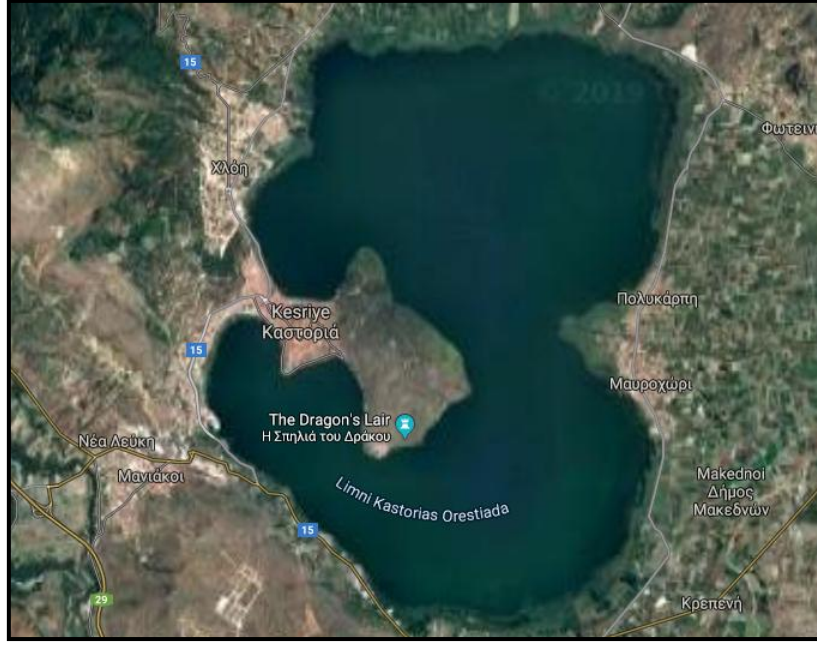
GÖLYAZI'NIN TURİZM COĞRAFYASI ÜZERİNE NİTEL VE NİCEL ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1. ARAŞTIRMA ANALİZLERİ VE BULGULAR

3.1.1. Nitel Araştırma Sonuçları

Gölyazı ile ilgili bilgi edinebilmek amacıyla köy halkı ve köyle ilişkili kişi ve yöneticiler ile mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Gölyazı ile ilişkili kişi ve yöneticiler, köyün yönetimi, imarı, çevresi ve tarım gibi konularda etkisi olan kamu kurumu yöneticileri ve turizme etkisi olan işletmeciler olarak belirlenmiştir. Bu amaçla Gölyazı köy muhtarı, Nilüfer Belediyesi Gölyazı sorumlusu ve Kültürevi sorumlusu, Nilüfer Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Tarih ve Turizm Bürosu sorumlusu, köy halkı, turizm işletmesi sahibi ve Bursa Tarım İl Müdürlüğü yetkilisi ile mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma kapsamında gerçekleştirilen mülakatlar, görüşülen kişiler ve elde edilen bilgiler sırasıyla sunulmuştur.

Gölyazı köyü muhtarı ile gerçekleştirilen mülakatta, muhtar köyle ilgili genel bilgileri aktarmıştır. Ardından Gölyazı'nın 1924 yılında Yunanistan ve Türkiye arasında gerçekleşen mübadelede köyde yaşayan Rumlar ile Selanik Türklerinin yer değiştirdiği bir mübadele köyü olduğunu ifade etmiştir. Gölyazı köyü muhtarı, Aziz Panteleimon Kilisesinin restorasyonunun 2014 yılında tamamlanmasından itibaren mübadele ile Yunanistan'a yerleşen Rumların torunlarının her yıl köye gelerek ayın gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Bunun yanı sıra mübadelede Yunanistan'a yerleşen Rumların Gölyazı köyüne benzer bir bölgede Kesriye (Castoria) köyünü kurdukları ve bu köy ile olan ilişkilerin halen sürdürüldüğünü ifade etmiştir.



Şekil 3.1: Kesriye (Castoria) Köyünün Uydu Görüntüleri

Kaynak: Google Haritalar Uygulaması, www.maps.google.com, Erişim Tarihi: 11.06.2019.

Gölyazı köyü muhtarı, köyün demografik yapısı ile ilgili verdiği bilgilerde son yıllarda köydeki gençlerin eğitime odaklanmaları nedeniyle balıkçılık, ipek böcekçiliği ve çiftçilik gibi geleneksel mesleklere ilgi göstermediklerini ve bu mesleklerin kaybolmaya yüz tuttuğunu aktarmıştır.

Gölyazı köyü muhtarı, köyün 1. derece sit alanı ilan edilmesinin köydeki altyapı ve üstyapı çalışmalarının uzun sürmesine, köyde sürekli inşaat görüntüsünün olmasına, yolların uzun süre bozuk kalmasına neden olduğunu söylemiştir. Köye gelen ziyaretçiler bu durumdan rahatsız olmaktadır. Köyün 1. derece sit alanı ilan edilmesinin yarattığı bir başka problem inşaat çalışmalarına izin verilmemesi nedeniyle ziyaretçilerin ilgisini çekebilecek yeni fiziki ortamların yaratılmasına ve mevcut evlerin yenilenmesine engel olmasındır. Bu engelin Nilüfer Belediyesi tarafından köyün giriş kısmına konulan konteynırlarla çözülmeye çalışıldığı ancak bu çözüme de çevreciler tarafından Gölyazı köyünün genel dokusunu bozduğu gerekçesi ile tepki gösterildiği ve konteynırların kalıcı olmadığı Gölyazı köyü muhtarı tarafından aktarılmıştır.



Fotoğraf 3.1: Gölyazı köyünde tarihi yapılar temel olarak değerlendirilerek üzerine yapılan yeni yapılarla birleştirilmiştir.

Gölyazı köyü muhtarı, Gölyazı köyünün ciddi bir turizm potansiyeline sahip olduğunu ve bu potansiyel konusunda Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Nilüfer Belediyesinin gerekli çalışmaları yerine getirdiğini ifade etmiştir. Ancak özel günlerde oluşan yoğun ziyaretlerin, köydeki turizm mekânları tarafından karşılanmasında güçlükler yaşandığı, kalabalığın ziyaretçileri rahatsız ettiği ve bu sebeplerle ziyaretçilerin köyle ilgili olumlu bir intibaya sahip olmadan köyden ayrıldıklarını belirtmiştir. Yine 2017 ve 2018 ramazan aylarının yaz mevsimine denk gelmesinin köydeki ziyaretçi sayısını ciddi anlamda düşürdüğü Gölyazı köyü muhtarı tarafından aktarılmıştır.



Fotoğraf 3.2: Gölyazı Köyündeki Eski Yapılarda Yaşayan İnsanlar Tadilatlarında Yeni Yapı Malzemeleri Kullanmaktadır.

Nilüfer Belediyesi Gölyazı Sorumlusu ile gerçekleştirilen mülakatta, Gölyazı köyünün ilkokula ihtiyacı olduğu ancak köyün 1. derece sit alanı ilan edilmesinin yeni inşaat çalışmalarına engel olduğu belirtilmiştir. Nilüfer Belediyesi Gölyazı Sorumlusu, turizme katkı anlamında Gölyazı Balıkçı Kadınları Yardımlaşma Derneği ile Nilüfer Belediyesinin işbirliği içerisinde çalıştığını ve Gölyazılı kadınların Nilüfer Belediyesinin tahsis ettiği konteynırlarda gözleme ve köy ekmeği yaparak maddi kazanç elde ettiklerini ifade etmiştir. Nilüfer Belediyesi Kültür Evi Sorumlusu, Nilüfer Belediyesinin Gölyazı'nın çevresi ve tarihi dokusu ile ilgili hassasiyet gösterdiğini, bu nedenle köye ziyaretlerin yoğun olduğu dönemde araç girişinin yasaklandığını ve ring otobüs seferleri ile köy içine ulaşımın ağılandığını aktarmıştır.

Nilüfer Belediyesi Kültür Evi Sorumlusu ile gerçekleştirilen mülakatta, Aziz Panteleimon Kilisesinin restorasyon sonrasında Gölyazı Kültürevi olarak hizmet vermeye başladığını, kültür evinde çeşitli sergilerin, konserlerin, sanatsal faaliyetlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Aziz Panteleimon Kilisesi'nde Heybeliada ve

Yunanistan'dan yılın belli dönemlerinde gelen ziyaretçilerin ayın gerçekleştirilmesine olanak sağlandığı belirtilmiştir.

Nilüfer Belediyesi Tarih ve Turizm Sorumlusu ile gerçekleştirilen mülakatta, Uluabat Gölü çevresindeki köylerin sözlü ve yazılı tarihi, kültürü ve bilgilerini içeren 'Nilüfer'in Hikâyesi' kitabının oluşturulduğu belirtilmiştir. Kitap içerisindeki Gölyazı köyü ile ilgili bölümde mübadele, Türk-Rum ilişkileri, köylülerin geçmişten günümüze süregelen sosyo-ekonomik özellikleri ve hayata bakış açılarına yer verilmiştir.

Gölyazı köyündeki altyapı ve üstyapı çalışmaları Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılmakta, kültürel faaliyetler ise daha çok Nilüfer Belediyesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Her iki belediye de Gölyazı köyünün turizm potansiyelinin açığa çıkarılması için çalışmalar yapmaktadır.

Gölyazı köyü halkı, geçmişten beri tarımdan elde ettiği önemli gelir nedeniyle temel geçim kaynağının tarım olduğunu, turizmden elde edilen gelirin düzensiz olduğu için turizmi ikinci planda gördüklerini belirtmiştir. Turizm geliri mevsimine göre, hafta içi ve hafta sonuna göre farklılık göstermektedir. Tarım ve hayvancılıkta balıkçılık, zeytincilik ve incir üretiminin en önemli gelir kaynağı olduğu aktarılmıştır.

Gölyazı köyü halkı, iş imkânları ve sigorta koşullarındaki avantajların Bursa il merkezinde yaşamayı daha cazip hale getirdiğini ifade etmiştir.

Köy halkı, yıllar önce açılan fabrikada kadınların özellikle akşam saatlerinde çalışmasını fakirlik olarak gördüklerini ve ayıpladıklarını ancak kadınların kayıkla balığa çıkmasını ve ağ atmasını normal gördüklerini belirtmiştir.

Gölyazı köyü halkı, ekonomik gelirlerinin artmasını istemektedir. Bunun için köyün turizm potansiyelinin değerlendirilmesini arzu etmektedir. Köylüler geleceğe yönelik uzun vadeli planlar yerine kısa vadeli planları daha çok tercih etmektedir.

Faik Bey Konağı pansiyon işletmecisi ile gerçekleştirilen mülakatta Faik Bey Konağının köydeki ilk ve hâlihazırda tek pansiyon oldukları ifade edilmiştir. Faik Bey Konağının açılmasının ardından başka pansiyonların da açıldığı ancak kalıcı olamadıkları ve Gölyazı'da konaklama anlamında yalnızca Faik Bey Konağının kaldığı belirtilmiştir. Faik Bey Konağının booking.com adresinde yer aldığı, bu nedenle özellikle yurtdışı araştırmacılar tarafından konaklama anlamında tercih edildiği

tarafından aktarılmıştır. Konak sahibi, özellikle nitelikli eleman istihdamı konusunda problem yaşadıklarını dile getirmiştir.

Bursa Tarım İl Müdürlüğü yetkilisi ile gerçekleştirilen mülakatta, Uluabat Gölünden çeşitli zamanlarda numuneler alınarak incelemeler yapıldığı, göl suyunun temizliğinin sürekli takip edildiği ve bu konuda problem yaşanmadığı belirtilmiştir. Göl suyunun balıkçılık ve tarıma uygun olduğu, göldeki kaçak ve usulsüz avlanmaların tespit edildiği ve balıkların yumurtlama ve büyüme dönemlerinde avlanma yasağı konulduğu ifade edilmiştir. Avlanma yasağının Gölyazı köylüleri tarafından bilindiği ve yasak dönemde kaçak avlananları köylülerin de ihbar ettikleri Bursa Tarım İl Müdürlüğü yetkilisi tarafından aktarılmıştır.

Gölyazı köyü ekosisteminde balıkların ve kuşların önemli olması nedeniyle Tarım İl Müdürlüğü'nün ilgili birimleri, Gölyazı'da sürdürülebilir balıkçılığın yapılabilmesi ve çevrenin korunması için hassas bir şekilde çalışmaktadır.

Yüz yüze görüşmeler, araştırmacının Gölyazı köyü hakkında öğrendiği bilgiler açısından son derece verimli olmuştur. Alana hâkimiyeti sağlayan, alanda bağlantı kurabileceği yazılı bilgilerin dışında bilgiler kazandırmıştır. Gölyazı köyünde yaşayan, işini yapan, Gölyazı köyüyle ilgilenen herkesin farklı sorunları bulunmaktadır. Bu sorunlar samimiyetle dile getirilmiştir. Elde edilen bulgular, sorunların çözümünün analitik bakış açısıyla ortak paydalarda birleştirilmesini sağlayabilir. Belediye çalışanlarının, köylülerin ve kamu kurumlarında Gölyazı köyüyle ilgilenenlerin sahip olduğu sorunlar objektif bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir. Turistlerin görmeyi arzu ettiği Gölyazı köyü ve beklentileri de dikkate alınmalıdır. Turistlerin istekleri bazen yerel halkın istemeyeceği şeyler olabilmektedir.

3.1.2. Nicel Araştırma Analizleri ve Bulgular

Nicel araştırma analizleri ve bulgular, anket formunda yer alan boyutlara uygun olarak demografik bulgular, turist profili, karşılaşılan sorunlar alt başlıklarında sunulmuştur. Anket formunda yer alan boyutların sunulmasının ardından cevaplayıcıların sahip olduğu demografik özelliklerin Gölyazı ile ilgili sorular içerisindeki dağılımları çapraz tablo analizleri ile incelenmiştir.

3.1.2.1. Demografik Bulgular

Araştırmaya dâhil olan cevaplayıcıların % 50.4'ü kadın, % 49.6'sı erkektir. Tablo 3.1'de gösterilen cinsiyet sayılarında kadın ve erkek cevaplayıcıların birbirine yakın olduğu ve araştırma sonuçlarının cinsiyet açısından dengeli bir sonucu verdiği görülmektedir.

Tablo 3.1: Ankete Katılanların Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	130	50.4
Erkek	128	49.6
Toplam	258	100

Ankette bazı soruların cevaplarında kadın-erkek bakış açısının etkileri değerlendirilmiştir. Oranların birbirine yakın olması yorumların gerçekçi yapılabilmesini sağlamıştır.

Araştırmaya dâhil olan cevaplayıcıların anket formu içerisinde açık uçlu olarak sorulan yaş sorusuna verdikleri cevaplar 18 yaş ile 70 yaş arasında dağılmaktadır. Bu aralıkta çok fazla yaş seçeneği bulunmasından dolayı verilen yanıtlar belli aralıklar şeklinde gruplandırılarak Tablo 3.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Ankete Katılanların Yaş Dağılımları

Yaş Aralıkları	Frekans	Yüzde (%)
20 yaş ve altı	57	22.1
21-30	119	46.1
31-40	51	19.8
41-50	5	1.9
51 yaş ve üzeri	26	10.1
Toplam	258	100

Araştırmaya dâhil olan cevaplayıcıların yaş ortalaması 29,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun 2018 verileri incelendiğinde Türkiye nüfusunun yaş ortalamasının 30,5 olduğu görülmüştür (TÜİK, 2018). Araştırma

sonucunda elde edilen yaş ortalaması ile Türkiye nüfusunun yaş ortalamasının yakın olması, sonuçların Türkiye genelini yansıttığını göstermektedir.

Gruplandırılan yaş aralıklarının dağılımları incelendiğinde cevaplayıcıların % 22.1'inin 20 yaş ve altında, % 46.1'inin 21 ile 30 yaş arasında, % 19.8'inin 31-40 yaş arasında, % 1.9'unun 41-50 yaş arasında, % 10.1'inin 51 yaş ve üzerinde olduğu belirlenmiştir.

Yaş aralıkları birlikte ele alındığında 18 ile 40 yaş arasında yer alan cevaplayıcı oranının yaklaşık % 88 olduğu tespit edilmiştir. Bu orana göre Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin büyük çoğunluğu gençtir.

Cevaplayıcıların eğitim durumları anket formunda açık uçlu soru olarak sorulmuş, yanıtlar eğitim düzeyine göre gruplandırılarak Tablo 3.3'te sunulmuştur. Cevaplayıcıların eğitim durumlarında üniversite mezunlarının % 64.7 ile en kalabalık grubu oluşturduğu görülmektedir. Üniversite mezunlarının ardından lise mezunları % 19, ortaokul mezunları % 14, ilkokul mezunları da % 2.3'lük ziyaretçi dilimini oluşturmaktadır.

Tablo 3.3: Ankete katılanların Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde (%)
İlkokul mezunu	6	2.3
Ortaokul mezunu	36	14.0
Lise mezunu	49	19.0
Üniversite mezunu	167	64.7
Toplam	258	100

Gölyazı köyü, yüksek düzeyde eğitim seviyesine sahip ziyaretçilere ev sahipliği yapmaktadır. Ankete katılanların eğitim seviyesinin yüksek olması Gölyazı'nın gelişmiş bir bölgede yer almasıyla paralellik göstermektedir. Ankete verilen cevapların güvenilirliği açısından önemli olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların meslekleri açık uçlu soru ile sorulmuş, alınan yanıtlarda Gölyazı köyüne çok çeşitli mesleklerden ziyaretçilerin geldikleri belirlenmiştir. Tablo 3.4'te aktarılan meslek dağılımında, bir meslek olmamasına rağmen öğrencilerin en kalabalık grubu oluşturduğu görülmektedir. Meslekler içerisinde

% 14.3 ile mimar ve mühendisler, % 13.6 ile diş hekimi ve doktorlar, % 12.4 ile öğretmenler en kalabalık grupları oluşturmaktadır.

Tablo 3.4: Ankete Katılanların Mesleki Dağılımları

Meslek	Frekans	Yüzde (%)
Öğrenci	61	23.6
Mimar-Mühendis	37	14.3
Diş Hekimi-Doktor	35	13.6
Öğretmen	32	12.4
Yönetici, Hemşire, Ev Hanımı, Emekli	28	10.4
Bankacı, Sporcu, Eczacı	18	6.9
Esnaf	12	4.7
Avukat	11	4.3
İşçi, Muhasebeci	8	3.2
Kaptan, Berber, Veteriner, Akademisyen	8	3.2
Memur	5	1.9
Pilot	3	1.2
Toplam	258	100

Gölyazı kentsel rekreasyon alanı olduğu için gelen ziyaretçilerin mesleki dağılımına bakıldığında sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların daha çok olması beklenen bir durumdur.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların gelir düzeyi sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 3.5'te gösterilmektedir.

Tablo 3.5: Ankete Katılanların Gelir Durumuna Göre Dağılımları

Gelir Durumu	Frekans	Yüzde (%)
Çok düşük	6	2.3
Düşük	41	15.9
Orta	112	43.4
Yüksek	61	23.6
Çok yüksek	38	14.7
Toplam	258	100

Yanıtların gelir düzeylerine göre dağılımları ele alındığında cevaplayıcıların % 81,8'i kendilerini ülke standartlarına göre orta ve üstü gelir grubunda görmektedir.

Demografik bulgulardan elde edilen sonuçlar genel anlamda ele alındığında araştırmaya katılan ziyaretçilerin kadın-erkek açısından dengeli dağıldığı, yaş ortalamasının Türkiye ortalamasına yakın olduğu, eğitim düzeyinin yüksek olduğu ve buna bağlı olarak önemli mesleklere sahip olduğu, gelir düzeyinin orta ve üstü olduğu belirlenmiştir. Bütün bu bilgiler ışığında, Gölyazı köyüne gelen ziyaretçilerin toplum genelinden daha nitelikli olduğu ve daha yüksek gelire sahip olduğu açıkça görülmektedir.

3.1.2.2. Turist Profili

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü ziyaret için geldikleri şehirler Tablo 3.6'da gösterilmiştir. Bu tablodaki verilere göre Şekil 3.2'de dağılım haritası hazırlanmıştır. Anket cevapları incelendiğinde ziyaretçilerin yarıdan fazlasını oluşturan % 51.9'luk kısmın Bursa'dan geldiği görülmektedir. Bursa'nın ardından % 13.6 ile İstanbul, % 9.3 ile İzmir, Gölyazı köyüne en çok ziyaretçinin geldiği şehirlerdir. % 6.2 ile gurbetçiler de yaz aylarında önemli bir dilimi oluşturmaktadır. Kocaeli, Yalova, Kütahya, Sakarya gibi mesafe açısından yakın şehirlerin yanı sıra Bayburt, Kars, Diyarbakır, Siirt, Kahramanmaraş, Antalya ve Rize gibi uzak mesafedeki şehirlerden de ziyaretçi gelmiştir.

Tablo 3.6: Ankete Katılanların Geldikleri Şehirlerin Dağılımları

Gelinen Şehir	Frekans	Yüzde (%)
Bursa	134	51.9
İstanbul	35	13.6
İzmir	24	9.3
Diğer	20	8
Yurtdışı	16	6.2
Kocaeli	14	5.4
Ankara	7	2.7
Balıkesir	6	2.3
Kars, Diyarbakır	2	0.8
Toplam	258	100



Şekil 3.2: Ankete Katılanların Geldikleri Şehirlerin Dağılım Haritası

Çalışmada kentsel rekreasyon alanı olarak nitelendirilen Gölyazı'ya daha çok çevredeki büyük şehirlerden ziyaretçi gelmesi bu düşüncüyü desteklemektedir.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü tanımadaki bilgi kaynakları Tablo 3.7'de gösterilmektedir. Gölyazı köyünü ziyaret eden cevaplayıcıların % 62.4'ü eş-dost tavsiyesinden, % 17.8'i TV, dizi ve belgesellerden Gölyazı hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmektedir. Gölyazı sahip olduğu büyüleyici doğa manzarası sayesinde film ve dizilerin aranılan mekânlarından biridir. Bu zamana kadar 'Güneşi beklerken, Sen Benimsin, Balık ve İstanbullu Gelin' dizilerinin çekimlerinde yer almıştır. Turizm tanıtım reklamları ile basın haberlerinin bilgi kaynağı olma açısından daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Belediyelere ait turizm tanıtım bürolarının, turizm ve kültür müdürlüğünün ve ilgili kurumların bu konuda çalışmalarını artırması gerekmektedir.

Tablo 3.7: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynaklarının Dağılımları

Bilgi Kaynağı	Frekans	Yüzde (%)
Eş-dost tavsiyesi	161	62.4
TV, dizi, belgesel	46	17.8
Turizm tanıtım reklamları	26	10.1
Basın haberleri	18	7.0
Diğer	7	2.7
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü ziyaret etme sebepleri Tablo 3.8'de gösterilmektedir. Köye gezi ve eğlence için gelenler % 69.4'lük oranla en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Ankette açık uçlu olarak sorulan 'diğer' seçeneğini dolduran ziyaretçilerin fotoğrafçılık, dinlenme ve merak ettikleri için ziyarette buldukları belirlenmiştir. Ziyaretçilerin % 14.7'si yeme-içme, %11.2'si kültürel faaliyetler, % 1.6'ı akraba ve arkadaş ziyareti için Gölyazı köyüne geldiklerini ifade etmiştir. Gölyazı'ya gelen ziyaretçiler yoğun kent yaşamının içinde sıkıldıklarından burayı kısa süreliğine de olsa dinlenme, iyi vakit geçirme amacıyla tercih etmektedir. Ziyaretçiler kentsel ve kırsal rekreasyon alanı olarak değerlendirmektedir.

Tablo 3.8: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Ziyaret Etme Sebeplerinin Dağılımları

Ziyaret Sebebi	Frekans	Yüzde (%)
Gezi-eğlence	179	69.4
Yeme-içme	38	14.7
Kültürel faaliyet	29	11.2
Diğer	8	3.1
Akraba-arkadaş ziyareti	4	1.6
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların konaklama durumuna verdikleri yanıtlar Tablo 3.9'da gösterilmektedir. Ziyaretçilerin % 76.7'si Gölyazı köyüne günübirlik geldiklerini ifade ederken % 10.9'u pansiyonda kaldığını belirtmiştir. Köye turla gelenler ise ziyaretçilerin % 11.2'sini oluşturmaktadır. Gölyazı köyü, Bursa-İzmir otoyolunun kıyısında yer aldığı için çevre illerden Gölyazı'ya ulaşım kolaydır. İl içinden gelenler, günübirlik gelmektedir. Gölyazı köyünde yapılacak faaliyetlerin kısıtlı olması ziyaretçilerin uzun süre konaklamamasına sebep olmaktadır.

Tablo 3.9: Ankete Katılanların Konaklama Durumlarının Dağılımları

Konaklama Durumu	Frekans	Yüzde (%)
Günübirlik geliyorum	198	76.7
Turla geldim	29	11.2
Pansiyonda kalıyorum	28	10.9
Diğer	3	1.2
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü tercih etme sebepleri Tablo 3.10'da gösterilmektedir. Gölyazı köyünü tercih eden ziyaretçilerin % 42.6'sı köyü yakın buldukları için, % 23.6'sı daha önceki ziyaretlerinde köyden memnun kaldığı için, % 18.6'sı Gölyazı köyünü ucuz bulduğu için, %15.2'si ise Gölyazı köyünde ve Uluabat Gölünde fotoğraf çekmek için ziyaret ettiklerini ifade etmiştir. Yakınlık ve bu yakınlığın ziyaretçilere sağladığı rekreasyon olanağı, Gölyazı köyünün ziyaret edilmesi açısından önemli bir sebebi oluşturmaktadır.

Tablo 3.10: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünü Tercih Sebeplerinin Dağılımları

Tercih Sebebi	Frekans	Yüzde (%)
Yakın olduğu için	110	42.6
Daha önce memnun kaldığım için	61	23.6
Ucuz olduğu için	48	18.6
Fotoğraf çekmek için	39	15.2
Toplam	258	100

Turist profili ile ilgili sorulardan elde edilen sonuçlar genel anlamda ele alındığında Gölyazı köyünün Bursa, İstanbul, İzmir gibi yakın illerin yanı sıra uzak mesafedeki illerden de ziyaretçi aldığı tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin, köy hakkında eş-dost tavsiyesiyle bilgi sağlamaktadır.

Gölyazı köyüne gelenler, Gölyazı köyünü gezi-eğlence için ziyaret etmekte, ziyaretler genellikle günübirlik gerçekleşmekte ve yakın olduğu için tercih edilmektedir. Bursa ve yakın çevresinden Gölyazı köyünü ziyaret için gelenlerin, günübirlik ve yakın olmasından ötürü tercih ettikleri görülmektedir.

3.1.2.3. Karşılaşılan Sorunlar

Ankete katılanların, Gölyazı köyüne ulaşım araçları Tablo 3.11'de gösterilmektedir. Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin % 75.6'sı kendi araçlarıyla, % 12.8'i tur otobüsüyle, % 8.5'i toplu taşıma araçlarıyla, % 3.1'i de diğer araçlarla köye ulaştıklarını ifade etmiştir.

Tablo 3.11: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım Araçlarının Dağılımları

Ulaşım Aracı	Frekans	Yüzde (%)
Kendi aracım ile	195	75.6
Tur otobüsüyle	33	12.8
Toplu taşıma aracıyla	22	8.5
Diğer	8	3.1
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünün Bursa ve diğer şehirlerle olan ulaşımı ile ilgili görüşleri Tablo 3.12'de gösterilmektedir.

Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin % 62.8'i köye ulaşımı kolay bulurken, % 37.2'si köye ulaşımın zor olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 3.12: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım ile İlgili Görüşlerinin Dağılımları

Ulaşım ile İlgili Görüş	Frekans	Yüzde (%)
Kolay buluyorum	162	62.8
Zor buluyorum	96	37.2
Toplam	258	100

Gölyazı'ya ulaşım ile ilgili tablolara bakıldığında % 37'lik bir grubun ulaşımında zorlandığı tespit edilmiştir. Gölyazı Bursa-İzmir otoyoluna ve Bursa il merkezine çok yakın mesafededir. Fakat toplu taşıma araçlarıyla gelmek isteyenler için tek vasıtayla gelmek mümkün değildir. 'Küçük sanayi' adlı duraktan aktarma yaparak Gölyazı otobüsüne binmek gerekir. İki vasıta değiştirmek hem zaman bakımından hem de parasal bakımdan ekonomik değildir.

Gölyazı köyüne kendi aracıyla gelenler araçlarını köyün dışındaki otoparka bırakıp otoparktan köyün içine belli saatlerde hareket eden ring otobüsüyle ulaşmak zorundadır. Bu sıradaki zaman kaybı insanların hoşuna gitmeyen bir durumdur.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların, Gölyazı köyü içerisinde buldukları sürede gerçekleştirdikleri faaliyetler Tablo 3.13'te gösterilmiştir.

Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin % 41.1'i köyde buldukları sürede doğa yürüyüşü ve yürüyüş yaptıklarını, % 32.2'si kafe ve restoranlarda yeme-içme için

bulduklarını, % 21.3'ü tarihi mekânları ziyaret ettiklerini ifade etmiştir. Fotoğraf çekme ve kuş gözlemciliği, balık tutma gibi diğer seçenekler için köyde bulunduğunu ifade eden ziyaretçiler % 4.7'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Tablo 3.13: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Gerçekleştirdiği Faaliyetlerin Dağılımları

Faaliyet	Frekans	Yüzde (%)
Doğa yürüyüşü ve yürüyüş	106	41.1
Kafe/restoranlarda yeme-içme	83	32.2
Tarihi mekânların ziyareti	55	21.3
Diğer	12	4.7
Alışveriş	2	0.8
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların, Gölyazı köyündeki işletmelerin yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 3.14'te yer almaktadır. Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin % 14'ü işletmeleri yeterli bulduklarını, % 39.5'i işletmelerin yeterli olmadığını ve % 46.5'i işletmelerin idare eder düzeyde olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 3.14: Gölyazı Köyündeki İşletmelerin Yeterliliği ile İlgili Ankete Katılanların Görüşlerinin Dağılımları

İşletme Yeterliliği	Frekans	Yüzde (%)
Evet	36	14
Hayır	102	39.5
İdare eder	120	46.5
Toplam	258	100

Gölyazı köyündeki işletmelerin çoğu köy halkının açmış olduğu yerel işletmelerdir. Turistlere sunulan hizmet kalitesi ve temizlik konusunda ziyaretçiler tarafından yetersiz bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde eksik gördükleri tespitler Tablo 3.15'te aktarılmıştır.

Açık uçlu olarak sorulan soruda araştırmaya katılan cevaplayıcıların % 17.8'i gölün kirli olduğunu, % 8.1'i mekânların yetersiz olduğunu ve kalitenin artırılması

gerektiğini, % 4.7'si pahalı olduğunu, % 3.9'u turistlere karşı saygısız tutumun, konaklamanın yetersiz ve köyün kalabalık olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3.15: Ankete Katılanlara Göre Gölyazı Köyündeki Eksikliklerin Dağılımları

Eksiklikler	Frekans	Yüzde (%)
Göl kirliliği	46	17.8
Yetersiz mekân, Kalitenin artırılması	21, 21	8.1, 8.1
Pahalılık	12	4.7
Turiste saygısız tutum, Konaklama yetersizliği, Kalabalık	10, 10, 10	3.9, 3.9, 3.9
Cevaplanmayanlar	128	49.6
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde geçirdikleri süreler Tablo 3.16'da gösterilmektedir. Gölyazı köyüne gelen ziyaretçilerin % 87.2'si 1 ile 10 saat arasında, % 12.3'ü ise 24 saat ve üzerinde köyde vakit geçirdiklerini belirtmiştir. 24 saat ve üzerinde Gölyazı köyünde vakit geçirme, konaklama gerektirdiği için % 12.3 gibi düşük bir oranda kalmıştır. Ankete katılanların Gölyazı köyünde geçirdikleri ortalama süre ise 7 saat 24 dakika olarak tespit edilmiştir. Gölyazı köyüne gelen ziyaretçilerin 2-3 saat geçirmeleri köyde yapılabilecek etkinliklerin ve mekânların az olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.16: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Geçirdikleri Sürelerin Dağılımları

Ziyaret Süresi	Frekans	Yüzde (%)
1 saat	5	1.9
2 saat	44	17.1
3 saat	54	20.9
4 saat	37	14.3
5 saat	36	14.0
6 saat	20	7.8
7 saat	14	5.4
8 saat	11	4.3
9 saat	2	0.8
10 saat	2	0.8
24 saat ve üzeri	33	12.3
Toplam	258	100

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde harcamış oldukları para tutarları Tablo 3.17'de gösterilmektedir. Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin köyde harcamış oldukları para tutarı ortalaması 153.65 TL olarak tespit edilmiştir. Ziyaretçiler, 5 TL ile 1000 TL arasında çok farklı tutarlarda yanıtlar vermiştir. Bu yanıtların çeşitliliğini anlamlı hale getirmek amacıyla harcama tutarları gruplanarak analize uygun hale getirilmiştir. Ziyaretçilerin % 59.7'si 1 ile 100 TL arası, % 23.3'ü 101 ile 200 TL arası, % 7.4'ü 201 ile 300 TL arası, % 3.5'i 301 ile 400 TL arası, % 4.3'ü 401 ile 500 TL arası, % 1.9'u ise 501 TL ve üzerinde harcama gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

Tablo 3.17: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Harcama Tutarlarının Dağılımları

Harcama Tutarı	Frekans	Yüzde (%)
1-100 TL	154	59.7
101-200 TL	60	23.3
201-300 TL	19	7.4
301-400 TL	9	3.5
401-500 TL	11	4.3
501 TL ve üzeri	5	1.9
Toplam	258	100

Gölyazı'ya gelen ziyaretçiler çok fazla harcama yapmamaktadır. Bunun nedenleri arasında köydeki işletmelerin sayı ve çeşit bakımından az olması, yapılacak etkinliklerin sınırlı olması ve köyde geçirilen vaktin az olmasıdır. Gelen ziyaretçilerin köylülere daha çok para kazandırması için verilen hizmetin daha temiz ve çeşitli olmasına özen gösterilmelidir.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünün turizm potansiyelinin artırılmasına yönelik önerileri Tablo 3.18'de gösterilmektedir.

Cevaplayıcıların % 16.7'si temizliğin artması, % 10.1'i turistik mekânların artması, % 9.3'ü köy içine ulaşımın kolaylaştırılması, % 8.1'i reklamların artması, % 7.4'ü tarihi mekânların korunması, % 5.4'ü yolların yapılması, % 3.9'u festival-etkinlik düzenlenmesi ve çarpık yapılaşmanın önlenmesi, % 1.9'u sahil yolu açılması, %1.6'sı yöresel unsurların artırılması, % 1.2'si ada turlarının artması, % 0.8'i turistlere önem verilmesi, % 0.4'ü turistik gezilerin artırılması şeklinde önerilerde bulunmuştur.

Tablo 3.18: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Turizme Yönelik Önerilerinin Dağılımları

Öneriler	Frekans	Yüzde (%)
Temizliğin artması	43	16.7
Turistik mekânların artması	26	10.1
Köy içine ulaşımın kolaylaştırılması	24	9.3
Reklamaların artması	21	8.1
Tarihi mekânların korunması	19	7.4
Yolların yapılması	14	5.4
Festival-etkinlik düzenlenmesi	10	3.9
Çarpık yapılaşmanın önlenmesi	10	3.9
Sahil yolu açılması	5	1.9
Yöresel unsurların arttırılması	4	1.6
Ada turlarının olması	3	1.2
Turistlere önem verilmesi	2	0.8
Turistik gezilerin arttırılması	1	0.4
Cevaplanmayanlar	76	29.5
Toplam	258	100

Karşılaşılan sorunlar ile ilgili sorulardan elde edilen sonuçlar genel anlamda değerlendirildiğinde ziyaretçilerin ağırlıklı olarak kendi araçları ile köye ulaştıkları, gerçekleştirilen faaliyetler arasında doğa yürüyüşü, yeme-içme ve tarihi mekân ziyaretinin olduğu, işletmelerin yeterli bulunmadığı, ulaşımın kolay bulunduğu, köyde çok yüksek tutarlarda harcama yapılmadığı belirlenmiştir. Ziyaretçiler, köyde ve göldeki kirliliği, pahalılığı, yetersiz mekânları ve kalabalığı turizm açısından eksiklikler olarak görmektedir. Ziyaretçilerin turizmin ilerlemesi adına önerdikleri seçenekler temizliğin ve turistik mekânların artması, tarihi mekânların korunması, ulaşım, yol, çarpık yapılaşma gibi sorunların çözülmesi yönündedir. Bunun yanı sıra ziyaretçiler Köyde turizm çekiciliğinin artması adına etkinlikler düzenlenmesi, sahil yolu açılması ve ada turlarının gerçekleştirilmesi gibi önerilerde bulunmuştur.

3.1.2.4. Çapraz Tablo Analizleri

Demografik bulgular, turist profili ve karşılaşılan sorunların incelenmesinin ardından çapraz tablo analizleri ile cevaplayıcıların sahip olduğu yaş, cinsiyet, gelir durumu, ulaşım gibi özelliklerin sorulara verilen yanıtlardaki dağılımları ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü tanımadaki bilgi kaynağının cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.19'da gösterilmektedir. Kadın ve erkekler, eş-dost tavsiyesi ile TV, dizi, belgeselden elde edilen bilgi kaynakları açısından yakın yüzdelerde Gölyazı köyünü tanıdıklarını ifade etmiştir.

Gölyazı köyünü ziyarette kadınların basın haberlerinden bilgi kaynaklarına ulaşmada erkeklere, erkeklerin ise diğer kaynaklardan bilgi edinmede kadınlara göre daha kalabalık olduğu tespit edilmiştir. Diğer tanıtım kaynakları arasında tarih kitaplarında bahsedilen mübadele ve soy ağacına ulaşma merakı etkili olmuştur.

Tablo 3.19: Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynağının Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet		Toplam	
		Kadın	Erkek		
Gölyazı köyünü tanımadaki bilgi kaynağı	Eş-dost tavsiyesi	Frekans	81	80	161
		Yüzde	31.4	30.0	62.4
	Basın haberleri	Frekans	14	4	18
		Yüzde	5.4	1.6	7.0
	TV, dizi, belgesel	Frekans	23	23	46
		Yüzde	8.9	8.9	17.8
	Turizm tanıtım reklamları	Frekans	12	14	26
		Yüzde	4.7	5.4	10.1
	Diğer	Frekans	-	7	7
		Yüzde	-	2.7	2.7
	Toplam	Frekans	130	128	258
		Yüzde	50.4	49.6	100.0

Ankete katılanların Gölyazı köyünü ziyaret etme sebeplerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.20'de gösterilmektedir. Kadınlar Gölyazı köyünü, gezi-eğlence ve kültürel faaliyetler için erkeklerden daha çok tercih etmektedir. Erkekler ise yeme- içme konusunda Gölyazı'yı daha çok tercih etmektedir.

Tablo 3.20: Gölyazı Köyünü Ziyaret Sebebinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet			
		Kadın	Erkek	Toplam	
Gölyazı köyünü ziyaret etme sebebi	Gezi-eğlence	Frekans	95	84	179
		Yüzde	36.8	32.6	69.4
	Kültürel faaliyet	Frekans	19	10	29
		Yüzde	7.4	3.9	11.2
	Akraba-arkadaş ziyareti	Frekans	-	4	4
		Yüzde	-	1.6	1.6
	Yeme-içme	Frekans	16	22	38
		Yüzde	6.2	8.5	14.7
	Diğer	Frekans	-	8	8
		Yüzde	-	3.1	3.1
Toplam	Frekans	130	128	258	
	Yüzde	50.4	49.6	100.0	

Ankete katılanların Gölyazı köyünü tercih sebebinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.21'de gösterilmektedir. Gölyazı ucuz olmasından dolayı kadınlara göre erkekler tarafından daha çok tercih edilmektedir. Geleneksel Türk aile yapısında ailenin ekonomik kontrolü ve sorumluluğunu daha çok erkeklerin üstlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Gölyazı yakın olduğu için kadınlar tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Saha çalışması sırasında Gölyazı'ya gelmek için kadınların toplu taşıma araçlarını daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Ülkemizin sosyoekonomik özelliği gereği trafiğe çıkan kadın sürücülerin sayısı daha azdır. Araçlarıyla gelenler için de Gölyazı'nın şehrin yakınında olması önemli bir avantajdır.

Tablo 3.21: Gölyazı Köyünü Tercih Sebebinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet			
		Kadın	Erkek	Toplam	
Gölyazı köyünü tercih etme sebebi	Yakın olduğu için	Frekans	63	47	110
		Yüzde	24.4	18.2	42.6
	Ucuz olduğu için	Frekans	22	26	48
		Yüzde	8.5	10.1	18.6
	Daha önce memnun kaldığım için	Frekans	27	34	61
		Yüzde	10.5	13.2	23.6
	Fotoğraf çekmek için	Frekans	18	21	39
		Yüzde	7.0	8.1	15.1
	Toplam	Frekans	130	128	258
		Yüzde	50.4	49.6	100.0

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyündeki işletmelerin yeterliliği ile ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.22'de gösterilmektedir. Katılımcılar işletmelerin değerlendirilmesinde temizlik, servis, yemek ve mekân kalitesi gibi ölçütleri dikkate almışlardır. İşletmelerin idare eder düzeyde olduğunu ifade eden erkek sayısı kadın sayısına göre daha fazla iken, işletmeleri yetersiz bulmada kadınlar daha kalabalıktır. Kadınların temizlik, ayrıntı gibi konulardaki hassasiyeti bunda etkili bir faktördür.

Tablo 3.22: Gölyazı Köyündeki İşletmelerin Yeterliliğinin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet			
		Kadın	Erkek	Toplam	
Turizm işletmeleri yeterli mi?	Evet	Frekans	19	17	36
		Yüzde	7.4	6.6	14.0
	Hayır	Frekans	59	43	102
		Yüzde	22.9	16.7	39.5
	İdare eder	Frekans	52	68	120
		Yüzde	20.2	26.4	46.5
Toplam	Frekans	130	128	258	
	Yüzde	50.4	49.6	100.0	

Ankete katılanların Gölyazı köyünde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.23'te gösterilmektedir. Erkek ziyaretçilerin kadınlara göre Gölyazı'da daha çok yeme içme faaliyetlerinde bulunduğu tespit edilmiştir. Gölyazı kentsel rekreasyon alanı olduğu için insanlar manzara seyrederek, bir şeyler yiyip içerek dinlenmektedir. Kadınlar erkeklere göre genel olarak çevresine karşı daha meraklı ve ilgilidir. Bu nedenle kadınlar erkeklerden daha fazla tarihi mekânları ziyaret etmektedir.

Tablo 3.23: Gölyazı Köyünde Gerçekleştirilen Faaliyetlerin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet			
		Kadın	Erkek	Toplam	
Faaliyet	Doğa yürüyüşü ve yürüyüş	Frekans	54	52	106
		Yüzde	20.9	20.2	41.1
	Kafe ve restoranlarda yeme-içme	Frekans	35	48	83
		Yüzde	13.6	18.6	32.2
	Tarihi mekânların ziyareti	Frekans	37	18	55
		Yüzde	14.3	7.0	21.3
	Alışveriş	Frekans	-	2	2
		Yüzde	-	0.8	0.8
	Diğer	Frekans	4	8	12
		Yüzde	1.6	3.1	4.7
	Toplam	Frekans	130	128	258
		Yüzde	50.4	49.6	100.0

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyündeki eksiklikler ile ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.24'te sunulmaktadır. Pahalılık ve turiste karşı saygısız tutum konusundaki eksikliklerde erkeklerin, göl kirliliği konusunda ise kadınların daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir. Bunda temizlik konusunda kadınların daha hassas olmasının da etkisi olabilir.

Tablo 3.24: Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Gölyazı Köyünde Tespit Ettikleri Eksikliklerin Dağılımı

		Cinsiyet		
		Kadın	Erkek	Toplam
Pahalılık	Frekans	2	10	12
	Yüzde	1.5	7.7	9.2
Göl kirliliği	Frekans	27	19	46
	Yüzde	20.8	14.6	35.4
Turiste saygısız tutum	Frekans	2	8	10
	Yüzde	1.5	6.2	7.7
Eksiklik Konaklama yetersizliği	Frekans	6	4	10
	Yüzde	4.6	3.1	7.7
Kalitenin arttırılması	Frekans	12	9	21
	Yüzde	9.2	6.9	16.2
Yetersiz mekân	Frekans	9	12	21
	Yüzde	6.9	9.2	16.2
Kalabalık	Frekans	4	6	10
	Yüzde	3.1	4.6	7.7
Toplam	Frekans	62	68	130
	Yüzde	47.7	52.3	100.0

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyündeki turizmin daha iyi seviyelere taşınması ile ilgili önerilerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.25'de sunulmaktadır.

Kadınlar Gölyazı köyünün görselliğiyle ilgili mevcut konularda gördükleri eksikleri belirtmişlerdir. Yolların yapılması, tarihi mekânların korunması ve temizliğin artması konusunda kadınların daha duyarlı oldukları görülmektedir.

Erkekler festival-etkinlik düzenlenmesiyle Gölyazı'da canlılık kazanılacağını düşünmektedir. Kadınlar Gölyazı'yı çeşitli kaynaklardan tanıyarak bilgi sahibi olmuşlar. Erkekler ise Gölyazı'nın daha çok tanıtılması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 3.25: Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerin Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Yolların yapılması	Frekans	10	4	14
	Yüzde	5.5	2.2	7.7
Festival-etkinlik düzenlenmesi	Frekans	2	8	10
	Yüzde	1.1	4.4	5.5
Reklamların artması	Frekans	7	14	21
	Yüzde	3.8	7.7	11.5
Çarpık yapılaşmanın önlenmesi	Frekans	5	5	10
	Yüzde	2.7	2.7	5.5
Tarihi mekânların korunması	Frekans	15	4	19
	Yüzde	8.2	2.2	10.4
Turistik mekânların artması	Frekans	14	12	26
	Yüzde	7.7	6.6	14.3
Öneri Temizliğin artması	Frekans	24	19	43
	Yüzde	13.2	10.4	23.6
Köy içine ulaşımın kolaylaştırılması	Frekans	14	10	24
	Yüzde	7.7	5.5	13.2
Sahil yolu açılması	Frekans	3	2	5
	Yüzde	1.6	1.1	2.7
Yöresel unsurların arttırılması	Frekans	2	2	4
	Yüzde	1.1	1.1	2.2
Ada turlarının olması	Frekans	1	2	3
	Yüzde	0.5	1.1	1.6
Turistlere önem verilmesi	Frekans	-	2	2
	Yüzde	-	1.1	1.1
Turistik gezilerin arttırılması	Frekans	1	-	1
	Yüzde	0.5	-	0.5
Toplam	Frekans	98	84	182
	Yüzde	53.8	46.2	100

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyünü tanımadaki bilgi kaynağının yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.26'da gösterilmektedir. Gölyazı köyünü tanımada eş-dost tavsiyesinin etkisi yaş aralıklarında dengeli bir dağılım ortaya koyarken basın haberlerinden tanımda 21-30 yaş aralığının yoğunluğu belirlenmiştir. TV-dizi ve belgesellerden Gölyazı köyü hakkında bilgi edinmede 20 yaş ve altı ile 31-40 yaş aralığının daha aktif olduğu görülmektedir. Turizm tanıtım reklamları ise 31-40 yaş aralığı ile 51 yaş ve üzerindeki ziyaretçilerin daha çok bilgi edindiği bir kaynaktır. Gölyazı'da biri gençlik dizisi olmak üzere şu ana kadar iki dizi ve bir film çekilmiştir. Bu nedenle 20 yaş altının ve 31-40 yaş aralığının dizilerden öğrenme payı daha fazladır.

Tablo 3.26: Gölyazı Köyünü Tanımadaki Bilgi Kaynağının Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri	
Gölyazı köyünü tanımadaki bilgi kaynağı	Eş-dost tavsiyesi	Frekans	40	81	30		161
		Yüzde	15.5	31.4	11.6	-	62.4
	Basın haberleri	Frekans	-	14	2	-	18
		Yüzde		5.4	0.8		7.0
	TV, dizi, belgesel	Frekans	15	13	10	2	46
		Yüzde	5.8	5.0	3.9	0.8	17.8
	Turizm tanıtım reklamları	Frekans		7	8	3	26
		Yüzde	-	2.7	3.1	1.2	10.1
	Diğer	Frekans	2	4	1	-	7
		Yüzde	0.8	1.6	0.4	-	2.7
Toplam	Frekans	57	119	51	5	26	258
	Yüzde	22.1	46.1	19.8	1.9	10.1	100.0

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü ziyaret etme sebebinin yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.27'de gösterilmektedir. Yaş aralıklarının tamamının Gölyazı köyünü ziyaret etme sebebinin öncelikli olarak gezi-eğlence olduğu ve dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Kültürel faaliyet için yapılan ziyaretlerde 51 yaş ve üzerindeki ziyaretçilerin ilgisinin diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir.

Tablo 3.27: Gölyazı Köyünü Ziyaret Etme Sebebinin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam	
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri		
Gölyazı köyünü ziyaret etme sebebi	Gezi-eğlence	Frekans	42	85	35	3	14	179
		Yüzde	16.3	32.9	13.6	1.2	5.4	69.4
	Kültürel faaliyet	Frekans	5	11	7	-	6	29
		Yüzde	1.9	4.3	2.7		2.3	11.2
	Akraba-arkadaş ziyareti	Frekans	-	-	2	2	-	4
		Yüzde			0.8	0.8		1.6
	Yeme-içme	Frekans	8	19	7	-	4	38
		Yüzde	3.1	7.4	2.7		1.6	14.7
	Diğer	Frekans	2	4	-	-	2	8
		Yüzde	0.8	1.6			0.8	3.1
Toplam	Frekans	57	119	51	5	26	258	
	Yüzde	22.1	46.1	19.8	1.9	10.1	100.0	

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünü tercih etme sebebinin yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.28'de gösterilmektedir. Yakınlık nedeniyle ve fotoğraf çekmek amacıyla Gölyazı köyünü tercih edenlerin yaş aralıklarına göre dengeli dağıldığı görülmektedir. Daha önceki ziyaretlerden duyulan memnuniyet nedeniyle tercih edenlerin 20 yaş ve altı ile 21-30 yaş aralığında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Tablo 3.28: Gölyazı Köyünü Tercih Sebebinin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam	
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri		
Gölyazı köyünü tercih etme sebebi	Yakın olduğu için	Frekans	19	47	26	5	13	110
		Yüzde	7.4	18.2	10.1	1.9	5.0	42.6
	Ucuz olduğu için	Frekans	6	26	9	-	7	48
		Yüzde	2.3	10.1	3.5	-	2.7	18.6
	Daha önce memnun kaldığım için	Frekans	25	26	10	-	-	61
		Yüzde	9.7	10.1	3.9	-	-	23.6
	Fotoğraf çekmek için	Frekans	7	20	6	-	6	39
		Yüzde	2.7	7.8	2.3	-	2.3	15.1
	Toplam	Frekans	57	119	51	5	26	258
		Yüzde	22.1	46.1	19.8	1.9	10.1	100.0

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.29'da gösterilmektedir. Köye gelen ziyaretçilerin gerçekleştirdikleri doğa yürüyüşü ve yürüyüş, tarihi mekânları ziyaret, alışveriş ve diğer faaliyetlerde yaş aralıklarına göre dengeli bir dağılım sergilediği belirlenmiştir. Kafe ve restoranlarda yeme içme faaliyetinde ise 11-20 yaş aralığı ile 31-40 yaş aralığının daha yoğun ilgi gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3.29: Gölyazı Köyünde Gerçekleştirilen Faaliyetlerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam	
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri		
Faaliyet	Doğa yürüyüşü ve yürüyüş	Frekans	19	53	20	2	12	106
		Yüzde	7.4	20.5	7.8	0.8	4.7	41.1
	Kafe ve restoranlarda yeme içme	Frekans	25	25	23	2	8	83
		Yüzde	9.7	9.7	8.9	0.8	3.1	32.2
	Tarihi mekânların ziyareti	Frekans	9	33	8	1	4	55
		Yüzde	3.5	12.8	3.1	0.4	1.6	21.3
	Alışveriş	Frekans	-	2	-	-	-	2
		Yüzde	-	0.8	-	-	-	0.8
	Diğer	Frekans	4	6	-	-	2	12
		Yüzde	1.6	2.3	-	-	0.8	4.7
Toplam	Frekans	57	119	51	5	26	258	
	Yüzde	22.1	46.1	19.8	1.9	10.1	100.0	

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde tespit ettikleri eksiklikleri yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.30'da gösterilmektedir.

Gölyazı köyünü ziyaret edenlerin pahalılık, göl kirliliği, turiste karşı saygısız tutum ve konaklama yetersizliği gibi eksiklikler açısından yaş aralıklarına göre dengeli dağıldığı görülmektedir. Kalitenin arttırılmasında konusunda 11-20 yaş aralığı ile 51 yaş ve üzerinin daha fazla eksiklik gördüğü tespit edilmiştir. 11-20 yaş aralığı ile 31-40 yaş aralığı ise mekânların yetersiz olduğu konusunda diğer yaş aralıklarına göre daha fazla cevaplayıcıyı barındırmaktadır. Gölyazı köyündeki kalabalığı, 51 yaş ve üzerindeki ziyaretçilerin diğer yaş aralıklarına göre daha fazla eksiklik olarak gördükleri belirlenmiştir.

Tablo 3.30: Gölyazı Köyündeki Eksikliklerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam	
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri		
Eksiklik	Pahalılık	Frekans	2	6	-	4	12	
		Yüzde	1.5	4.6	-	3.1	9.2	
	Göl kirliliği	Frekans	9	24	8	-	5	46
		Yüzde	6.9	18.5	6.2	-	3.8	35.4
	Turiste saygısız tutum	Frekans	2	6	-	-	2	10
		Yüzde	1.5	4.6	-	-	1.5	7.7
	Konaklama yetersizliği	Frekans	-	6	4	-	-	10
		Yüzde	-	4.6	3.1	-	-	7.7
	Kalitenin arttırılması	Frekans	7	7	-	1	6	21
		Yüzde	5.4	5.4	-	0.8	4.6	16.2
	Yetersiz mekân	Frekans	6	6	7	-	2	21
		Yüzde	4.6	4.6	5.4	-	1.5	16.2
	Kalabalık	Frekans	-	2	2	-	6	10
		Yüzde	-	1.5	1.5	-	4.6	7.7
Toplam	Frekans	26	57	21	5	21	130	
	Yüzde	20.0	43.8	16.2	3.8	16.2	100.0	

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyündeki turizmin daha iyi seviyelere taşınması ile ilgili önerilerinin yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.31'de sunulmaktadır.

Yolların yapılması konusunda 21-30 yaş grubunun daha fazla öneride bulunduğu görülürken festival-etkinlik düzenlenmesi önerisinin 21-30 yaş ve 31-40 yaş aralıklarında geldiği belirlenmiştir. Gölyazı köyü ile ilgili reklamların artması ile ilgili

11-20 yaş aralığı ile 51 yaş ve üzerinin öneri anlamında daha duyarlı olduğu tespit edilmiştir. Çarpık yapılaşmanın önlenmesi konusunda 31-40 yaş aralığı diğer yaş aralıklarına göre daha yoğun öneride bulunmuştur. Tarihi mekânların korunması önerisi ağırlıklı olarak 11-20 yaş aralığı ile 21-30 yaş aralığından gelmiştir. Turistik mekânların artması, temizliğin artması ve köy içine ulaşımın kolaylaştırılması önerilerinde yaş aralıklarının dengeli dağıldığı görülmektedir. Sahil yolu açılması ve ada turlarının olması önerileri yalnızca 21-30 yaş aralığından gelmiştir. Turistlere önem verilmesi ve turistik gezilerin artması önerileri ise yalnızca 11-20 yaş aralığı tarafından önerilmiştir. Yöresel unsurların arttırılması önerisi ise 11-20 yaş aralığı ile 21-30 yaş aralığından gelmiştir.

Tablo 3.31: Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerin Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri	
Yolların yapılması	Frekans	1	10	1	-	2	14
	Yüzde	0.5	5.5	0.5	-	1.1	7.7
Festival-etkinlik düzenlenmesi	Frekans	-	6	4	-	-	10
	Yüzde	-	3.3	2.2	-	-	5.5
Reklamların artması	Frekans	6	9	-	-	6	21
	Yüzde	3.3	4.9	-	-	3.3	11.5
Çarpık yapılaşmanın önlenmesi	Frekans	3	3	4	-	-	10
	Yüzde	1.6	1.6	2.2	-	-	5.5
Tarihi mekânların korunması	Frekans	6	12	-	1	-	19
	Yüzde	3.3	6.6	-	0.5	-	10.4
Turistik mekânların artması	Frekans	4	9	7	2	4	26
	Yüzde	2.2	4.9	3.8	1.1	2.2	14.3
Öneri Temizliğin artması	Frekans	12	19	6	-	6	43
	Yüzde	6.6	10.4	3.3	-	3.3	23.6
Köy içine ulaşımın kolaylaşması	Frekans	2	13	8	-	1	24
	Yüzde	1.1	7.1	4.4	-	0.5	13.2
Sahil yolu açılması	Frekans	-	5	-	-	-	5
	Yüzde	-	2.7	-	-	-	2.7
Yöresel unsurların arttırılması	Frekans	2	2	-	-	-	4
	Yüzde	1.1	1.1	-	-	-	2.2
Ada turlarının olması	Frekans	-	3	-	-	-	3
	Yüzde	-	1.6	-	-	-	1.6
Turistlere önem verilmesi	Frekans	2	-	-	-	-	2
	Yüzde	1.1	-	-	-	-	1.1
Turistik gezilerin arttırılması	Frekans	1	-	-	-	-	1
	Yüzde	0.5	-	-	-	-	0.5
Toplam	Frekans	39	91	30	3	19	182
	Yüzde	21.4	50.0	16.5	1.6	10.4	100.0

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde harcamış oldukları para tutarı aralıklarının yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.32'de gösterilmektedir. Yaş aralıklarına göre harcanan para tutarları ele alındığında 11-20 yaş aralığının ağırlıklı olarak 1-100 TL ile 101-200 TL arasında harcama yaptığı ve bu tutarları çok fazla aşmadığı belirlenmiştir. 21-30 yaş aralığının da benzer şekilde ağırlıklı olarak 1-100 TL ile 101-200 TL arası harcama yaptığı ancak daha üst tutarlarda da harcama yapabildiği görülmektedir. 31-40 yaş aralığı da 21-30 yaş aralığı ile benzer harcama özelliklerine sahiptir. 41-50 yaş ile 51 yaş ve üzerinin daha fiyat duyarlı olduğu ve 1-100 TL harcama tutarının çok fazla aşmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.32: Gölyazı Köyünde Harcanan Paranın Ankete Katılanların Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

		Yaş aralığı					Toplam	
		20 yaş ve altı	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üzeri		
Harcanan para	1-100 TL	Frekans	38	64	28	4	20	154
		Yüzde	14.7	24.8	10.9	1.6	6.8	59.7
	101-200 TL	Frekans	14	30	11	1	4	60
		Yüzde	5.4	11.6	4.3	0.4	1.6	23.3
	201-300 TL	Frekans	3	7	7	-	2	19
		Yüzde	1.1	2.7	2.7	-	0.8	7.4
	301-400 TL	Frekans	2	6	1	-	-	9
		Yüzde	0.8	2.3	0.4	-	-	3.5
	401-500 TL	Frekans	-	9	2	-	-	11
		Yüzde	-	3.5	0.8	-	-	4.3
	501 TL ve üzeri	Frekans	-	3	2	-	-	5
		Yüzde	-	1.2	0.8	-	-	1.9
	Toplam	Frekans	57	119	51	5	26	258
		Yüzde	22.1	46.1	19.8	1.9	10.1	100.0

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin ulaşım aracına göre ulaşım ile ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 3.33'te gösterilmektedir.

Gölyazı köyüne kendi aracıyla ve tur otobüsüyle gelen ziyaretçiler ulaşımın kolay olduğu konusunda daha yoğun görüşlere sahiptir. Toplu taşıma aracıyla ve diğer ulaşım yöntemleri ile Gölyazı köyüne gelen ziyaretçiler, ulaşımın zor olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 3.33: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım Aracının Ulaşım İle İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı

		Ulaşım ile ilgili görüş			
		Kolay buluyorum	Zor buluyorum	Toplam	
Ulaşım aracı	Kendi aracımlla	Frekans	129	66	195
		Yüzde	50.0	25.6	75.6
	Tur otobüsüyle	Frekans	21	12	33
		Yüzde	8.1	4.7	12.8
	Toplu taşıma aracıyla	Frekans	10	12	22
		Yüzde	3.9	4.7	8.5
	Diğer	Frekans	2	6	8
		Yüzde	0.8	2.3	3.1
	Toplam	Frekans	162	96	258
		Yüzde	62.8	37.2	100.0

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyüne geldikleri bölgelere göre ulaşım ile ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 3.34'te gösterilmektedir. Marmara, Ege, İç Anadolu ve Akdeniz bölgeleri ile gurbetçiler ağırlıklı olarak Gölyazı köyüne ulaşımı kolay bulurken, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelen ziyaretçiler köye ulaşımın zor olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 3.34: Ankete Katılanların Gölyazı Köyüne Ulaşım İle İlgili Görüşlerinin Bölgelere Göre Dağılımı

		Ulaşım ile ilgili görüş			
		Kolay buluyorum	Zor buluyorum	Toplam	
Bölge	Marmara	Frekans	121	74	195
		Yüzde	46.9	28.7	75.6
	Ege	Frekans	17	9	26
		Yüzde	6.6	3.5	10.1
	Yurtdışı	Frekans	12	4	16
		Yüzde	4.7	1.6	6.2
	İç Anadolu	Frekans	6	3	9
		Yüzde	2.3	1.2	3.5
	Akdeniz	Frekans	4	-	4
		Yüzde	1.6	-	1.6
	Karadeniz	Frekans	2	2	4
		Yüzde	0.8	0.8	1.6
	Doğu Anadolu	Frekans	-	2	2
		Yüzde	-	0.8	0.8
	Güneydoğu Anadolu	Frekans	-	2	2
		Yüzde	-	0.8	0.8
	Toplam	Frekans	162	96	258
		Yüzde	62.8	37.2	100.0

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyü ile ilgili bilgi kaynaklarının eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.35'te gösterilmektedir.

Gölyazı köyü ile ilgili bilgi kaynağı olarak eş-dost tavsiyesi ile TV, dizi ve belgeseller, bütün eğitim düzeylerinde etkilidir. Basın haberleri, ortaokul mezunları hariç diğer eğitim düzeylerine Gölyazı köyü ile ilgili bilgiler sunarken turizm tanıtım reklamlarından bilgi edinme yoğunluğunun eğitim düzeyi arttıkça arttığı belirlenmiştir.

Tablo 3.35: Ankete Katılanların Gölyazı Köyü İle İlgili Bilgi Kaynağının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		Eğitim durumu				Toplam	
		İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu		
Gölyazı köyü ile ilgili bilgi kaynağı	Eş-dost tavsiyesi	Frekans	1	28	29	103	161
		Yüzde	0.4	10.9	11.2	39.9	62.4
	Basın haberleri	Frekans	2	-	2	14	18
		Yüzde	0.8	-	0.8	5.4	7.0
	TV, dizi, belgesel	Frekans	3	6	9	28	46
		Yüzde	1.2	2.3	3.5	10.9	17.8
	Turizm tanıtım reklamları	Frekans	-	2	7	17	26
		Yüzde	-	0.8	2.7	6.6	10.1
	Diğer	Frekans	-	-	2	5	7
		Yüzde	-	-	0.8	1.9	2.7
Toplam	Frekans	6	36	49	167	258	
	Yüzde	2.3	14.0	19.0	64.7	100.0	

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyünde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.36'da gösterilmektedir.

Tablo 3.36: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Gerçekleştirdikleri Faaliyetlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		Eğitim durumu				Toplam	
		İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu		
Faaliyet	Doğa yürüyüşü ve yürüyüş	Frekans	-	10	26	70	106
		Yüzde	-	3.9	10.1	27.1	41.1
	Kafe ve restoran. yeme içme	Frekans	4	21	7	51	83
		Yüzde	1.6	8.1	2.7	19.8	32.2
	Tarihi mek. ziyareti	Frekans	2	3	12	38	55
		Yüzde	0.8	1.2	4.7	14.7	21.3
	Alışveriş	Frekans	-	-	-	2	2
		Yüzde	-	-	-	0.8	0.8
	Diğer	Frekans	-	2	4	6	12
		Yüzde	-	0.8	1.6	2.3	4.7
Toplam	Frekans	6	36	49	167	258	
	Yüzde	2.3	14.0	19.0	64.7	100.0	

Doğa yürüyüşü ve yürüyüş ile tarihi mekânların ziyareti faaliyetlerinin eğitim düzeyi arttıkça daha yoğun ilgi gördüğü belirlenmiştir. Kafe ve restoranlarda yeme-içme faaliyetinde ise ortaokul mezunları ile üniversite mezunlarının diğer eğitim düzeylerine göre daha kalabalık olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyü ile ilgili gördükleri eksikliklerin eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.37'de gösterilmektedir.

Göl kirliliği ile kalitenin artırılması eksikliklerinde bütün eğitim düzeylerinin, pahalılık, yetersiz mekân ve kalabalık konusunda ise ilkokul mezunları hariç diğer eğitim düzeylerinin duyarlı olduğu görülmektedir. Turiste karşı saygısız tutum ile konaklama yetersizliğinin yüksek eğitim düzeylerinde eksiklik olarak görüldüğü belirlenmiştir.

Tablo 3.37: Ankete Katılanların Gölyazı Köyündeki Eksiklikler İle İlgili Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		Eğitim durumu				Toplam
		İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu	
Pahalılık	Frekans	-	2	2	8	12
	Yüzde	-	1.5	1.5	6.2	9.2
Göl kirliliği	Frekans	2	4	9	31	46
	Yüzde	1.5	3.1	6.9	23.8	35.4
Turiste saygısız tutum	Frekans	-	-	4	6	10
	Yüzde	-	-	3.1	4.6	7.7
Eksik. Konaklama yetersizliği	Frekans	-	-	-	10	10
	Yüzde	-	-	-	7.7	7.7
Kalitenin artırılması	Frekans	2	3	6	10	21
	Yüzde	1.5	2.3	4.6	7.7	16.2
Yetersiz mekân	Frekans	-	8	2	11	21
	Yüzde	-	6.2	1.5	8.5	16.2
Kalabalık	Frekans	-	2	2	6	10
	Yüzde	-	1.5	1.5	4.6	7.7
Toplam	Frekans	4	19	25	82	130
	Yüzde	3.1	14.6	19.2	63.1	100.0

Araştırmaya katılan cevaplayıcıların Gölyazı köyündeki turizmin daha iyi seviyelere taşınması ile ilgili önerilerinin eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.38'de gösterilmektedir.

Temizliğin artması önerisi bütün eğitim düzeyleri tarafından sunulmakta iken çarpık yapılaşmanın önlenmesi, tarihi mekânların korunması ve turistik mekânların

artması önerisi ilkökul mezunları hariç bütün eğitim düzeyleri tarafından önerilmektedir. Festival-etkinlik düzenlenmesi, sahil yolu açılması ve ada turlarının olması önerileri yalnızca üniversite mezunları tarafından önerilirken turistlere önem verilmesi ile turistik gezilerin artması önerisi ortaokul mezunlarından gelmiştir.

Tablo 3.38: Ankete Katılanların Gölyazı Köyü İle İlgili Önerilerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		Eğitim durumu				Toplam	
		İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu		
Öneri	Yolların yapılması	Frekans	2	-	1	11	14
		Yüzde	1.1	-	0.5	6.0	7.7
	Festival-etkinlik düzenlen.	Frekans	-	-	-	10	10
		Yüzde	-	-	-	5.5	5.5
	Reklamların artması	Frekans	-	4	8	9	21
		Yüzde	-	2.2	4.4	4.9	11.5
	Çarpık yapılaşmanın önlenmesi	Frekans	-	3	2	5	10
		Yüzde	-	1.6	1.1	2.7	5.5
	Tarihi mekânların korunması	Frekans	-	4	2	13	19
		Yüzde	-	2.2	1.1	7.1	10.4
	Turistik mekânların artması	Frekans	-	4	6	16	26
		Yüzde	-	2.2	3.3	8.8	14.3
	Temizliğin artması	Frekans	1	8	12	22	43
		Yüzde	0.5	4.4	6.6	12.1	23.6
	Köy içine ulaşımın kolaylaşması	Frekans	1	-	6	17	24
		Yüzde	0.5	-	3.3	9.3	13.2
	Sahil yolu açılması	Frekans	-	-	-	5	5
		Yüzde	-	-	-	2.7	2.7
	Yöresel unsurların arttırılması	Frekans	-	-	2	2	4
		Yüzde	-	-	1.1	1.1	2.2
Ada turlarının olması	Frekans	-	-	-	3	3	
	Yüzde	-	-	-	1.6	1.6	
Turistlere önem veril.	Frekans	-	2	-	-	2	
	Yüzde	-	1.1	-	-	1.1	
Turistik gezilerin arttırılması	Frekans	-	1	-	-	1	
	Yüzde	-	0.5	-	-	0.5	
Toplam	Frekans	4	26	39	113	182	
	Yüzde	2.2	4.3	21.4	62.1	100.0	

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Gölyazı köyünde harcadıkları para tutarının eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.39'da aktarılmaktadır.

Eğitim düzeyi arttıkça harcanan para tutarı aralığının da arttığı belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul mezunları azami 300 TL'ye kadar harcama yaptıklarını ifade

ederken, lise mezunları 500 TL'ye kadar harcama yapmaktadır. Üniversite mezunları ise 501 TL ve üzerinde harcama yapabildiklerini belirtmiştir.

Tablo 3.39: Ankete Katılanların Gölyazı Köyünde Harcadıkları Paranın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		Eğitim durumu				Toplam	
		İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu		
Harcanan para	1-100 TL	Frekans	3	28	32	91	154
		Yüzde	1.2	10.9	12.4	35.3	49.7
	101-200 TL	Frekans	1	7	11	41	60
		Yüzde	0.4	2.7	4.3	15.9	23.3
	201-300 TL	Frekans	2	1	2	14	19
		Yüzde	0.8	0.4	0.8	5.4	7.4
	301-400 TL	Frekans	-	-	2	7	9
		Yüzde	-	-	0.8	2.7	3.5
	401-500 TL	Frekans	-	-	2	9	11
		Yüzde	-	-	0.8	3.5	4.3
	501 TL ve üzeri	Frekans	-	-	-	5	5
		Yüzde	-	-	-	1.9	1.9
	Toplam	Frekans	6	36	49	167	258
		Yüzde	2.3	14.0	19.0	64.7	100.0

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm geliştigi çevreyi kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan etkilemektedir. Günümüzün en önemli ekonomik unsurlarından olan ve başarı ile gerçekleştirildiği bölgelere büyük katkılar sağlayan turizmin coğrafya ile olan ilişkisinin Gölyazı köyü açısından ele alınması bu çalışmanın temel amacı olarak belirlenmiştir. Bu amaca uygun olarak Gölyazı köyünün turizm coğrafyası ile ilgili literatür taraması yapılmış, nitel ve nicel araştırma gerçekleştirilmiş, sonuç ve öneriler sırasıyla aktarılmıştır.

Gölyazı köyü, Güney Marmara bölümündeki tektonik oluşumlu Uluabat Gölü'nün kıyısında kurulmuş bir yerleşim yeridir. Mustafakemalpaşa Çayı başta olmak üzere göle dökülen akarsuların getirdiği alüvyonların üzerine kurulmuştur. Yağışlı dönemlerde Uluabat Gölünün yüzeyi daha geniş alanlara yayılırken, kurak dönemlerde göl yüzeyi daralmaktadır. Gölde endemik bir bitki olan beyaz nilüfer (*Nymphaea alba*) çiçekleri ve bataklık bitkisi olan sazlıklar görülmektedir.

Gölyazı köyü, Güney Marmara bölümünde Bursa ili sınırları içinde yer aldığından Akdeniz ikliminin etkisi altında bulunmaktadır. Akdeniz ikliminin karakteristik bitkilerinden olan zeytin ve incir ağaçları köyde çokça görülmektedir.

Geçmiş yıllara göre nüfus miktarı açısından Gölyazı köyünün azalan bir nüfusa sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ülkemizdeki nüfus artış hızının düşmesiyle paralellik gösteren doğum oranının azalması olarak tespit edilmiştir. Nüfus yapısı itibariyle cinsiyet dağılımı dengelidir. Gölyazı köyü nüfusunun büyük bir kısmı köyün yerlisi olup, nüfusun % 11'inin köyün haricinden olduğu tespit edilmiştir. Gölyazı köyünün yerleşim özelliklerinde nüfusun yarımada tarafında yoğunlaştığı görülmektedir. Zambaktepe olarak isimlendirilen yüksek tepelerde ise tarım alanları bulunmaktadır.

Gölyazı köyünün ekonomik coğrafya özellikleri arasında geçmişten günümüze ipek böcekçiliği, balıkçılık, tarım ve hayvancılık bulunmaktadır. İpekböcekçiliği, seksenli yıllarla birlikte sona ermiş olup yerini incir üretimi almıştır. Köyde üretilen zeytin ve incirin ihracatı yapılmaktadır. Balıkçılık, üretimi yıllara göre azalıp artsa da geçmişten beri süregelen en önemli geçim kaynaklarından biri olmuştur. Gölyazı köyündeki büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ihtiyacı karşılayacak

düzyededir. Tarım ve balıkçılığın yanı sıra köyün gençleri çevredeki sanayi kuruluşlarında da çalışmaktadır.

Gölyazı, günümüzde Nilüfer İlçe Belediyesinin sınırları içinde 2012 Büyükşehir yasası ile Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı bir mahalledir. Gölyazılılar 2012 yılına kadar idari bakımdan Gölyazı Belediyesi'nden hizmet almıştır. Gölyazı halkı 2012 yılından itibaren sınırları içinde bulunduğu Nilüfer İlçe Belediyesi'nden ve idari olarak bağlı bulunduğu Bursa Büyükşehir Belediyesinden hizmet almaktadır. Gölyazılılar belediye olduğu dönemlerde yapılan hizmetlerin daha hızlı olduğunu iki farklı belediyeden hizmet almanın işlerini yavaşlattığını belirtmektedir. Köyde iki farklı belediyeye sempati duyan iki tane kadın derneği bulunmaktadır. Aynı amaca sahip olsalar da köyün kadınları tek bir dernek altında birleşmeye yanaşmadıklarını belirtmektedir. Birlik ve beraberliğin sağlanması açısından olumsuz bir durum oluşmaktadır.

Gölyazı köyü, turizmde son yıllarda çokça rağbet görmekte olan ekoturizm özelliklerine sahiptir. Ekoturizmin devamlılığı için, doğal çevrenin korunması ve bozulmaması esastır. Bu nedenle, Gölyazı köyü ve Uluabat Gölü RAMSAR sulak alanları koruma sözleşmesine dâhil edilerek uluslararası koruma sağlanmıştır. Gölyazı köyü ve Uluabat Gölü daha sonra yaşayan göller ağı projesine dâhil edilmiştir. Uluslararası projelerin ışığında Uluabat Gölü Yönetim Planı hazırlanmıştır.

Gölyazı, hem kültürel hem doğal zenginliklere sahip bir bölgedir. Köy merkezi 1. derece sit alanı, yerleşim alanı ise kentsel arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir. Böylece Gölyazı köyündeki tarihi eserler ve kültürel yapılar daha sistemli ve bilinçli bir şekilde koruma altına alınmıştır. Köyün 1. derece sit alanı olması; yeni inşaat, bakım-onarım ve işyeri ruhsatı açısından problem yaratmaktadır. Köylülerin ihtiyaç duyduğu yapı çalışmaları gecikmekte ya da engellenmektedir. Özellikle yol, alt ve üst yapı çalışmalarının uzun sürmesi köye gelen ziyaretçilerin yaşamını zorlaştırmakta, Gölyazı'nın doğal çevre güzelliğini gölgelenmektedir. Gölyazı köyünde herhangi bir inşaat faaliyetinde bulunmak için farklı kurumlardan izinler alınması gerekmektedir. Gölyazı Mahalle Muhtarlığı tarafından, Zambaktepe mevkiinde köylüler için yeni bir yerleşim alanı kurulmasına dair dilekçe verilmiştir. Bu konuda Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce yapılması gereken çalışmalarla ilgili raporun Bursa Kültür ve

Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na sunulmuştur. Kurul Müdürlüğü, Bursa Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü, Bursa Müze Müdürlüğü, Bursa Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünden oluşan komisyon tarafından rapor incelenmiştir. Kurul tarafından kıyı kenar kanununa uygunluk açısından DSİ'nin yeniden kıyı ölçümü yapmasına karar verilmiştir. Elde edilen ölçüm sonuçlarına göre imara izin verilmemiştir. Kurumlar arasındaki incelemeler süreci uzatmaktadır. Gölyazı köyünde bunun gibi başka projeler de uzun zaman sonunda olumsuz sonuçlanmıştır.

Gölyazı köyü, gerek yaşam alanı gerekse turizm için dar bir mekâna sahiptir. Gölyazı turizmin yoğun olduğu resmi tatillerde ve hafta sonu tatillerinde taşıma kapasitesinin üzerine çıkmaktadır. Gölyazı hem alan hem de turistik işletmeler bakımından kalabalık zamanlarda yetersiz kalmaktadır. Bu durum ziyaretçileri ve işletme sahiplerini memnun etmemektedir.

Gölyazı, Bursa-İzmir Yolunun 35. kilometresi üzerinde bulunması nedeniyle Bursa ve yakın şehirlerden gelen ziyaretçiler için ulaşımı kolaydır. Ancak toplu taşıma araçlarıyla geldiğinde ulaşımı zahmetlidir. Çünkü şehir içinde tek bir duraktan aktarma yapmak gerekmektedir. Otobüs birer saatlik aralıklarla hareket etmektedir. Belediyenin yaptığı yeni uygulamaya göre özel araçlarıyla gelen ziyaretçiler araçlarını köyün girişine bırakıp köyün içine yürüyerek ya da belediyenin ring otobüsüyle gitmek zorundadır. Ring otobüslerinin kalabalık olması ve belirli aralıklarla hareket etmesi turistleri rahatsız etmektedir.

Gölyazı gibi kırsal turizmin yapıldığı yerlerde özellikle köy içi ulaşımında çevreye zarar vermediği için bisiklet tercih edilir. Gölyazı'da Ziyaretçiler otoparkta araçlarını bıraktıktan sonra köye ulaşımını bisikletle de sağlayabilir. Alan çalışmamız sırasında Gölyazı sahil şeridinde kıyı çalışması yapıldığı gözlemlenmiştir. Sahilde yürüyüş yolu ve bisiklet yolu da yapılabilir.

Nitel çalışmamız sırasında Gölyazı'da yapılan faaliyet çeşitliliğinin ziyaretçiler tarafından yetersiz bulunduğu tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin yaptıkları faaliyetler doğa yürüyüşü manzara seyretme, balık tutma gibi kırsal rekreasyon faaliyetleriyle sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle Gölyazı'da yapılacak etkinlikler çeşitlendirilmelidir.

Gölyazı'da köy turizmi geliştirilmelidir. Ziyaretçilerin dâhil edildiği bahçeden meyve toplama, balığa çıkma, fırında köy ekmeği pişirme gibi aktiviteler

gerçekleştirilerek turistik cazibe arttırılmalıdır. Gölyazı'lı kadınların, ev pansiyonculuğu konusunda teşvik edilerek eğitim almaları sağlanmalıdır.

Gölyazı'da diaspora turizmi gerçekleştirilebilir. Araştırmamız sırasında, Gölyazı köyünün mübadele köyü olduğu ve mübadele kaynaklı ilişkilerin sürdüğü belirlenmiştir. Hagious Kilisesinde hristiyanlar özel dini günlerinde Yunanistan'dan toplu halde gelerek ayinler yapmaktadır. Yunanistan'a gönderilen Gölyazılı Rumlar ata topraklarını zaman ziyarete gelmektedir. Eskiden daha sık ziyaretlerde bulunmaktaydılar. Ancak zamanla ilişkiler azalmıştır. İki toplum arasındaki kültürel bağ yeniden kurulmalıdır.

Gölyazı'yı da içine alan Nilüfer çevresindeki kırsal alanlarsa Nilüfer Belediyesi tarafından alternatif turizm çeşitlerinden biri olan bisiklet turizmi geliştirilmek istenilmektedir. Bunun için "Mysia Yolları" adında patika yollardan oluşan güzergâhlar belirlenmiş, yollara yönleri ve uzaklıkları gösteren tabelalar yerleştirilmiştir. Böylece bisiklet turizmi için gerekli ortam hazırlanmıştır. Bunun için gerekli tanıtımlar ve organizasyonlar yapılarak bisiklet turizmi geliştirilmelidir.

Gölyazı'da göl turizmi potansiyelinin gerçekleştirilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Dünyada sürdürülebilir göl turizminin başarıyla uygulandığı örnek yerlerden biri olan Macaristan'ın Balatonfüred Belediyesi ile işbirliği yapılmıştır. Her iki köy halkı 2009 yılında karşılıklı ziyaretlerde bulunmuştur. Bu çalışmalar Gölyazılıların turizm konusundaki ufkunu genişletmiştir. Ancak Gölyazılılar öğrendiklerini uygulayabilme konusunda kısıtlılıklarla karşılaşmıştır. Yapılan çalışmalar medyada reklamdan öteye gidememiştir. Belediyeler ve kamu kurumları başlatılan projelerin devamını sağlamalı ve gerekli çalışmalarda köy halkına yardımcı olmalıdır.

Gölyazı'da Uludağ üniversitesi, Nilüfer Belediyesi ve Yerel Gündem 21 tarafından organize edilen 1998, 2009 ve 2010 yılında üç çalıştay yapılmıştır. Çalıştaylar, ilgili kamu kurumları temsilcileri, sivil toplum örgütleri temsilcileri ve köy halkının katıldığı kalabalık bir organizasyon olmuştur. Çalıştaylar yapılmış fakat uygulanabilirliği sağlanamamıştır. Gölyazı'da yapılan çalışmaların takip ve düzenliliği sağlanamamaktadır. Bu nedenle fikirler kâğıt üzerinde kalmıştır.

Nitel çalışmalar sırasında ziyaretçilerin Gölyazı'da tespit ettiği en büyük eksikler çevre kirliliği, yetersiz mekân ve kalitesiz hizmettir. Alan çalışmamız sırasında

sokaklarda hafriyat atıkları, evsel çöpler ve restoranlara ait çöplere rastlanılmıştır. Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından hafta içi 3 gün çöpler toplanmaktadır. Özellikle hafta sonları biriken çöpler çöp konteynırlarının dışına taşmaktadır. Gerek görüntü gerekse koku itibariyle kötü bir ortam oluşmaktadır.

Nitel çalışmamız süresince Gölyazı köyünün çevre düzenlemesine ihtiyaç duyduğu gözlemlenmiştir. Gölyazı'da kırsal turizmin geliştirilmesi için Gölyazılılar kırsal turizmin başarılı örneklerinden Beypazarı ve Cumalıkızık köylerini ziyaret etmişlerdir. Ziyaret edilen örneklerde olduğu gibi Gölyazı'nın tarihi özelliğinin yaşatılması için otantik yapısına uygun şekilde restore edilmesi ilgi çekici olacaktır. Resmi kurumların yaptığı binalar da dâhil olmak üzere tarihi dokuyla uyumuna dikkat edilmemektedir.

Gerçekleştirilen nicel araştırmada, Gölyazı köyüne gelen ziyaretçilerin cinsiyet açısından dengeli dağıldığı ve yaş ortalamasının Türkiye ortalamasına yakın olduğu tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin çoğunluğu üniversite mezunudur. En kalabalık ziyaretçi grubu öğrenciler olurken, onları mimar-mühendis, diş hekimi-doktor gibi eğitim düzeyi yüksek meslekler takip etmektedir. Ziyaretçiler, gelir düzeyi anlamında orta gelir grubundadır. Gölyazı köyü en fazla ziyaretçiyi Bursa, İstanbul, İzmir, İzmit şehirleri ile yurtdışından çekmektedir. Gölyazı köyü, ziyaretçiler tarafından daha çok eş-dost tavsiyesi ile tanınmaktadır. Ziyaretçiler köye ağırlıklı olarak gezi-eğlence için gelmektedir. Köyü ziyaret edenler, günübirlik olarak gelmekte ve çok azı konaklama gerçekleştirmektedir. Birçok ziyaretçi, Gölyazı köyünü yakın olduğu için tercih ettiğini ifade etmiştir. Bursa şehri başta olmak üzere yakın şehirlerden gelen ziyaretçiler de Gölyazı'dan kentsel rekreasyon alanı olarak faydalanmaktadır. Alan çalışması sırasında Gölyazı'da hafta sonları ziyaretçi yoğunluğunun fazla olduğu tespit edilmiştir. Hafta içinde de köyde kadınların, kadın derneklerinin organizasyonlarının yapıldığı tespit edilmiştir.

Nicel çalışmalardan ziyaretçilerin turistik mekânları temizlik ve içerik bakımından yetersiz bulduğu tespit edilmiştir. Gölyazılılar özellikle hafta sonları evlerinin bahçesinde turistlere hizmet vermektedir. Bu nedenle restoran ve çay bahçelerinde turistlere profesyonel kişiler tarafından hizmet verilmemektedir. Kırsal turizmde otantik ortamlar turistler tarafından daha çok ilgi çekmektedir. Ancak temizlik

konusundaki yetersizlikler ziyaretçileri rahatsız etmektedir. Kalabalık gruplar geldiğinde ihtiyaca cevap verecek nitelikte işletmeler bulunmamaktadır. Bursa Büyükşehir Belediyesinin Burfaş adı altında çeşitli yerlerde sosyal tesisleri bulunmaktadır. Belediye Gölyazı'ya da bu tesislerden bir tane açarak hem köylülerin istihdamını sağlamış olacak hem de köylüler için örnek bir işletme açmış olacaktır.

Nicel çalışmamızın sonuçlarına göre Gölyazı köyünün tanıtımında basın, medya yoluyla tanıtımın yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Gölyazı için çeşitli tanıtım filmleri çekilmeli, TV ve dizi çekimlerinde değerlendirilmeli, reklam çalışmaları çeşitlendirilmeli, öncelikle ülke içine tanıtımı yapılmalı, turlar düzenlenerek kolaylık sağlanmalıdır.

İki farklı belediyenin hizmet alanında bulunan Gölyazı'da yetki karmaşası ve görüş ayrılıkları yapılacak işlerin aksamasına sebep olmamalıdır.

Gölyazı köyünün gelişmesi için köy halkının birlik ve beraberlik içinde olması gerekir. Köydeki farklı dernekler işbirliği içinde olmalıdır.

Uluabat Gölü Yönetim Planında belirlenen hedefler henüz gerçekleştirilmemiştir. Hedeflerin belirlenen süre içinde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Gölyazı'nın sit alanı olması nedeniyle onay alınarak yapılan imar çalışmalarının hızlandırılması gerekir. Küçük turizm bölgelerinde daha çabuk ve verimli yol almak için yerel yönetim projeleri hazırlanmalıdır.

Bazı hafta sonları Gölyazı'da taşıma kapasitesinin artması nedeniyle yaşanan yoğunluğu azaltmak için köydeki yoğunluğu belirten uyarı sistemi yol kenarındaki tabelalarda gösterilmeli ve internet uygulamasıyla belirtilmelidir. Adalar ve çevresindeki yerler de turizme açılmalıdır.

Gölyazı'ya şehir içi toplu taşımayla ulaşımı kolaylaştırmak için aktarma yapılacak durak sayısı artırılmalıdır. Köy içine yapılan ulaşım daha sık aralıklarla yapılmalıdır.

Göl kıyısında yürüyüş yolları yapılmalıdır. Gölyazı içinde bisikletle ulaşım sağlanabilir. Nilüfer Belediyesi Nilüfer İlçesinde yaptığı "Nilespit Akıllı Bisiklet Kiralama Sistemini" burada da uygulamalıdır.

Gölyazı'da turistlerin daha fazla vakit geçirmeleri için festivaller, yazlık sinema gösterimi, spor müsabakaları, gibi faaliyetler eklenerek çeşitlilik artırılmalıdır. Bunun için köydeki tarihi stadyum ve antik tiyatronun kullanılması daha anlamlı olacaktır.

Gölyazı köyü turizm potansiyeli yüksek bir yerdir. Gölyazı'da göl turizmi, köy turizmi, diaspora turizmi, bisiklet turizmi, sportif olta balıkçılığı turizmi, kuş gözlemciliği turizmi, agro turizm ve diaspora turizmi geliştirilebilecek turizm çeşitlerinden bazılarıdır.

Gölyazı'ya tarihi dokuya uygun kuş gözlemevleri yapılmalıdır. Gölyazı'da bulunan kuşlara ait fotoğraf ve bilgiler sergilenmelidir.

Gölyazı'da yapılan çalıştaylarda alınan kararların bazıları gerçekleştirilmemiştir. Alınan kararların gerçekleştirilmesi ve takibi sağlanmalıdır.

Simitçi Kalesi, yel değirmeni gibi tarihi yerlerde bilgilendirme panoları olmalıdır. Turistler gördükleri yerlerin özellikleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Gölyazı'nın girişine köyün haritası konulmalıdır. Gölyazı'da turistler tarafından gezilecek yerler yön oklarıyla belirtilmelidir.

Gölyazı köyünde sürdürülebilir turizmin sağlanabilmesi için öncelikle çevre temizliğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Sokaklardaki hafriyat atıkları, evsel çöpler ve restoran atıkları ivedilikle kaldırılmalıdır.

Köye yapılacak her türlü tabela, tanıtım panosu, çöp kutusu, aydınlatma gibi materyallerin geleneksel dokuya uygun olmasına dikkat edilmelidir. Yeni yapılacak binalar, kültürel dokuya uygun ve köyün silüetini bozmayacak şekilde yapılmalıdır.

Geleneksel Türk ve Rum pazarları geçmişteki yerlerine kurulmalıdır, yapılar orijinal hallerine uygun olarak inşa edilmelidir.

Köydeki yeşil alanlar arttırılarak peyzaj düzenlemeleri gerçekleştirilmelidir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi veya Nilüfer İlçe Belediyesi köyde belediyeye ait sosyal tesis açmalıdır.

Gölyazı'nın yurt içi ve yurt dışında tanıtımları artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ardel, Ahmet (1945), ‘‘Marmara Bölgesi’nin Güneydoğu Havzalarının Morfolojik Karakterleri’’, *Türk Coğrafya Dergisi*, S.2, ss.160-173.
- Arslanoğlu, İ. (2001), ‘‘Kültür ve Medeniyet Kavramları’’, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, C:15, ss.243-255.
- Atalay, İ, Mortan, K., (1995), *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, Genişletilmiş 4. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Avrupa Birliği, (2004) Yaşayan Göller Projesi: Akarsuların ve Sulak Alanların Sürdürülebilir Yönetimi Raporu, http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=1920, Erişim Tarihi: 28.07.2019.
- Aybek, S., Öz, A.K., (2010), Uluabat Gölü Çevresi Yüzey Araştırma Projesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Raporu.
- Ayhan, Selçuk, İ. (2014), ‘‘Şehir Planlamada Nüfus Kavramı ve Tahmininde Kullanılan Matematiksel Yöntemler’’, *ARTIUM*, S:2, ss.191-206.
- Çelik, A.,Üzümcü, P.T., Çetin, İ. (2016), ‘‘Bursa İli Gölyazı Köyü’nün Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli’’, *International Journal of Social and Economic Sciences*, S:6(2),ss.32-40
- Çevre Bakanlığı (2002), *Sulak Alanların Yönetimi Projesi Uluabat Gölü Mustafakemalpaşa Çayı Sistemi Sediment Birikimi Araştırması Alt Projesi Sonuç Raporu*, Hacettepe Üniversitesi Uluslararası Karst Su Kaynakları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ankara.
- Dirim, M.S., Aksoy, E.,Özsoy, G. (2009), ‘‘Remote Sensing and Gis Applications For Monitoring Multi- Temporal Changes of Natural Resources in Bursa-Turkey’’, *Journal Of Biological and Environmental Sciences (JBES)*,S:3(8), ss:53-59.
- Doğal Hayatı Koruma Vakfı (2008), *Türkiye’deki Ramsar Alanları Değerlendirme Raporu*, WWF-Türkiye.
- Doğaner, Suna (2001), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, 1. Baskı, Çantay Kitabevi: İstanbul.
- Efe, Recep (2004), *Biyocoğrafya*, Çantay Kitabevi: İstanbul.
- Google Haritalar Uygulaması, www.maps.google.com, Erişim Tarihi: 11.06.2019.
- Göksu, E., Çilingir, T., Ünverdi, L., (1998), *Gölyazı Kentsel Arkeolojik Sit Alanı Koruma İmar Planı Açıklama Raporu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İzmir.

- Gülcan, Bilgehan (2010), “Türkiye’de Kültür Turizminin Ürün Yapısı ve Somut Kültür Varlıklarına Dayalı Ürün Farklılaştırma İhtiyacı”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C:2/1, ss. 99-120.
- Güleç, S. (1989), *Park Bahçe ve Peyzaj Mimarisi*, K.T.Ü. Orman Fakültesi Ders Teksirleri Serisi 29, Trabzon.
- Haberal, Hikmet (2015), *Ekolojik Turizm-Doğa Turizmi, Kırsal Turizmi-Yayla Turizmi*, 1. Baskı, Detay Yayıncılık: Ankara.
- Honey, M. (1999), *Ecotourism and Sustainable Development: Who Owns Paradise?* Island Press, Washington, DC.
- Hoşgören, M. Yıldız (1994), “Türkiye’nin Gölleri” *Türk Coğrafya Dergisi*, S:29, ss.19-51.
- Hughes, H., Allen, D. (2005), “Cultural tourism in Central and Eastern Europe: the views of ‘induced image formation agents’”, *Tourism Management*, S:26, ss.173-183.
- Kara, Serpil (2018), *Bursa’da Kızık Köylerinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi Ve Bu Potansiyelin Kentsel Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Karaküçük, S., (1999), *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*, Bağırhan Yayımevi: Ankara.
- Kavak, Bahtışen (2013), *Pazarlama ve Pazar Araştırmaları-Tasarım ve Analiz*, 1. Baskı, Detay Yayıncılık: Ankara.
- Kervankıran, İsmail (2013), *Afyonkarahisar İlinin Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirmesi*, Kocatepe Akademi Yayınları: Afyonkarahisar.
- Kılıç, T., Başkaya, Z. (2018), "Agro-Tourism Potential In Bilecik Province", *Marmara Geographical Review*, S.38, ss.234-246, Marmara University.
- Kozak, Nazmi, Kozak A., Meryem ve Kozak, Metin (2017), *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*, 19. Baskı, Detay Yayıncılık: Ankara.
- Kubaş, A., İnan, Ç. (2006) “Trakya Bölgesinde Ekoturizm ve Kırsal Kalkınmada Yararlanma Olanakları” *Türkiye VII. Tarım Ekonomisi Kongresi*: Antalya, ss. 960-964.
- Kuşku, S. (2016), "Mysia'dan Apollonia ad Rhyndacum'a Mysia Yolları", Nilüfer Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2007), "Türkiye Turizm Stratejisi 2023" Raporu.
- Morgül, Şükran (2014), “Kırklareli İlinde Eko Turizm Olanakları”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Aralık, ss.27-38.
- Nilüfer Belediyesi (2009), *Apollonia Ad Rhyndacum Gölyazı Ön Değerlendirme Raporu*, Bursa.

- Nilüfer Belediyesi (2016), Gölyazı Geçiş Dönemi Yapılanma Koşulları ve Açıklama Raporu, Nilüfer Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü Kentsel Tasarım ve Dönüşüm Bürosu.
- Nilüfer Belediyesi Resmi Sitesi (2015), "Yunanistan'dan gelen Rumlar Gölyazı'da ayine katıldı", Erişim Tarihi: 02.11.2019.
- Okumuş, Gökhan (2019), *Principles And Strategies For Conservation And Management Of Complex Multi-Layered Cultural Landscapes: The Case Of Gölyazı (Apolyont) Bursa*, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2014), "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği Revizyonu ile Doğa Korumada Çığır Açtık!...", <http://www.dkmp.gov.tr/AnaSayfa/sulakalanyonreviz1>.
- Öksüz, Mehmet (2012), *Yersel Lazer Tarama Teknolojisi Ve Kültürel Mirasın Korunması Uygulamasında Tarihi Gölyazı Kilisesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Özbey, Funda Rana. (2002). Sürdürülebilir Turizm Kalkınması 2002: Birleşmiş Milletler- Dünya Ekoturizm Yılı. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C:18, S:1-2, ss. 67-84.
- Özgüç, Nazmiye (2013), *Turizm Coğrafyası*, 7.Baskı, Çantay Yayınları: İstanbul.
- Özgür, M. (1998), *Türkiye Nüfus Coğrafyası*, GCM Basım Yayım: Ankara.
- Pehlivanoğlu, M. Tevfik (1976), "Rekreasyon ve Ormanıçi Rekreasyon Planlaması", İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: B, Cilt: XXVI, S.2, ss.142-170.
- Ramsar, (1999), "COP7 National Reports: Turkey-Annex", <https://www.ramsar.org>, Erişim Tarihi: 10.06.2019.
- Ross, S. and Wall, G. (1999) Ecotourism: towards congruence between theory and practice. *Tourism Management*, C:20, ss.123–132.
- Saya, Ö., Güney, E. (2014), *Türkiye Bitki Coğrafyası*, Nobel Kitabevi, İstanbul.
- Şahin, M., (2014), "Gölyazı / Apollonia Kültür Envanteri", BEBKA Projesi.
- Tekin, Ali (2009), *Rekreasyon*, Ata Ofset Matbaacılık, Ankara.
- The Ecotourism Society (1991), *The Ecotourism Society Newsletter Number 1*, Spring.
- Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İnternet Sitesi, www.tuik.gov.tr, Erişim tarihi: 10.06.2019.
- UNEP and UNWTO, (2005), *"Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers"*, <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx0592xPA-TourismPolicyEN.pdf>, Erişim Tarihi: 28.07.2019.

Yanardağ, Ö., Özgen, Ü., (2003), "Nüfus Kavramı ve Türkiye'de Nüfusun Gelişim Sürecinin Değerlendirilmesi" ["https://www.mevzuatdergisi.com/2003/06a/02.htm#"](https://www.mevzuatdergisi.com/2003/06a/02.htm#), Mevzuat Dergisi, S:66, ss:1-10, Erişim Tarihi: 20.07.2019.

Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S., (2014), *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 4. Baskı, Detay Yayıncılık, İstanbul.

Gezi-eğlence Kültürel faaliyet Akriba arkadaş ziyareti yeme-içme diğer

9.Gölyazı'daki konaklama imkanınız nedir?

Günübirlik geliyorum Pansiyonda kalıyorum Turla geldim diğer

10.Gölyazı'yı tercih etme sebebiniz nedir?

Yakın olduğu için Ucuz olduğu için Daha önce memnun kaldığım için diğer

III. KARŞILAŞILAN SORUNLAR

11.Buraya gelmek için ulaşımınızı nasıl sağladınız?

Kendi aracımlla Toplu taşıma aracıyla tur otobüsüyle diğer.....

12.Burada bulunduğunuz süre içinde yaptığınız faaliyetler nelerdir?

Doğa yürüyüşü ve yürüyüş Kafe ve restoranlarda oturma (yeme-içme)

Tarihi mekânların ziyareti Alış-veriş diğer.....

13.Yöredeki turizm işletmelerini yeterli görüyor musunuz?

Evet Hayır İdare eder

14. Yeterli görmüyorsanız eksik gördüğünüz tespitlerinizi yazar mısınız?

15.Gölyazı'nın Bursa ve diğer şehirlerle olan ulaşımını nasıl buluyorsunuz? Neden?

Kolay buluyorum Zor buluyorum

16.Gölyazı'da ne kadar vakit geçiriyorsunuz?

17.Gün içinde ne kadar para harcayarak dönüyorsunuz?

18.Yörede turizmin daha iyi seviyelere taşınabilmesi için gerekli gördüğünüz öneriler nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı:

Yasemin ALTINGÖZ



Doğum Tarihi ve Yeri:

10.01.1980 / Samsun

Eğitim Bilgileri:

Lise: Bursa Kız Lisesi-1998

Lisans: Selçuk Üniversitesi-Eğitim Fakültesi-Coğrafya Öğretmenliği-2004

Yüksek Lisans: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü-Coğrafya Anabilim Dalı-Halen

İş Tecrübeleri:

Bursa Sınav Dersanesi-Coğrafya Öğrt.-2004-2008

Özel Melike Pınar Okulları-Coğrafya Öğrt.-2008-2015

Özel Şahinkaya Okulları-Coğrafya Öğrt.-2015-2019

İletişim Bilgileri:

Telefon: +90 (506) 229 92 68

Mail: yaseminaltingoz@gmail.com